

ΑΝΤΟΥΑΝ ΝΤΕ ΣΕΝΤ-ΕΞΕΙΠΕΡΙ

Ο μικρός πρίγκιπας

Γλώσσα - Λογοτεχνία
Β' Δημοτικού

Ο μικρός πρίγκιπας

Τίτλος: *Ο μικρός πρίγκιπας*

Τίτλος πρωτότυπου: *Le Petit Prince*

Συγγραφέας: Αντουάν ντε Σεντ-Εξιπερί (Antoine de Saint-Exupéry)

Ομάδα Εργασίας ΙΕΠ

Γιαννίκας Αθανάσιος, ΠΕ70, Σύμβουλος Α΄ (Συντονιστής και μέλος αρχικής και ανασυγκροτημένης ομάδας)

Βαρτζιώτη Βασιλική, ΠΕ02, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)

Δούμα Ελπίδα, ΠΕ60, Σύμβουλος Β΄ (μέλος αρχικής ομάδας)

Καραγιάννη Σοφία, ΠΕ70, Σύμβουλος Β΄ (μέλος αρχικής και ανασυγκροτημένης ομάδας)

Λαμπροπούλου Ελένη, ΠΕ60, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)

Μπίστα Πολυξένη, ΠΕ02, Σύμβουλος Α΄ (μέλος αρχικής ομάδας)

Τουρίπαμμα Αγγαΐα, ΠΕ02, Σύμβουλος Β΄ (μέλος ανασυγκροτημένης ομάδας)

Μετάφραση: Μαρία Καρβέλα

Επιμέλεια κειμένου: Ευγενία Παλαπάνογλου, Ελένη Παπανικολάου

Σχεδιασμός εξώφυλλου: Βάνα Ρουσιώτη

Επιμέλεια έκδοσης: Μαρία Καρβέλα, Πέτρος Παπαπέτρος

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Σπυρίδων Δουκάκης

Πρόεδρος του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Το παρόν εκπονήθηκε με ευθύνη των Επιστημονικών Μονάδων Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, του Τμήματος Β΄: Προγραμμάτων Σπουδών και Εκπαιδευτικού Υλικού του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής σύμφωνα με υπ' αρ. πρωτ. 145275/ΓΔ4/04-12-2024 (ΑΔΑ: 66ΦΨ46ΝΚΠΔ-Χ7Ρ) Υπουργική Απόφαση

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

ΑΝΤΟΥΑΝ ΝΤΕ ΣΕΝΤ-ΕΞΙΠΕΡΙ

Ο μικρός πρίγκιπας

Γλώσσα - Λογοτεχνία
Β' Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

ΣΜΥΡΝΙΩΤΑΚΗΣ

Στον Léon Werth

Zητώ συγγνώμη απ' τα παιδιά, επειδή αφιέρωσα το βιβλίο μου αυτό σ' έναν μεγάλο. Έχω μια σοβαρή δικαιολογία: αυτός ο μεγάλος είναι ο πιο καλός φίλος που έχω στον κόσμο. Έχω ακόμα μία δικαιολογία: αυτός ο μεγάλος μπορεί όλα να τα καταλαβαίνει, ακόμη και τα βιβλία για παιδιά. Έχω μια τρίτη δικαιολογία: αυτός ο μεγάλος ζει στη Γαλλία, όπου πεινάει και κρυώνει. Έχει τόσο μεγάλη ανάγκη από παρηγοριά. Αν όλες οι παραπάνω δικαιολογίες δεν είναι αρκετές, τότε θέλω ν' αφιερώσω αυτό το βιβλίο στο παιδί που κάποτε υπήρξε αυτός ο μεγάλος. Όλοι οι μεγάλοι υπήρξαν κάποτε παιδιά. (Όμως λίγοι ανάμεσά τους το θυμούνται αυτό). Διορθώνω, λοιπόν, την αφιέρωσή μου:

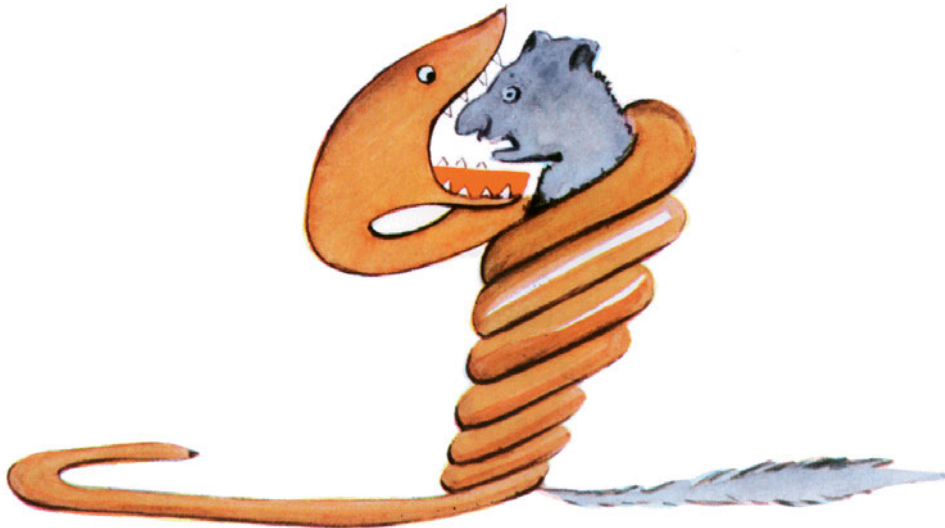
Στον Léon Werth

όταν ήταν μικρό αγόρι

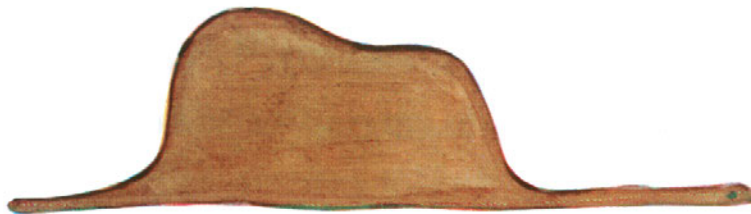
1

Όταν ήμουν έξι χρονών, είδα μια φορά μια υπέροχη ζωγραφιά σ' ένα βιβλίο για το παρθένο δάσος, που είχε τον τίτλο «Αληθινές Ιστορίες». Έδειχνε έναν βόα, που κατάπινε ένα αγρίμι. Να το αντίγραφο του σχεδίου.

Στο βιβλίο έλεγε: «Οι βόες καταπίνουν τη λεία τους ολόκληρη, χωρίς να τη μασήσουν. Έπειτα, δεν μπορούν πια να κινηθούν και κοιμούνται τους έξι μήνες που χωνεύουν».

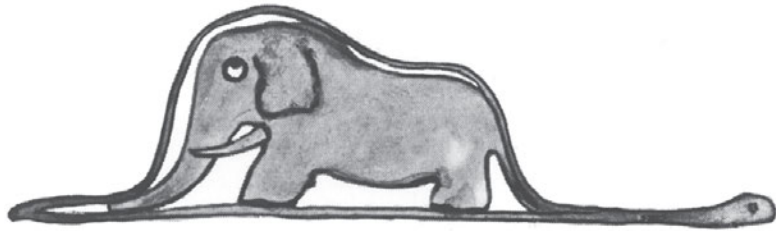
Συλλογίστηκα τότε πολύ τις περιπέτειες της ζούγκλας και, με τη σειρά μου, κατάφερα μ' ένα χρωματιστό μολύβι να φτιάξω το πρώτο μου σχέδιο. Το σχέδιό μου νούμερο 1 ήταν κάπως έτσι:

Έδειξα το αριστούργημά μου στους μεγάλους και τους ρώτησα αν το σχέδιό μου τους προκαλούσε φόβο.

Εκείνοι μου απάντησαν: «Γιατί να μας φοβίσει ένα καπέλο;»

Το σχέδιό μου δεν παρίστανε ένα καπέλο. Παρίστανε έναν βόα που χώνευε έναν ελέφαντα. Τότε σχεδίασα το εσωτερικό ενός βόα, για να μπορέσουν οι μεγάλοι να καταλάβουν. Αυτοί έχουν πάντα ανάγκη από εξηγήσεις. Το σχέδιό μου νούμερο 2 ήταν έτσι:

Οι μεγάλοι με συμβούλεψαν ν' αφήσω στην άκρη τα σχέδια με τους βόες από μέσα ή απ έξω και ν' ασχοληθώ καλύτερα με τη γεωγραφία, την ιστορία, την αριθμητική και τη γραμματική. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο, στα έξι μου χρόνια, εγκατέλειψα μια λαμπρή καριέρα ζωγράφου. Είχα απογοητευθεί από την αποτυχία του σχεδίου μου νούμερο 1 και του σχεδίου μου νούμερο 2. Από μόνοι τους οι μεγάλοι δεν καταλαβαίνουν ποτέ τίποτε και είναι κουραστικό για τα παιδιά να τους δίνουν ξανά και ξανά εξηγήσεις.

Έτσι, διάλεξα ένα άλλο επάγγελμα κι έμαθα να πιλοτάρω αεροπλάνα. Πέταξα σχεδόν σ' όλο τον κόσμο. Και η γεωγραφία, αυτό είναι αλήθεια, πολύ μου χρησίμευσε. Ήξερα ν' αναγνωρίσω με την πρώτη ματιά την Κίνα από την Αριζόνα. Αυτό είναι κάτι πολύ χρήσιμο, εάν χαθείς μέσα στη νύχτα.

Στη διάρκεια της ζωής μου, είχα έναν σωρό επαφές μ' έναν σωρό σοβαρούς ανθρώπους. Έζησα πολύ καιρό μαζί με τους μεγάλους. Τους είδα από πολύ κοντά. Ωστόσο, αυτό δεν βελτίωσε τη γνώμη μου γι' αυτούς.

Όταν συναντούσα κάποιον που μου φαινόταν κάπως πιο έξυπνος, πειραματιζόμουν πάνω του με το σχέδιό μου νούμερο 1, που το είχα πάντα φυλαγμένο. Ήθελα να ξέρω αν πραγματικά το καταλάβαινε.

Μα εκείνος πάντα μου απαντούσε: «Αυτό είναι ένα καπέλο». Κι εγώ τότε δεν του μιλούσα ούτε για βόες ούτε για παρθένα δάση ούτε γι' αστέρια. Του μιλούσα ανάλογα με το επίπεδό του. Για μπριτζ, για γκολφ, για πολιτική και για γραβάτες. Και ο μεγάλος έδειχνε πολύ ευχαριστημένος που είχε γνωρίσει έναν άνθρωπο τόσο λογικό.

Ετσι έζησα μόνος, χωρίς να έχω κανέναν που θα μπορούσα να μιλήσω αληθινά, μέχρι που το αεροπλάνο μου, πριν από έξι χρόνια, έπαθε μια βλάβη στην έρημο της Σαχάρας. Κάτι είχε σπάσει στον κινητήρα μου. Και καθώς δεν είχα μαζί μου ούτε μηχανικό ούτε επιβάτες, ετοιμαζόμουν να δοκιμάσω μόνος μου μια δύσκολη επισκευή. Ήταν για μένα ζήτημα ζωής ή θανάτου. Είχα νερό μαζί μου, το πολύ για οχτώ μέρες.

Το πρώτο βράδυ κοιμήθηκα τελικά πάνω στην άμμο, χίλια μίλια μακριά από κάθε κατοικημένη περιοχή. Ήμουν πολύ πιο απομονωμένος και από έναν ναυαγό πάνω σε μια σχεδία καταμεσής στον Ωκεανό. Φαντάζεστε, λοιπόν, την έκπληξή μου, όταν τα χαράματα με ζύπνησε μια παράξενη φωνούλα, που μου έλεγε:

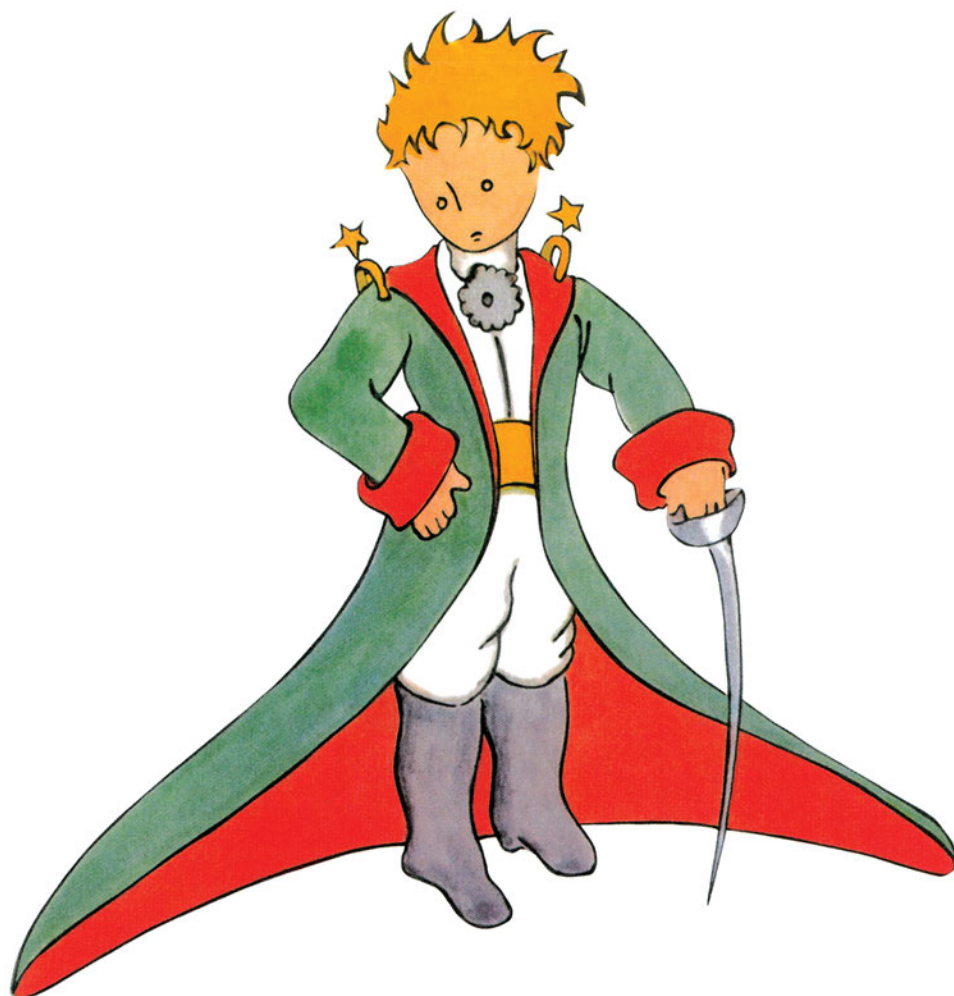
«Σε παρακαλώ... σχεδίασέ μου ένα αρνί!»

«Ε!»

«Σχεδίασέ μου ένα αρνί...»

Τινάχτηκα μεμιάς όρθιος σαν να με είχε χτυπήσει κεραυνός. Έτριψα καλά τα μάτια μου. Κοίταξα με προσοχή. Και είδα ένα πολύ αλλόκοτο μικρό ανθρωπάκι που με παρατηρούσε σοβαρά. Να το καλύτερο πορτρέτο του που, αργότερα, κατάφερα να του κάνω. Αλλά το σχέδιό μου, σίγουρα, είναι πολύ λιγότερο γοητευτικό από το μοντέλο. Αυτό δεν είναι δικό μου φταίξιμο. Οι μεγάλοι με είχαν αποθαρρύνει από την καριέρα του ζωγράφου, στα έξι μου χρόνια, με αποτέλεσμα να μη μάθω να σχεδιάζω τίποτε άλλο, εκτός από βόες είτε απέξω είτε από μέσα.

Κοίταξα, λοιπόν, εκείνη την οπτασία με μάτια γουρλωμένα από την έκπληξη. Μην ξεχνάτε πως βρισκόμουν χίλια μίλια μακριά από κάθε κατοικημένη περιοχή. Ωστόσο, το μικρό ανθρωπάκι μου δεν μου φαινόταν να έχει χαθεί. Ούτε μου φαινόταν πεθαμένο από κούραση ούτε πεθαμένο από πείνα ούτε πεθαμένο από δίψα ούτε πεθαμένο από τον φόβο. Σε καμία περίπτωση δεν έδειχνε με παιδί χαμένο

καταμεσής στην έρημο, χίλια μίλια μακριά από κάθε κατοικημένη περιοχή. Όταν, επιτέλους, κατάφερα να μιλήσω, του είπα:

«Μα, τι κάνεις εσύ εδώ;»

Και τότε μου επανέλαβε απλά και ήρεμα, σαν να ήταν κάτι πολύ σοβαρό:

«Σε παρακαλώ... σχεδιάσε μου ένα αρνί...»

Όταν το μυστήριο είναι υπερβολικά εντυπωσιακό, δεν τολμάς να μην υπακούσεις. Όσο παράλογο κι αν μου φαινόταν, χίλια μίλια μακριά από όλες τις κατοικημένες περιοχές, κι ενώ κινδύνευα να χάσω τη ζωή μου, έβγαλα απ' την τσέπη μου ένα φύλλο χαρτί και ένα στιλό. Όμως, τότε θυμήθηκα ότι είχα μελετήσει κυρίως γεωγραφία, ιστορία, αριθμητική και γραμματική και (με λίγη κακή διάθεση), είπα στο μικρό ανθρωπάκι ότι δεν ήξερα να σχεδιάζω. Εκείνο μου απάντησε:

«Αυτό δεν έχει σημασία. Σχεδιάσε μου ένα αρνί».

Καθώς δεν είχα σχεδιάσει ποτέ ένα αρνί, ξανασχεδίασα για χάρη του το ένα από τα δύο μόνο σχέδια που ήξερα να κάνω. Σχεδίασα τον βόα όπως φαίνεται απ' έξω. Και έμεινα με το στόμα ανοιχτό ακούγοντας το μικρό ανθρωπάκι να μου απαντά:

«Όχι! Όχι! Δεν θέλω έναν ελέφαντα μέσα σ' έναν βόα. Ένας βόας είναι πολύ επικίνδυνος κι ένας ελέφαντας είναι τεράστιος. Στην πατρίδα μου όλα είναι μικρά. Εκείνο που μου χρειάζεται είναι ένα αρνί. Σχεδιάσε μου ένα αρνί».

Τότε εγώ του το σχεδίασα:

Το κοίταξε προσεκτικά κι ύστερα είπε:

«Όχι! Αυτό είναι ήδη πολύ άρρωστο. Κάνε μου ένα άλλο».

Κι εγώ σχεδίασα:

Ο φίλος μου χαμογέλασε ευγενικά, μ' επιείκεια:

«Το βλέπεις καλά και μόνος σου... αυτό δεν είναι αρνί, είναι κριάρι. Έχει κέρατα...»

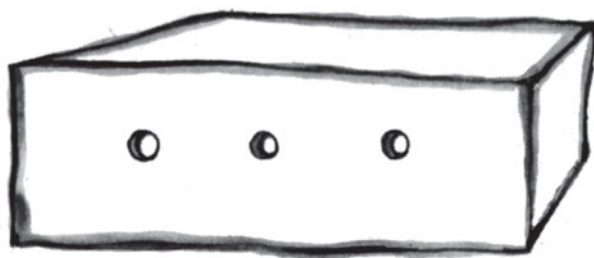
Έφτιαξα το σχέδιό μου ακόμα μια φορά:

Όμως κι αυτό το απέρριψε, όπως και τα προηγούμενα:

«Αυτό εδώ είναι πολύ γέρικο. Θέλω ένα αρνί που να ζήσει για πολύ καιρό».

Χάνοντας τότε την υπομονή μου, καθώς βιαζόμουν να αρχίσω να λύνω τον κινητήρα μου, σκάρωσα στα γρήγορα τούτο το σχέδιο:

Και του είπα απότομα:

«Αυτό είναι ένα κασόνι. Το αρνί που θέλεις είναι μέσα».

Πολύ ξαφνιάστηκα, βλέποντας να φωτίζεται το προσωπάκι του μικρού μου κριτή:

«Είναι ακριβώς όπως το ήθελα! Νομίζεις πως θα χρειάζεται πολύ χορτάρι αυτό το αρνί;»

«Γιατί;»

«Στην πατρίδα μου είναι όλα πολύ μικρά...»

«Σίγουρα δεν θα έχεις πρόβλημα. Σου έδωσα ένα πολύ μικρό αρνί».

Έσκυψε το κεφάλι του πάνω από το σχέδιο:

«Ε, όχι δεν είναι και τόσο μικρό... Για δεσ! Έχει αποκοιμηθεί...»

Με τον τρόπο αυτό γνωρίστηκα με τον μικρό πρίγκιπα.

Μου χρειάστηκε πολύς καιρός για να καταλάβω από πού ερχόταν. Ο μικρός πρίγκιπας, ο οποίος μου έκανε πολλές ερωτήσεις, δεν φαινόταν ποτέ να ακούει τις δικές μου. Σκόρπιες λέξεις, σιγά σιγά, μου τα φανέρωσαν όλα. Όταν, για παράδειγμα, πρόσεξε για πρώτη φορά το αεροπλάνο μου (δεν θα σχεδιάσω το αεροπλάνο μου, είναι ένα υπερβολικά πολύπλοκο σχέδιο για μένα), με ρώτησε:

«Τι είναι αυτό το πράγμα;»

«Δεν είναι πράγμα. Πετάει. Αυτό είναι ένα αεροπλάνο. Αυτό είναι το αεροπλάνο μου».

Ήμουν περήφανος που τον πληροφορήσα ότι πετούσα. Τότε εκείνος φώναξε:

«Πώς; Έπεσες από τον ουρανό;»

«Ναι», απάντησα με μετριοφροσύνη.

«Ω! Αυτό είναι αστείο...»

Και ο μικρός πρίγκιπας ξέσπασε σ' ένα ξεκαρδιστικό γέλιο, που μ' ενόχλησε πολύ. Επιθυμώ να παίρνουν οι άλλοι τις κακοτυχίες μου στα σοβαρά. Ύστερα πρόσθεσε:

«Ωστε κι εσύ ήρθες από τον ουρανό. Από ποιον πλανήτη είσαι;»

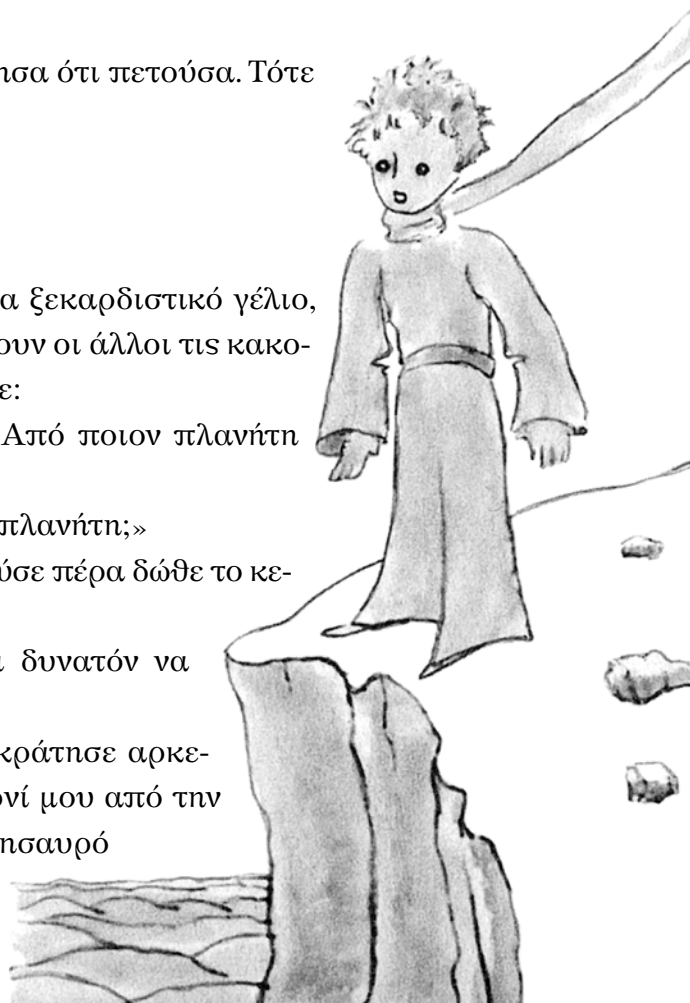
«Εσύ έρχεσαι, δηλαδή, από έναν άλλο πλανήτη;»

Όμως εκείνος δεν μου απάντησε. Κουνούσε πέρα δώθε το κεφάλι του, κοιτάζοντας το αεροπλάνο μου:

«Είναι αλήθεια ότι μ' αυτό, δεν είναι δυνατόν να έχεις έρθει από πολύ μακριά...»

Και βυθίστηκε σε ονειροπόληση που κράτησε αρκετά. Έπειτα, βγάζοντας το σχέδιο με το αρνί μου από την τσέπη του, βάλθηκε να θαυμάζει τον θησαυρό του.

Φαντάζεστε πόσο μου είχαν κεντρίσει την περιέργεια εκείνα τα μισόλογα που

είχα ακούσει για «τους άλλους πλανήτες». Προσπάθησα, λοιπόν, να μάθω περισσότερα:

«Από πού έρχεσαι, μικρούλη μου; Πού είναι ο τόπος σου; Πού θες να μεταφέρεις το αρνί μου;»

Μου απάντησε, αφού έμεινε για κάμποση ώρα σιωπηλός:

«Το καλό είναι ότι το κασόνι που μου έδωσες θα του χρησιμεύσει τη νύχτα για σπίτι».

«Και βέβαια. Κι αν είσαι καλός, θα σου δώσω κι ένα σχοινί για να το δένεις την ημέρα. Κι έναν πάσσαλο».

Η πρότασή μου φάνηκε να ενόχλησε τον μικρό πρίγκιπα:

«Να το δένω; Τι γελοία ιδέα!»

«Όμως, αν δεν το δένεις, θα φύγει, θα πάει οπουδήποτε και θα χαθεί».

Ο φίλος μου έσκασε και πάλι στα γέλια:

«Μα πού νομίζεις ότι θα πάει;»

«Οπουδήποτε. Ίσια μπροστά του...»

Τότε ο μικρός πρίγκιπας παρατήρησε με ύφος σοβαρό:

«Αυτό δεν έχει σημασία. Είναι τόσο μικρή η πατρίδα μου!»

Και με ύφος κάπως μελαγχολικό, πρόσθεσε:

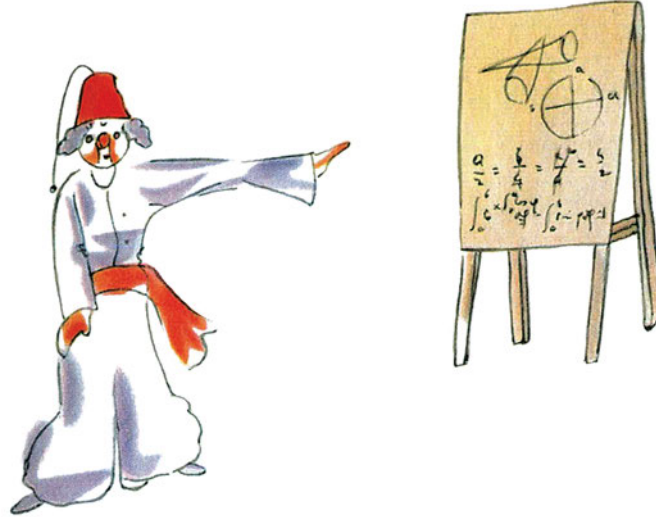
«Ίσια μπροστά σου, δεν μπορείς να πας και πολύ μακριά...»

Ετσι είχα μάθει ένα δεύτερο πράγμα πολύ σημαντικό: Ότι ο πλανήτης καταγωγής του ήταν λίγο μεγαλύτερος από ένα στίτι!

Αυτό δεν με ξάφνιασε και πολύ. Ήξερα καλά ότι εκτός από τους μεγάλους πλανήτες, όπως τη Γη, τον Δία, τον Άρη, την Αφροδίτη, στους οποίους έχουν δώσει ονόματα, υπάρχουν και εκατοντάδες άλλοι, οι οποίοι είναι τόσο μικροί που είναι πολύ δύσκολο να τους διακρίνεις ακόμα και με τηλεσκόπιο. Όταν ένας αστρονόμος ανακαλύπτει έναν απ' αυτούς, του δίνει για όνομα έναν αριθμό. Τον ονομάζει, για παράδειγμα: «Ο αστεροειδής 325».

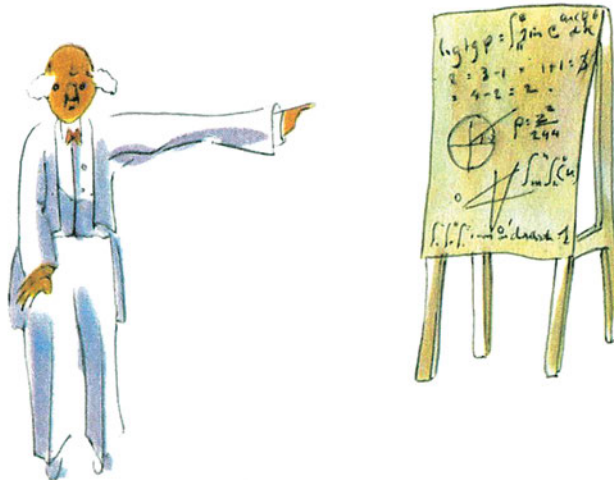

Έχω σοβαρούς λόγους να πιστεύω ότι ο πλανήτης απ' όπου ερχόταν ο μικρός πρίγκιπας είναι ο αστεροειδής B 612. Αυτός ο αστεροειδής παρατηρήθηκε μία και μοναδική φορά με το τηλεσκόπιο από έναν Τούρκο αστρονόμο το 1909.

Είχε κάνει τότε μια μεγάλη παρουσίαση της ανακάλυψής του σ' ένα διεθνές συνέδριο αστρονομίας. Αλλά κανείς δεν τον είχε πιστέψει, εξαιτίας της ενδυμασίας του. Έτσι είναι οι μεγάλοι.

Ευτυχώς για τη φήμη του αστεροειδούς B 612, ένας Τούρκος δικτάτορας υποχρέωσε τον λαό του, με ποινή θανάτου, να ντύνεται ευρωπαϊκά. Ο αστρονόμος επανέλαβε την παρουσίασή του το 1920, φορώντας ένα πολύ κομψό κοστούμι. Και τούτη τη φορά, όλοι συμφώνησαν μαζί του.

Αν σας διηγήθηκα αυτές τις λεπτομέρειες σχετικά με τον αστεροειδή B 612, αν σας εμπιστεύτηκα τον αριθμό του, το έκανα εξαιτίας των μεγάλων. Οι μεγάλοι αγαπούν τους αριθμούς. Όταν τους μιλάτε για έναν καινούργιο φίλο, εκείνοι δεν σας ρωτούν ποτέ για κάτι το ουσιαστικό. Δεν σας λένε ποτέ: «Πώς είναι η φωνή του; Ποια παιχνίδια του αρέσουν; Κάνει συλλογή με πεταλούδες;» Μόνο σας ρωτούν: «Πόσων χρονών είναι; Πόσα αδέρφια έχει; Ποιο είναι το βάρος του; Πόσα κερδίζει ο πατέρας του;» Τότε μόνο πιστεύουν ότι τον γνωρίζουν. Αν πείτε στους μεγάλους: «Είδα ένα ωραίο σπίτι με ροζ τούβλα, γεράνια στα παράθυρα και περιστέρια στη στέγη», δεν μπορούν να φανταστούν αυτό το σπίτι. Πρέπει να τους πεις: «Είδα ένα σπίτι που αξίζει εκατό χιλιάδες». Τότε θα πουν: «Πόσο όμορφο είναι!»

Έτσι, αν τους πεις: «Η απόδειξη ότι υπήρξε ο μικρός πρίγκιπας, είναι πως ήταν χαριτωμένος, πως γελούσε και πως ήθελε ένα αρνί. Όταν θέλει κανείς ένα αρνί, αυτή είναι η απόδειξη ότι υπάρχει», θα ανασηκώσουν τους ώμους και θα σου συμπεριφερθούν σαν παιδί. Μα αν τους πεις: «Ο πλανήτης απ' όπου ήρθε είναι ο αστεροειδής B 612», τότε θα πειστούν και δεν θα σας ζαλίσουν με τις ερωτήσεις τους. Έτσι είναι οι μεγάλοι. Δεν πρέπει να τους κρατάμε κακία. Τα παιδιά πρέπει να δείχνουν μεγάλη επιείκεια στους μεγάλους.

Βέβαια, εμείς που καταλαβαίνουμε τη ζωή, μας είναι αδιάφοροι οι αριθμοί. Θα μου άρεσε ν' αρχίσω αυτήν την ιστορία σαν παραμύθι. Θα μου άρεσε να έλεγα:

«Μια φορά κι έναν καιρό, ήταν ένας μικρός πρίγκιπας που κατοικούσε σ' έναν μικρό πλανήτη, μόλις λίγο πιο μεγάλο από τον ίδιο, και είχε ανάγκη από έναν φίλο...» Γι' αυτούς που καταλαβαίνουν τη ζωή, αυτό θα φαινόταν πολύ πιο αληθινό.

Γιατί δεν μου αρέσει να διαβάζουν το βιβλίο μου επιπόλαια. Νιώθω τόση θλίψη καθώς διηγούμαι τούτες τις αναμνήσεις. Έχουν κιόλας περάσει έξι χρόνια που ο φίλος μου έφυγε μαζί με το αρνί του. Κι αν κάνω μια προσπάθεια να τον περιγράψω εδώ, είναι για να μην τον ξεχάσω. Είναι θλιβερό να ξεχνάς έναν φίλο σου. Δεν έχουν όλοι έναν φίλο. Κι ύστερα θα γίνω σαν τους μεγάλους, που δεν ενδιαφέρονται παρά μονάχα για τα νούμερα. Αυτός είναι ακόμα ένας λόγος που αγόρασα ένα κουτί με χρώματα και μολύβια. Είναι δύσκολο να σχεδιάζεις στην ηλικία μου, όταν οι μόνες σου προ-

σπάθειες ήταν ένας βόας απέξω κι ένας βόας από μέσα, στα έξι σου χρόνια! Θα προσπαθήσω, φυσικά, να ζωγραφίσω πορτρέτα που να του μοιάζουν όσο γίνεται πιο πολύ. Μα δεν είμαι απόλυτα σίγουρος πως θα τα καταφέρω. Ένα σχέδιο μπορεί να είναι καλό, και το άλλο να μη μοιάζει. Κάνω ακόμη λάθος και με το ύψος του. Εδώ ο μικρός πρίγκιπας είναι υπερβολικά μεγάλος, εκεί είναι υπερβολικά μικρός. Δεν είμαι βέβαιος ακόμα και για το χρώμα της φορεσιάς του. Έτσι πάω στα τυφλά αποδώ κι αποκεί, κάνοντας ό,τι καλύτερο μπορώ. Τέλος, θα κάνω λάθος σε μερικές λεπτομέρειες πιο σημαντικές. Αλλά αυτό πρέπει να μου το συγχωρήσετε. Ο φίλος μου ποτέ δεν έδινε εξηγήσεις. Μπορεί να με νόμιζε όμοιό του. Όμως εγώ, δυστυχώς, δεν έχω την ικανότητα να βλέπω τα αρνιά μέσα από τα κασόνια. Ίσως είμαι λίγο σαν και τους μεγάλους. Θα πρέπει να έχω γεράσει.

Κάθε μέρα μάθαινα και κάτι καινούργιο για τον πλανήτη, για την αναχώρηση, για το ταξίδι. Αυτά γίνονταν αβίαστα, καθώς η μια σκέψη έφερε την άλλη. Με αυτόν τον τρόπο, την τρίτη μέρα έμαθα για το δράμα των μπαομπάμπ.

Κι αυτό συνέβη πάλι χάρη στο αρνί, καθώς ξαφνικά, ο μικρός πρίγκιπας με ρώτησε σαν να τον είχε κυριεύσει μια τρομερή ανησυχία:

«Είναι αλήθεια ότι τα αρνιά τρώνε τους θάμνους;»

«Ναι, αλήθεια είναι.»

«Α! Είμαι πολύ ευχαριστημένος.»

Δεν κατάλαβα γιατί ήταν τόσο σημαντικό που τα αρνιά έτρωγαν τους θάμνους. Μα ο μικρός πρίγκιπας πρόσθεσε:

«Επομένως τρώνε και τα μπαομπάμπ;»

Επισήμανα στον μικρό πρίγκιπα πως τα μπαομπάμπ δεν είναι θάμνοι, αλλά ψηλά δέντρα σαν εκκλησίες και πως ακόμη κι αν έφερε εκεί ένα ολόκληρο κοπάδι από ελέφαντες, ολόκληρο το κοπάδι δεν θα κατάφερε να φάει ούτε ένα μπαομπάμπ.

Η ιδέα του κοπαδιού με ελέφαντες έγινε αιτία να γελάσει ο μικρός πρίγκιπας.

«Θα έπρεπε να τους βάλω τον έναν πάνω στον άλλον...»

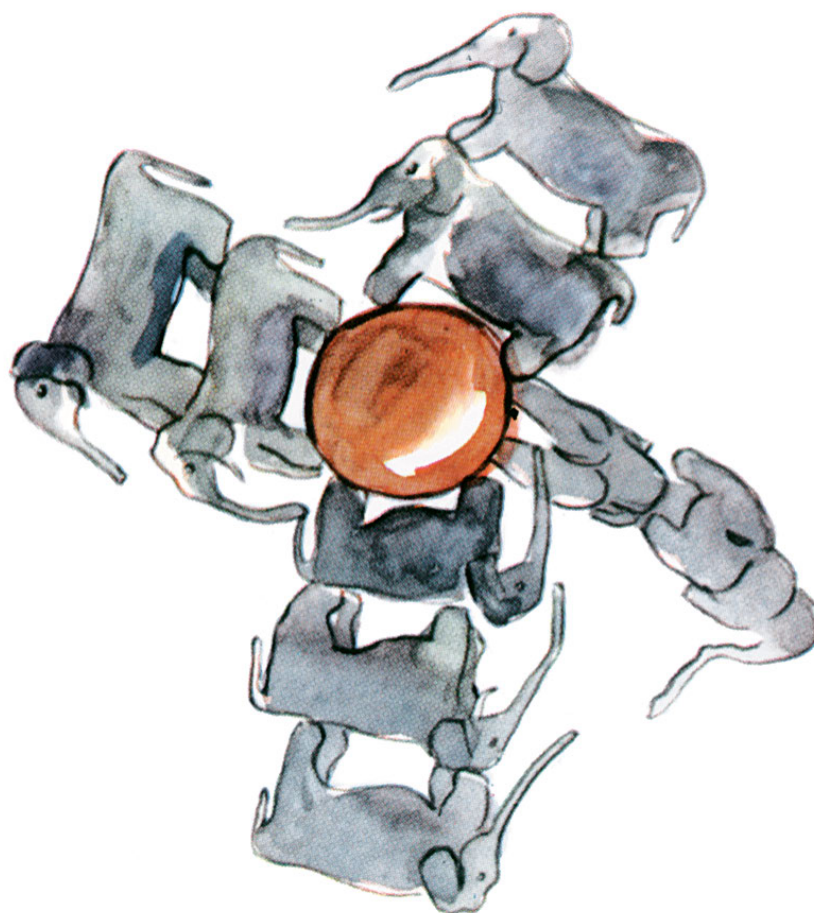
Και παρατήρησε σοφά:

«Πριν μεγαλώσουν τα μπαομπάμπ είναι κι αυτά μικρά.»

«Πολύ σωστά! Αλλά γιατί θέλεις να τρώνε τα αρνιά σου τα μικρά μπαομπάμπ;»

Μου απάντησε: «Μα καλά δεν καταλαβαίνεις;» Λες και ήταν κάτι ολοφάνερο. Και μου χρειάστηκε να επιστρατεύσω όλη μου την εξυπνάδα, για να καταλάβω από μόνος μου το πρόβλημα.

Πραγματικά, πάνω στον πλανήτη του μικρού πρίγκιπα, όπως και σε όλους τους πλανήτες, υπάρχουν καλά και κακά φυτά. Άρα, καλοί σπόροι από καλά φυτά, και κακοί σπόροι από κακά φυτά. Όμως, οι

σπόροι είναι αόρατοι. Κοιμούνται κάτω από την επιφάνεια της γης μέχρι να μπει η ιδέα σε κάποιον από αυτούς να ξυπνήσει. Τότε τεντώνεται και σπρώχνει στην αρχή δειλά προς τον ήλιο ένα όμορφο, αθώο βλασταράκι. Αν είναι βλασταράκι ραπανιού ή τριανταφυλλιάς, μπορεί να αφεθεί να μεγαλώσει όπως θέλει. Αλλά, αν πρόκειται για κανένα κακό φυτό, πρέπει να ξεριζωθεί αμέσως μόλις αναγνωριστεί. Υπήρχαν, λοιπόν, πάνω στον πλανήτη του μικρού πρίγκιπα κάτι σπόροι τρομεροί... σπόροι μπαομπάμπ.

Το έδαφος του μικρού πλανήτη ήταν γεμάτο από αυτούς. Και τα μπαομπάμπ, όταν αργήσουν να ξεριζωθούν, μετά δεν καταφέρνεις ποτέ ν' απαλλαγείς απ' αυτά. Σκεπάζουν ολόκληρο τον πλανήτη. Τον τρυπάνε με τις ρίζες τους. Κι αν ο πλανήτης είναι πολύ μικρός και τα μπαομπάμπ πολλά, τότε μπορεί να εκραγεί.

«Πρόκειται για θέμα πειθαρχίας», μου έλεγε αργότερα ο μικρός πρίγκιπας. «Αφού πλυθείς το πρωί, πρέπει ν' αρχίσεις τη φροντίδα του πλανήτη. Είσαι αναγκασμένος να ξεριζώνεις τα μπαομπάμπ,

αμέσως μόλις τα διακρίνεις από τις τριανταφυλλιές με τις οποίες μοιάζουν πολύ, όταν είναι μικρά. Είναι μια δουλειά πολύ βαρετή, μα πολύ εύκολη».

Και μια μέρα με συμβούλευσε να προσπαθήσω να φτιάξω ένα ωραίο σχέδιο, έτσι ώστε να το καταλάβουν καλά τα παιδιά της πατρίδας μου. «Αν μια μέρα ταξιδέψουν», μου έλεγε, «θα τους φανεί πολύ χρήσιμο. Μερικές φορές δεν βλέπεις ν' αναβάλλεις τη δουλειά

σου για αργότερα. Όμως, όταν πρόκειται για τα μπαομπάμπ, αυτό θα ήταν καταστροφή. Ξέρω έναν πλανήτη, όπου έμενε ένας τεμπέλης. Είχε παραμελήσει τρεις θάμνους...»

Και ακολουθώντας τις οδηγίες του μικρού πρίγκιπα, σχεδίασα

εκείνον τον πλανήτη. Καθόλου δεν μ' αρέσει να παίρνω ύφος ηθικολόγου. Όμως, η απειλή από τα μπαομπάμπ είναι τόσο λίγο γνωστή και οι κίνδυνοι που διατρέχει κάποιος που θα χανόταν σ' έναν αστεροειδή τόσο μεγάλοι που, για μία μόνο φορά, δεν θα είμαι επιφυλακτικός. Και γι' αυτό λέω: «Παιδιά! Προσέξτε τα μπαομπάμπ!»

Ο λόγος που δούλεψα τόσο σκληρά για εκείνο το σχέδιο είναι για να προφυλάξω τους φίλους μου από έναν κίνδυνο, ο οποίος τους απειλούσε από καιρό, όπως κι εμένα, χωρίς να το γνωρίζουν. Το μάθημα που τους έδωσα άξιζε τον κόπο. Θ' αναρωτιέστε ίσως: «Γιατί σε τούτο το βιβλίο δεν υπάρχουν άλλα τόσο εντυπωσιακά σχέδια σαν κι εκείνα με τα μπαομπάμπ;» Η απάντηση είναι πολύ απλή: «Προσπάθησα, αλλά δεν τα κατάφερα. Όταν σχεδίαζα τα μπαομπάμπ, με κυρίευσε το αίσθημα του επείγοντος».

Αχ! μικρέ μου πρίγκιπα, κατάλαβα σιγά σιγά τη μελαγχολική σου ζουούλα. Για πολύ καιρό δεν είχες άλλη διασκέδαση εκτός από τα γλυκά ηλιοβασιλέματα. Την καινούργια τούτη λεπτομέρεια έμαθα το πρωί της τέταρτης ημέρας, όταν μου είπες:

«Μου αρέσουν πολύ τα ηλιοβασιλέματα. Ας πάμε να δούμε ένα ηλιοβασίλεμα...»

«Μα πρέπει να περιμένουμε...»

«Να περιμένουμε τι;»

«Να περιμένουμε να βασιλέψει ο ήλιος».

Στην αρχή φάνηκες να ξαφνιάζεσαι και στη συνέχεια γέλασες με τον εαυτό σου. Και μου είπες:

«Πάντα νομίζω πως είμαι στην πατρίδα μου!»

Πραγματικά. Όλος ο κόσμος το ξέρει, πως όταν είναι μεσημέρι στις Ηνωμένες Πολιτείες, στη Γαλλία ο ήλιος βασιλεύει. Θα ήταν αρκετό αν μπορούσε κανείς να πάει στη Γαλλία σ' ένα λεπτό, για να είναι παρών στο ηλιοβασίλεμα. Δυστυχώς, όμως, η Γαλλία είναι υπερβολικά μακριά. Πάνω στον τόσο μικρό πλανήτη σου, θα σου ήταν αρκετό να μετακινήσεις την καρέκλα σου μερικά βήματα. Και θα έβλεπες το δειλινό κάθε φορά που θα το επιθυμούσες...

«Μια μέρα είδα τον ήλιο να βασιλεύει σαράντα τρεις φορές!»

Και λίγο μετά, πρόσθεσες:

«Ξέρεις... όταν είναι κανείς πολύ λυπημένος, του αρέσουν τα ηλιοβασιλέματα...»

«Την ημέρα που το είδες σαράντα τρεις φορές ήσουν, λοιπόν, τόσο λυπημένος;»

Όμως ο μικρός πρίγκιπας δεν απάντησε.

Την πέμπτη μέρα, πάντα χάρη στο αρνί, μου αποκαλύφτηκε αυτό το μυστικό της ζωής του μικρού πρίγκιπα. Με ρώτησε απότομα, χωρίς πολλές περιστροφές, σαν να ήταν αποτέλεσμα ενός προβλήματος που τον απασχολούσε σιωπηλά πολύ καιρό.

«Ένα αρνί, αφού τρώει θάμνους, θα τρώει και λουλούδια;»

«Ένα αρνί τρώει ό,τι βρει μπροστά του».

«Ακόμα και τα λουλούδια που έχουν αγκάθια;»

«Ναι. Ακόμα και τα λουλούδια που έχουν αγκάθια».

«Τότε σε τι τους χρησιμεύουν τα αγκάθια;»

Δεν το ήξερα. Εκείνη τη στιγμή ήμουνα πολύ απασχολημένος, καθώς προσπαθούσα να ξεβιδώσω ένα πολύ σφιγμένο μπουλόνι του κινητήρα μου. Ένιωθα ανήσυχος, γιατί η βλάβη μου είχε αρχίσει να μου φαίνεται πολύ σοβαρή και το πόσιμο νερό που λιγότευε, με έκανε να φοβάμαι το χειρότερο.

«Και σε τι χρησιμεύουν τ' αγκάθια;»

Ο μικρός πρίγκιπας δεν παραιτούνταν ποτέ από μια ερώτηση που είχε υποβάλει. Ήμουν εκνευρισμένος με το μπουλόνι μου και απάντησα ό,τι μου κατέβηκε:

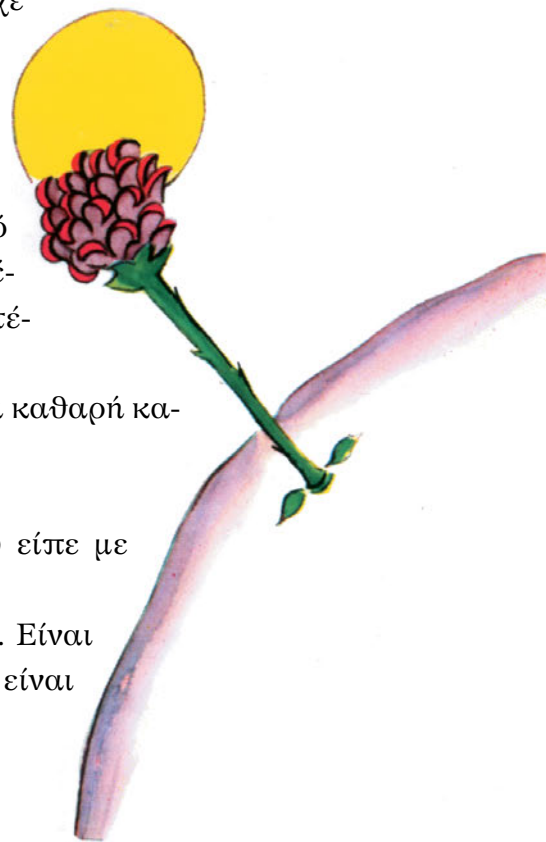
«Τ' αγκάθια δεν χρησιμεύουν σε τίποτε, είναι μια καθαρή κακία εκ μέρους των λουλουδιών!»

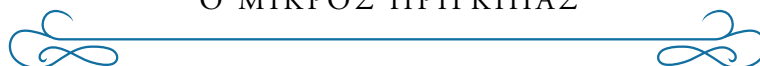
«Ω!»

Ύστερα από ένα λεπτό απόλυτης σιωπής, μου είπε με μνησικακία:

«Δεν σε πιστεύω! Τα λουλούδια είναι αδύναμα. Είναι αφελή. Επιβιώνουν όπως μπορούν. Πιστεύουν πως είναι τρομερά και φοβερά με τ' αγκάθια τους...»

Δεν έδωσα καμιά απάντηση. Εκείνη τη στιγμή σκεφτόμουν: «Αν αυτό το μπουλόνι συνεχίσει ν' αντιστέκεται, θα το βγάλω με μια σφυριά».

Ο μικρός πρίγκιπας διέκοψε πάλι τις σκέψεις μου:

«Κι εσύ πιστεύεις πως τα λουλούδια...»

«Και βέβαια, όχι! Όχι! Δεν πιστεύω τίποτα! Απάντησα ό,τι μου κατέβηκε στο μυαλό. Εδώ είμαι απασχολημένος με σοβαρά πράγματα!»

Με κοίταξε κατάπληκτος.

«Με σοβαρά πράγματα!»

Με έβλεπε με το σφυρί στο χέρι, τα δάχτυλα μουτζουρωμένα από τη μαυρίλα, σκυμμένο πάνω από ένα αντικείμενο που του φαινόταν πάρα πολύ άσχημο.

«Μιλάς όπως οι μεγάλοι!»

Ένωσα ντροπή. Μα εκείνος, δίχως να με λυπηθεί, πρόσθεσε:

«Όλα τα μπερδεύεις... όλα τα ανακατεύεις!»

Ήταν πραγματικά πολύ εκνευρισμένος. Τίναξε στον αέρα τα ολόχρυσα μαλλιά του:

«Γνωρίζω έναν πλανήτη όπου ζει ένας κατακόκκινος κύριος. Δεν έχει μυρίσει ποτέ ένα λουλούδι. Ποτέ δεν είχε κοιτάξει ένα αστέρι. Ποτέ δεν έχει αγαπήσει κανέναν. Ποτέ δεν έκανε τίποτα άλλο εκτός από προσθήσεις. Και όλη την ημέρα επαναλαμβάνει, όπως εσύ: “Είμαι ένας σοβαρός άνθρωπος! Είμαι ένας σοβαρός άνθρωπος!” κι αυτό τον κάνει να φουσκώνει από υπερηφάνεια! Αλλά αυτός δεν είναι άνθρωπος, είναι μανιτάρι!»

«Τι είναι;»

«Μανιτάρι!»

Ο μικρός πρίγκιπας είχε γίνει κατάχλωμος από θυμό.

«Εδώ και εκατομμύρια χρόνια, τα λουλούδια βγάζουν αγκάθια. Εδώ και εκατομμύρια χρόνια τα αρνιά, παρ' όλα αυτά, τρώνε τα λουλούδια. Δεν είναι, λοιπόν, αυτό σοβαρό πρόβλημα, ώστε να προσπαθείς να καταλάβεις γιατί τα λουλούδια κάνουν τόση προσπάθεια να βγάζουν αγκάθια που δεν τους χρησιμεύουν σε τίποτα; Δεν είναι σημαντικό ο πόλεμος ανάμεσα στα αρνιά και τα λουλούδια; Δεν είναι πολύ πιο σοβαρός και πιο σημαντικός από τους λογαριασμούς ενός χοντρού κόκκινου κυρίου; Κι αν εγώ ξέρω ένα μοναδικό στον κόσμο λουλούδι, που δεν υπάρχει πουθενά αλλού, εκτός από τον πλανήτη μου, και που ένα μικρό αρνί μπορεί να το εξαφανίσει μονομιάς ένα πρωί, χωρίς να καταλαβαίνει τι κάνει, ούτε αυτό είναι σημαντικό;»

Κοκκίνισε και ύστερα πρόσθεσε:

«Αν κάποιος αγαπάει ένα λουλούδι που είναι μοναδικό μέσα σε εκατομμύρια κι εκατομμύρια αστέρια, αυτό και μόνο είναι αρκετό για να νιώθει ευτυχισμένος, όταν τα κοιτάζει. Σκέφτεται: “Το λουλούδι μου είναι κάπου εκεί...” Αν όμως το αρνί φάει το λουλούδι, θα είναι για εκείνον σαν να σβήνουν ξαφνικά όλα τ’ αστέρια! Και δεν είναι ούτε αυτό σημαντικό!»

Δεν μπόρεσε να πει τίποτα άλλο. Ξέσπασε ξαφνικά σε λυγμούς. Είχε πέσει η νύχτα. Είχα παρατήσει τα εργαλεία μου. Αδιαφορούσα εντελώς για το σφυρί και το μπουλόνι, για τη δίψα και για τον θάνατο. Πάνω σ’ ένα αστέρι, σ’ έναν πλανήτη, τον δικό μου, τη Γη, βρισκόταν ένας μικρός πρίγκιπας που χρειαζόταν παρηγοριά! Τον πήρα στην αγκαλιά μου. Τον καθησύχασα. Του έλεγα: «Το λουλούδι που αγαπάς δεν κινδυνεύει... Θα σχεδιάσω ένα φίμωτρο για το αρνί σου... Θα σχεδιάσω μια πανοπλία για το λουλούδι σου... Θα...»

Δεν ήξερα τι άλλο να πω... Ένιωθα πολύ άσχημα. Δεν ήξερα πώς να τον πλησιάσω, πώς να έρθω σ’ επαφή μαζί του... Είναι τόσο μυστηριώδης η χώρα των δακρύων.

Πολύ σύντομα γνώρισα καλύτερα αυτό το λουλούδι. Πάνω στον πλανήτη του μικρού πρίγκιπα υπήρχαν πάντα απλά λουλούδια, στολισμένα με μία μονάχα σειρά από πέταλα, που δεν έπιαναν και πολύ τόπο και που δεν ενοχλούσαν κανέναν. Ένα πρωινό ξεπηδούσαν μέσα στο χορτάρι κι ύστερα το βράδυ μαραίνονταν. Μα εκείνο το λουλούδι είχε φυτρώσει μια μέρα, από έναν σπόρο φερόμενο, κανείς δεν ξέρει από πού, και ο μικρός πρίγκιπας είχε παρακολουθήσει από πολύ κοντά αυτό το βλασταράκι, που δεν έμοιαζε με κανένα άλλο. Θα μπορούσε να είναι ένα καινούριο είδος μπαομπάμπ. Μα ο θάμνος γρήγορα σταμάτησε να ψηλώνει και άρχισε να ετοιμάζει ένα λουλούδι. Ο μικρός πρίγκιπας, που παρακολουθούσε την ανάπτυξη ενός τεράστιου μπουμπουκιού, αισθανόταν με βεβαι-

ότιπα ότι μέσα από αυτό θα έβγαινε μια θαυμαστή παρουσία. Αλλά το λουλούδι δεν ολοκλήρωνε την προετοιμασία του για να γίνει όμορφο, κρυμμένο στην προστασία του πράσινου δωματίου του. Με πολλή προσοχή, διάλεγε τα χρώματά του. Ντυνόταν αργά αργά και πρόβαλλε το ένα μετά το άλλο τα πέταλά του. Δεν θα ήθελε να βγει τσαλακωμένο όπως οι παπαρούνες. Ήθελε να παρουσιαστεί μέσα στην πλήρη ακτινοβολία της ομορφιάς του. Ε, ναι! Ήθελε ν' αρέσει σ' όλους! Η μυστηριώδης προετοιμασία του είχε διαρκέσει μέρες και μέρες. Και να που ένα πρωί, ακριβώς την ώρα που έβγαινε ο ήλιος, έκανε την εμφάνισή του.

Και αυτό, που είχε δουλέψει με τόση σχολαστικότητα, είτε καθώς χασμουριόταν:

«Αχ! Μόλις τώρα ξύπνησα... Σας ζητάω συγγνώμη... Είμαι ακόμα εντελώς αχτένιστο...»

Τότε ο μικρός πρίγκιπας δεν μπόρεσε να συγκρατήσει τον θαυμασμό του:

«Πόσο όμορφο είσαι!»

«Έτσι είναι», απάντησε ψιθυριστά το λουλούδι. «Κι έχω γεννηθεί την ίδια στιγμή με τον ήλιο...»

Ο μικρός πρίγκιπας κατάλαβε ότι δεν ήταν πολύ σεμνό, αλλά του προκαλούσε μεγάλη συγκίνηση!

«Νομίζω ότι είναι ώρα για το πρωινό μου», πρόσθεσε σε λίγο το λουλούδι. «Θα έχετε την καλοσύνη να με φροντίσετε...»

Και ο μικρός πρίγκιπας, πολύ σαστισμένος, αφού αναζήτησε ένα ποτιστήρι με δροσερό νερό, περιποιήθηκε το λουλούδι.

Έτσι πολύ γρήγορα το λουλούδι άρχισε να τον βασανίζει με την κάπως ξιπασμένη ματαιοδοξία του. Μια μέρα, για παράδειγμα, καθώς μιλούσε για τα τέσσερα αγκάθια του, είχε πει στον μικρό πρίγκιπα:

«As έρθουν οι τίγρεις με τα νύχια τους!»

«Δεν υπάρχουν τίγρεις στον πλανήτη μου», έφερε αντίρρηση ο μικρός πρίγκιπας, «κι έπειτα οι τίγρεις δεν τρώνε χορτάρι».

«Εγώ δεν είμαι χορτάρι», απάντησε ψιθυριστά το λουλούδι.

«Σου ζητώ συγγνώμη...»

«Καθόλου δεν με φοβίζονται οι τίγρεις, μα με τρομάζουν τα ρεύματα του αέρα... Μήπως υπάρχει κανένα παραβάν;»

«Το τρομάζουν τα ρεύματα του αέρα... Δεν είναι δυνατόν αυτό για ένα φυτό», παρατήρησε ο μικρός πρίγκιπας. «Είναι πολύ περίπλοκη η περίπτωση αυτού του λουλουδιού...»

«Το βράδυ θέλω να με βάλετε κάτω από μια γυάλα. Κάνει πολύ κρύο στον τόπο σας. Δεν είναι καλοφτιαγμένος. Αποκεί που έχω έρθει...»

Μα δεν τελείωσε την κουβέντα του. Είχε έρθει με μορφή σπόρου. Δεν μπορούσε να γνωρίζει τίποτε από άλλους κόσμους. Ταπεινω-

μένο που είχε εκστομίσει ένα τόσο αφελές ψέμα, έβηξε δυο ή τρεις φορές, για να κάνει τον μικρό πρίγκιπα να νιώσει άσχημα:

«Τι έγινε εκείνο το παραβάν;...»

«Πήγα να το πάρω, αλλά μου μιλούσες!»

Τότε εκείνο δυνάμωσε τον βήχα του, για να κάνει τον μικρό πρίγκιπα να νιώσει τύψεις.

Έτσι ο μικρός πρίγκιπας, παρά την καλή του θέληση, εξαιτίας της αγάπης του, άρχισε να κυριεύεται από αμφιβολίες για το λουλούδι. Πήρε στα σοβαρά κάτι ασήμαντες κουβέντες και ένωσε πολύ δυστυχισμένος.

«Δεν θα έπρεπε να το είχα ακούσει», μου εξομολογήθηκε μια μέρα, «δεν πρέπει ποτέ ν' ακούς τα λουλούδια. Πρέπει να χαίρεσαι την ομορφιά τους και να μυρίζεις το άρωμά τους. Το δικό μου γέμιζε με άρωμα τον πλανήτη μου, μα δεν μπορούσα να το απολαύσω. Αυτή η ιστορία με τα νύχια της τίγρης, που τόσο πολύ μ' ενόχλησε, κανονικά θα 'πρεπε να με είχε συγκινήσει...»

Μου εκμυστηρεύτηκε ακόμη:

«Δεν κατάφερα να καταλάβω τίποτε τότε! Θα έπρεπε να το κρίνω από τις πράξεις και όχι από τα λόγια. Με πλημμύριζε άρωμα και λάμψη. Δεν θα έπρεπε ποτέ να φύγω από κοντά του! Θα έπρεπε να είχα μαντέψει την τρυφερότητά του, πίσω από τα καμώματά του. Τα λουλούδια είναι τόσο αντιφατικά! Αλλά τότε ήμουν πολύ νέος, για να ξέρω πώς να τ' αγαπάω».

Πιστεύω πως για να αποδράσει επωφελήθηκε από την αποδημία ενός κοπαδιού άγριων πουλιών. Το πρωινό της αναχώρησής του, ταχτοποίησε πολύ καλά τον πλανήτη του. Καθάρισε προσεχτικά τα ενεργά ηφαίστεια του. Είχε δύο ενεργά ηφαίστεια. Του ήταν απαραίτητα, για να ζεσταίνει κάθε μέρα το πρωινό του. Είχε κι

ένα σβησμένο ηφαίστειο. Μα, όπως έλεγε, «ποτέ δεν ξέρεις!» Καθάρισε, λοιπόν, το ίδιο προσεχτικά και το σβησμένο ηφαίστειο. Όταν τα καθαρίσεις καλά, τα ηφαίστεια καίνε ήσυχα ήσυχα και σταθερά, χωρίς ξεσπάσματα. Οι ηφαιστειακές εκρήξεις είναι σαν τη φωτιά στο τζάκι. Προφανώς εμείς στη Γη είμαστε υπερβολικά μικροί, για να καθαρίζουμε τα ηφαίστεια μας. Γι' αυτό μας δημιουργούν τόσους μπελάδες.

Ο μικρός πρίγκιπας με θλίψη ξερίζωσε και τα τελευταία βλαστάρια των μπαομπάμπ. Πίστευε πως ποτέ δεν θα ξαναγύριζε. Όμως όλες αυτές οι καθημερινές δουλειές, εκείνο το πρωινό, του φάνηκαν πολύ ευχάριστες. Και όταν, για τελευταία φορά πότισε το λουλούδι κι ετοιμάστηκε να το προφυλάξει κάτω από τη γυάλα, ένιωσε πως του ερχόταν να κλάψει.

«Αντίο», είπε στο λουλούδι.

Μα εκείνο δεν απάντησε.

«Αντίο», ξαναείπε.

Το λουλούδι έβηξε. Μα όχι εξαιτίας κρουολογήματος.

«Ήμουν κουτό», του είπε στο τέλος. «Σου ζητώ να με συγχωρέσεις. Προσπάθησε να είσαι ευτυχισμένος».

Ο μικρός πρίγκιπας παραξενεύτηκε που δεν τον κατηγόρησε. Στεκόταν άφωνος με τη γυάλα στο χέρι.

Δεν καταλάβαινε εκείνη την ήρεμη γλυκύτητα.

«Μα και βέβαια σ' αγαπώ», του είπε το λουλούδι. «Δεν το κατάλαβες ποτέ και είναι από δικό μου φταίξιμο. Αυτό δεν έχει καμιά σημασία. Ωστόσο, φάνηκες κι εσύ το ίδιο ανόητος. Κοίταξε να είσαι ευτυχισμένος... Παράτα αυτή τη γυάλα. Δεν τη θέλω πια».

«Μα ο άνεμος...»

«Δεν έχω να κρυώσει και τόσο πολύ. Το δροσερό αεράκι της νύχτας θα μου κάνει καλό. Είμαι λουλούδι».

«Όμως τα ζώα...»

«Θα χρειαστεί να ανεχτώ δυο τρεις κάμπιες, αν θέλω να γνωρίσω τις πεταλούδες. Λένε πως είναι πολύ όμορφες. Διαφορετικά ποιος θα μου κάνει επίσκεψη; Εσύ θα είσαι μακριά. Όσο για τα μεγάλα ζώα, δεν τα φοβάμαι. Έχω τα νύχια μου».

Και έδειχνε με αφέλεια τα τέσσερα αγκάθια του. Ύστερα πρόσθεσε:

«Μην καθυστερείς έτσι, είναι ενοχλητικό. Έχεις αποφασίσει να φύγεις. Φύγε».

Δεν ήθελε να το δει να κλαίει. Ήταν ένα τόσο περήφανο λουλούδι...

Βρισκόταν στην περιοχή των αστεροειδών 325, 326, 327, 328, 329 και 330. Άρχισε, λοιπόν, να τους επισκέπτεται, για να βρει μια απασχόληση και να μορφωθεί.

Ο πρώτος κατοικούνταν από έναν βασιλιά. Ο βασιλιάς καθόταν ντυμένος με πορφύρα και ερμίνα, πάνω σ' έναν πολύ απλό και όμως μεγαλόπρεπο θρόνο.

«Α! Να ένας υπήκοος», φώναξε ο βασιλιάς, μόλις αντίκρισε τον μικρό πρίγκιπα. Κι ο μικρός πρίγκιπας αναρωτήθηκε:

«Πώς μ' αναγνώρισε, αφού ποτέ δεν μ' έχει ξαναδεί;»

Δεν ήξερε ότι για τους βασιλιάδες ο κόσμος είναι πολύ απλοϊκά φτιαγμένος. Όλοι οι άνθρωποι είναι υπήκοοι.

«Έλα πιο κοντά, για να σε δω καλύτερα», του είπε ο βασιλιάς, που ένιωθε πολύ περήφανος που επιτέλους ήταν βασιλιάς κάποιου.

Ο μικρός πρίγκιπας κοίταξε ολόγυρά του, για να βρει πού να καθίσει, όμως όλος ο πλανήτης ήταν σκεπασμένος με τον υπέροχο μανδύα τού βασιλιά από ερμίνα. Έτσι έμεινε όρθιος και, καθώς ήταν κουρασμένος, χασμουρήθηκε.

«Είναι αντίθετο με το πρωτόκολλο του παλατιού να χασμουριέται κανείς μπροστά σ' έναν βασιλιά», του είπε ο μονάρχης. «Σου το απαγορεύω».

«Δεν μπορώ να συγκρατήσω το χασμουρητό μου», απάντησε σαστισμένος ο μικρός πρίγκιπας. «Έχω κάνει ένα μακρινό ταξίδι και δεν έχω κοιμηθεί...»

«Τότε» του είπε ο βασιλιάς, «σε διατάζω να χασμουρηθείς. Δεν έχω δει κανέναν να χασμουριέται εδώ και χρόνια. Τα χασμουρητά για μένα είναι περίεργα αξιοθέατα. Εμπρός, λοιπόν! Χασμουρήσου ξανά. Είναι διαταγή».

«Ντρέπομαι... δεν μπορώ να χασμουρηθώ άλλο...» είπε ο μικρός πρίγκιπας κατακόκκινος.

«Χμ! Χμ!» απάντησε ο βασιλιάς. «Τότε σε... σε διατάζω πότε να χα-
σμουριέσαι και πότε να...»

Τραύλιζε λίγο και φαινόταν θιγμένος.

Γιατί ο βασιλιάς επέμενε να σέβονται την εξουσία του. Δεν ανε-
χόταν την ανυπακοή. Ήταν απόλυτος μονάρχης. Όμως, καθώς ήταν
πολύ καλός, έδινε λογικές διαταγές.

«Αν έδινα διαταγή» συνήθιζε να λέει, «αν έδινα διαταγή σ' έναν
στρατηγό, να μεταμορφωθεί σε θαλασσοπούλι, και αν ο στρατη-
γός δεν εκτελούσε την εντολή μου, δεν θα έφταιγε ο στρατηγός. Θα
έφταιγα εγώ».

«Μπορώ να καθίσω;» ρώτησε δειλά ο μικρός πρίγκιπας.

«Σε διατάζω να καθίσεις», του απάντησε ο βασιλιάς, μαζεύοντας
μεγαλόπρεπα μια άκρη του μανδύα του από ερμίνα.

Ωστόσο ο μικρός πρίγκιπας παραξενεύτηκε. Ο πλανήτης ήταν μι-
κροσκοπικός. Πάνω σε τι ο βασιλιάς μπορούσε να βασιλεύει;

«Μεγαλειότητα», του είπε, «σας ζητάω συγγνώμη που σας ρωτάω...»

«Σε διατάζω να με ρωτήσεις», βιάστηκε να πει ο βασιλιάς.

«Μεγαλειότητα... σε τι βασιλεύετε;»

«Σε όλα...» απάντησε ο βασιλιάς με μεγάλη απλότητα.

«Σε όλα;»

Με ένα διακριτικό νεύμα, ο βασιλιάς έδειξε τον πλανήτη του, τους
άλλους πλανήτες και τ' αστέρια.

«Σε όλ' αυτά;» είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Σε όλ' αυτά...» απάντησε ο βασιλιάς.

Γιατί δεν ήταν μόνο ένας απόλυτος μονάρχης, αλλά ήταν ένας μο-
νάρχης του σύμπαντος.

«Και τ' αστέρια σάς υπακούνε;»

«Και βέβαια», του αποκρίθηκε ο βασιλιάς. «Υπακούνε αμέσως.
Δεν ανέχομαι την απειθαρχία».

Μια τέτοια εξουσία θάμπωσε τον μικρό πρίγκιπα. Αν την είχε ο
ίδιος, θα μπορούσε να παρακολουθήσει όχι μόνο σαράντα τέσσερα,
αλλά εβδομήντα δύο, ή μάλιστα εκατό ή και διακόσια ηλιοβασιλέμα-
τα μέσα στην ίδια μέρα, χωρίς ποτέ να χρειαστεί να μετακινήσει την
καρέκλα του! Και όπως ένωθε λίγο λυπημένος, καθώς ξανάφερνε
στη θύμησή του τον μικρό του εγκαταλειμμένο πλανήτη, πήρε το
θάρος να ζητήσει μια χάρη από τον βασιλιά:

«Θα ήθελα να δω ένα πλιοβασίλεμα... Κάντε μου τη χάρη... Διατάξτε τον ήλιο να βασιλέψει...»

«Αν έδινα διαταγή σ' έναν στρατηγό να πετάξει από ένα λουλούδι σε κάποιο άλλο, όπως μια πεταλούδα, ή να γράψει μια τραγωδία ή να μεταμορφωθεί σε θαλασσοπούλι, κι αν ο στρατηγός δεν εκτελούσε τη διαταγή που πήρε, ποιος θα ήταν ο φταίχτης, εγώ ή αυτός;»

«Εσείς», απάντησε με σιγουριά ο μικρός πρίγκιπας.

«Ακριβώς. Πρέπει να ζητάμε από τον καθένα αυτό που μπορεί να μας δώσει», συνέχισε ο βασιλιάς. «Πάνω απ' όλα, η εξουσία στηρίζεται στη λογική. Αν διατάξεις τον λαό σου να πάει να πέσει στη θάλασσα, θα επαναστατήσει. Έχω το δικαίωμα να απαιτώ υπακοή, γιατί οι διαταγές μου είναι λογικές».

«Και το ηλιοβασίλεμά μου λοιπόν;» του υπενθύμισε ο μικρός πρίγκιπας, που ποτέ δεν ξεχνούσε μια ερώτηση που είχε κάνει.

«Το ηλιοβασίλεμά σου θα το έχεις. Θα το απαιτήσω. Σύμφωνα, όμως, με την κυβερνητική μου πείρα, θα περιμένω μέχρι να έρθουν ευνοϊκές συνθήκες».

«Πότε θα γίνει αυτό;» ζήτησε να μάθει ο μικρός πρίγκιπας.

«Χμ! Χμ!» του απάντησε ο βασιλιάς, αφού πρώτα συμβουλευτήκε ένα χοντρό ημερολόγιο... «Χμ! χμ!» αυτό θα γίνει στις... στις... στις οκτώ παρά είκοσι αυτό το βράδυ! Και τότε θα δεις πόσο με υπακούν όλοι».

Ο μικρός πρίγκιπας χασμουρήθηκε. Λυπόταν για το ηλιοβασίλεμα που είχε χάσει. Κι έπειτα, είχε αρχίσει κιόλας να βαριέται λίγο:

«Δεν έχω τίποτα πια να κάνω εδώ», είπε στον βασιλιά. «Θα φύγω!»

«Μη φεύγεις», απάντησε ο βασιλιάς, που ήταν τόσο περήφανος που είχε έναν υπήκοο. «Μη φεύγεις, θα σε κάνω υπουργό!»

«Τι υπουργό;»

«Υπουργό... Δικαιοσύνης!»

«Μα δεν υπάρχει κανείς να δικαστεί!»

«Ποτέ δεν ξέρεις», του είπε ο βασιλιάς. «Δεν έχω κάνει ακόμα τον γύρο του βασιλείου μου. Είμαι πολύ γέρος. Δεν χωράει άμαξα στον τόπο μου και το περπάτημα με κουράζει».

«Όμως εγώ κοίταξα», είπε ο μικρός πρίγκιπας, που έσκυψε να ρίξει ακόμα μια ματιά στην άλλη μεριά του πλανήτη. «Κανείς δεν υπάρχει ούτε εκεί...»

«Τότε, θα δικάζεις τον εαυτό σου», του απάντησε ο βασιλιάς. «Είναι πιο δύσκολο. Είναι πολύ πιο δύσκολο να κρίνεις τον εαυτό σου, παρά τους άλλους. Αν καταφέρεις να κρίνεις σωστά τον εαυτό σου, είσαι στ' αλήθεια σοφός».

«Εγώ», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «μπορώ να κρίνω τον εαυτό μου οπουδήποτε. Δεν χρειάζεται να κατοικώ εδώ».

«Χμ! Χμ!» είπε ο βασιλιάς, «πιστεύω πως σε κάποια μεριά του

πλανήτη μου υπάρχει ένας γερο-αρουραίος. Τον ακούω τη νύχτα. Θα μπορούς να δικάσεις αυτόν τον γερο-αρουραίο. Πότε πότε θα τον καταδικάζεις σε θάνατο. Έτσι η ζωή του θα εξαρτάται από τη δικαιοσύνη σου. Αλλά και κάθε φορά θα του δίνεις χάρη, για να έχεις κάποιον να δικάζεις. Δεν υπάρχει παρά ένας μονάχα».

«Εμένα», απάντησε ο μικρός πρίγκιπας, «δεν μ' αρέσει να καταδικάζω σε θάνατο και πρέπει στ' αλήθεια να φύγω».

«Όχι», είπε ο βασιλιάς.

Όμως ο μικρός πρίγκιπας, αφού ετοιμάστηκε, μη θέλοντας να στενοχωρήσει τον γερο-μονάρχη, είπε:

«Αν η Μεγαλειότητά σας επιθυμεί να την υπακούν αμέσως, θα μπορούσε να μου δώσει μια διαταγή λογική. Για παράδειγμα, θα μπορούσε να με διατάξει να φύγω πριν περάσει ένα λεπτό. Μου φαίνεται πως οι συνθήκες είναι ευνοϊκές...»

Ο βασιλιάς δεν απάντησε τίποτα. Ο μικρός πρίγκιπας δίστασε στην αρχή και στη συνέχεια μ' έναν αναστεναγμό ξεκίνησε να φύγει.

«Σε κάνω πρέσβη μου», βιάστηκε τότε να του φωνάξει ο βασιλιάς. Είχε πάρει το μεγαλοπρεπές ύφος της εξουσίας.

«Οι μεγάλοι είναι πολύ παράξενοι», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκιπας συνεχίζοντας το ταξίδι του.

Στον δεύτερο πλανήτη κατοικούσε ένας ματαιόδοξος:
 «Αχ!... Αχ!... Έχω την επίσκεψη ενός θαυμαστή μου!» φώναξε από μακριά ο ματαιόδοξος, μόλις είδε τον μικρό πρίγκιπα.

Γιατί για τους ματαιόδοξους, όλοι οι άλλοι άνθρωποι είναι θαυμαστές τους.

«Καλημέρα», είπε ο μικρός πρίγκιπας. «Το καπέλο σας είναι πολύ αστείο».

«Το έχω για να χαιρετώ», του απάντησε ο ματαιόδοξος. «Για να χαιρετώ, όταν με ζητωκραυγάζουν. Δυστυχώς, ποτέ δεν περνάει κανείς από εδώ».

«Α, ναι;» είπε ο μικρός πρίγκιπας που δεν κατάλαβε τίποτα.

«Χτύπα τα χέρια σου το ένα με το άλλο», τον συμβούλεψε ο ματαιόδοξος.

Ο μικρός πρίγκιπας χτύπησε τα χέρια του το ένα με το άλλο. Ο ματαιόδοξος χαιρέτησε σεμνά, ανασηκώνοντας το καπέλο του.

«Αυτό είναι πιο διασκεδαστικό από την επίσκεψη στον βασιλιά», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκιπας. Κι άρχισε πάλι να χτυπά τα χέρια του, το ένα με το άλλο. Ο ματαιόδοξος χαιρέτησε ξανά, ανασηκώνοντας το καπέλο του.

Έπειτα από πέντε λεπτά, ο μικρός πρίγκιπας κουράστηκε από τη μονοτονία του παιχνιδιού:

«Και για να πέσει το καπέλο», ρώτησε, «τι πρέπει να κάνω;»

Μα ο ματαιόδοξος δεν τον άκουσε. Οι ματαιόδοξοι ακούνε μονάχα τα παινέματα.

«Στ' αλήθεια, με θαυμάζεις τόσο πολύ;» ρώτησε τον μικρό πρίγκιπα.

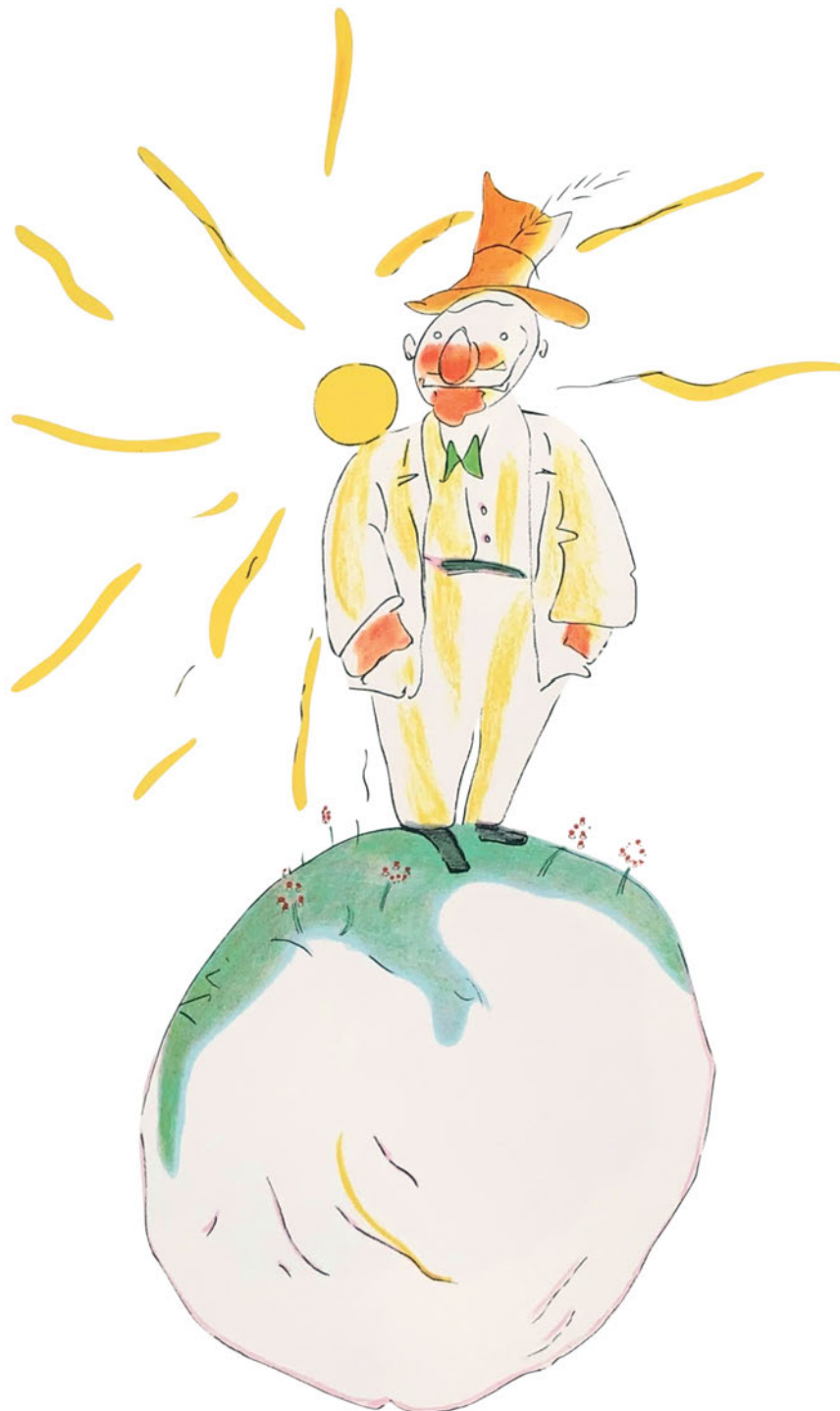
«Τι σημαίνει "θαυμάζω";»

«Θαυμάζω σημαίνει ν' αναγνωρίζεις ότι είμαι ο πιο όμορφος, ο

πιο καλοντυμένος, ο πιο πλούσιος και ο πιο έξυπνος άνθρωπος του πλανήτη».

«Μα εσύ μόνο είσαι πάνω στον πλανήτη σου!»

«Κάνε μου αυτή τη χάρη. Θαύμαζέ με τουλάχιστον!»

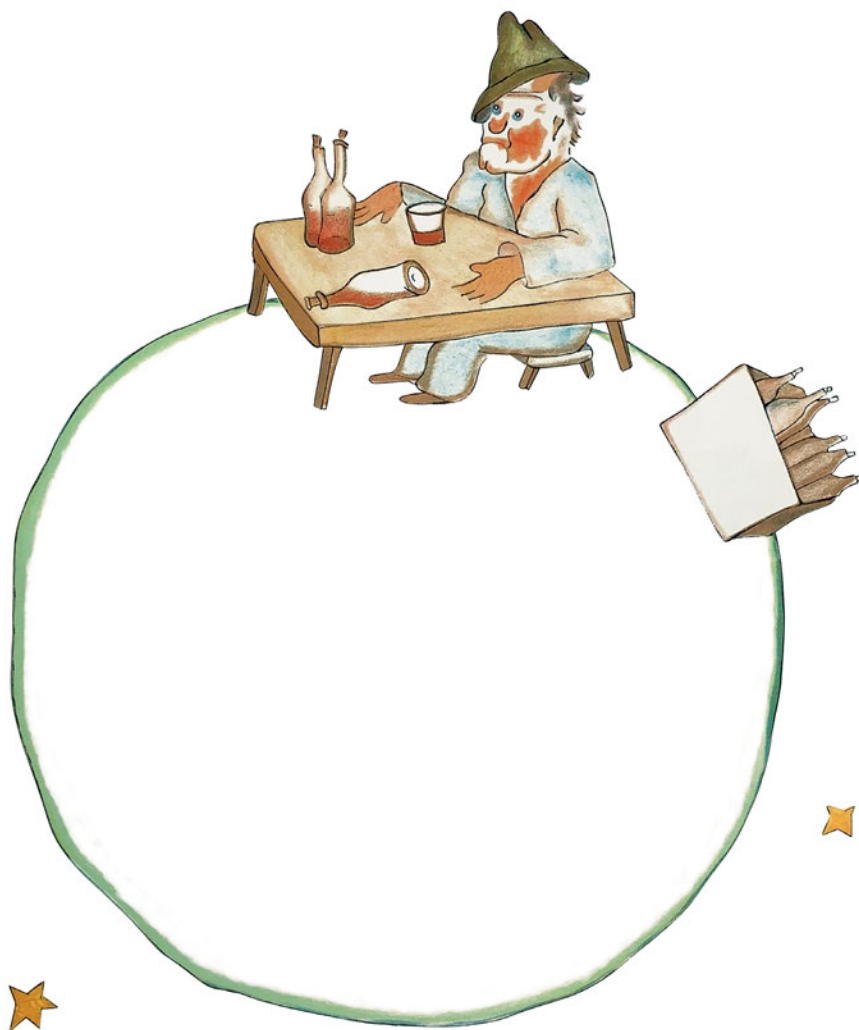
«Σε θαυμάζω», είπε ο μικρός πρίγκιπας, ανασπώνοντας λίγο τους ώμους, «εσένα όμως γιατί σ' ενδιαφέρει αυτό τόσο πολύ;»

Κι ο μικρός πρίγκιπας έφυγε.

«Είναι αλήθεια ότι οι μεγάλοι είναι πολύ περίεργοι τελικά», σκέφτηκε απλά συνεχίζοντας το ταξίδι του.

Στον επόμενο πλανήτη κατοικούσε ένας μεθύστακας. Αυτή η επίσκεψη υπήρξε πολύ σύντομη, όμως βύθισε τον μικρό πρίγκιπα σε μεγάλη μελαγχολία:

«Τι κάνεις εκεί;» είπε στον μεθύστακα, όταν τον βρήκε να κάθεται σιωπηλός μπροστά σε μια σειρά από άδεια μπουκάλια και μια σειρά από γεμάτα μπουκάλια.

«Πίνω», απάντησε ο μεθύστακας με μελαγχολικό ύφος.

«Γιατί πίνεις;» τον ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Για να ξεχάσω», απάντησε ο μεθύστακας.

«Να ξεχάσεις τι;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας, που είχε αρχίσει κιόλας να τον λυπάται.

«Για να ξεχάσω πως ντρέπομαι», ομολόγησε ο μεθύστακας, χαμηλώνοντας το κεφάλι.

«Για ποιον λόγο ντρέπεσαι;» ζήτησε να μάθει ο μικρός πρίγκιπας, που ήθελε να τον βοηθήσει.

«Ντρέπομαι που πίνω!» είπε ο μεθύστακας και κλείστηκε οριστικά στη σιωπή του.

Κι ο μικρός πρίγκιπας έφυγε προβληματισμένος.

«Σίγουρα οι μεγάλοι είναι πολύ παράξενοι», σκέφτηκε συνεχίζοντας το ταξίδι του.

Ο τέταρτος πλανήτης ήταν του επιχειρηματία. Ο άνθρωπος αυτός ήταν τόσο απασχολημένος που δεν σήκωσε καν το κεφάλι του, όταν έφτασε ο μικρός πρίγκιπας.

«Καλημέρα», του είπε, «το τσιγάρο σας έχει σβήσει».

«Τρία και δύο κάνουν πέντε. Πέντε και επτά, δώδεκα. Δώδεκα και τρία δεκαπέντε. Καλημέρα. Δεκαπέντε κι επτά είκοσι δύο. Είκοσι δύο και έξι είκοσι οχτώ. Δεν μου μένει καιρός να το ανάψω. Είκοσι έξι και πέντε, τριάντα ένα. Ουφ! Μας κάνουν, λοιπόν, πεντακόσια ένα εκατομμύρια εξακόσιες είκοσι δύο χιλιάδες επτακόσια τριάντα ένα».

«Πεντακόσια εκατομμύρια τι;»

«Ε! Ακόμη εδώ είσαι; Πεντακόσια εκατομμύρια... δεν θυμάμαι πια... Έχω τόση δουλειά! Εγώ είμαι σοβαρός άνθρωπος, δεν ασχολούμαι με ανοησίες! Δυο και πέντε εφτά...»

«Πεντακόσια ένα εκατομμύρια τι;» ξαναρώτησε ο μικρός πρίγκιπας, που ποτέ στη ζωή του, όταν έκανε μια ερώτηση, δεν υπήρχε περίπτωση να την ξεχάσει.

Ο επιχειρηματίας ανασήκωσε το κεφάλι.

«Εδώ και πενήντα τέσσερα χρόνια που κατοικώ σε τούτο τον πλανήτη, δεν μ' έχουν ενοχλήσει παρά μόνο τρεις φορές. Την πρώτη φορά, πριν από είκοσι δύο χρόνια, ένας μπάμπουρας που ένας Θεός ξέρει από πού ξετρύπωσε. Βούιζε, έκανε φοβερό θόρυβο κι έκανα τέσσερα λάθη σε μια πρόσθεση. Τη δεύτερη φορά, έχουν περάσει από τότε έντεκα χρόνια, οι ρευματισμοί μου. Μου λείπει η γυμναστική. Δεν έχω χρόνο για χάσιμο. Εγώ είμαι σοβαρός άνθρωπος. Η τρίτη φορά... να τώρα! Έλεγα, λοιπόν, πεντακόσια ένα εκατομμύρια...»

«Εκατομμύρια τι;»

Ο επιχειρηματίας κατάλαβε πως δεν είχε ελπίδα να τον αφήσει ήσυχο.

«Εκατομμύρια πράγματα από αυτά που βλέπουμε μερικές φορές στον ουρανό».

«Μύγες;»

«Όχι, κάτι μικρά πραγματάκια που λάμπουν».

«Μέλισσες;»

«Όχι, όχι. Μικρά χρυσαφένια πραγματάκια που κάνουν τους τεμπέληδες να ονειροπολούν. Εγώ είμαι σοβαρός άνθρωπος, δεν έχω χρόνο να ονειροπολώ».

«Α!... Αστέρια;»

«Πολύ σωστά. Αστέρια».

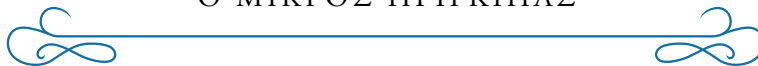
«Και τι θα κάνεις πεντακόσια εκατομμύρια αστέρια;»

«Πεντακόσια ένα εκατομμύρια εξακόσιες είκοσι δύο χιλιάδες εφτακόσια τριάντα ένα. Εγώ είμαι σοβαρός άνθρωπος, είμαι ακριβής».

«Και τι τα κάνεις αυτά τ' αστέρια;»

«Τι τα κάνω;»

«Ναι».

«Τίποτα. Μου ανήκουν».

«Σου ανήκουν τ' αστέρια;»

«Ναι».

«Μα πιο πριν γνώρισα έναν βασιλιά που...»

«Στους βασιλιάδες δεν ανήκει τίποτα. “Βασιλεύουν” απλώς. Είναι πολύ διαφορετικό».

«Και σε τι σου χρησιμεύει να σου ανήκουν τ' αστέρια;»

«Μου χρησιμεύει στο να είμαι πλούσιος».

«Και σε τι σου χρησιμεύει το να είσαι πλούσιος;»

«Στο να αγοράζω κι άλλα αστέρια, αν κανείς βρει κάποια ακόμα».

«Τούτος εδώ», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκιπας, «έχει την ίδια περιπου λογική με τον μεθύστακά μου».

Ωστόσο, έκανε μερικές ακόμα ερωτήσεις:

«Πώς μπορεί κάποιος ν' αποκτήσει τ' αστέρια;»

«Σε ποιον ανήκουν;» ανταπάντησε γκρινιαρικά ο επιχειρηματίας.

«Δεν ξέρω. Σε κανέναν».

«Τότε ανήκουν σε μένα, γιατί πρώτος εγώ το σκέφτηκα».

«Αρκεί αυτό;»

«Και βέβαια! Όταν βρεις ένα διαμάντι που δεν ανήκει σε κανέναν, είναι δικό σου. Όταν βρεις ένα νησί που δεν ανήκει σε κανέναν, είναι δικό σου. Και όταν έχεις μια ιδέα πρώτος, την κατοχυρώνεις: είναι δική σου. Έτσι κι εγώ απέκτησα τ' αστέρια, αφού ποτέ πριν από εμένα, δεν είχε σκεφτεί κανείς να τα αποκτήσει».

«Αυτό είναι αλήθεια», είπε ο μικρός πρίγκιπας. «Και τι τα κάνεις;»

«Τα διαχειρίζομαι. Τα μετρώ και τα ξαναμετρώ», είπε ο επιχειρηματίας. «Δεν είναι εύκολο. Όμως εγώ είμαι σοβαρός άνθρωπος!»

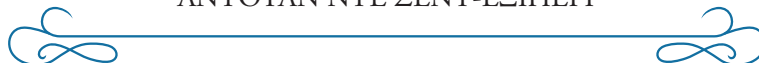
Ο μικρός πρίγκιπας δεν ήταν πάλι ικανοποιημένος.

«Εγώ, αν έχω ένα φουλάρι, μπορώ να το τυλίξω στον λαιμό μου και να το πάρω μαζί μου. Αν έχω ένα λουλούδι, μπορώ να κόψω το λουλούδι μου και να το πάρω μαζί μου. Μα εσύ δεν μπορείς να κόψεις τ' αστέρια!»

«Όχι, αλλά μπορώ να τα βάλω στην τράπεζα».

«Τι σημαίνει αυτό;»

«Σημαίνει ότι γράφω σ' ένα μικρό χαρτί τον αριθμό των αστεριών μου. Και ύστερα κλειδώνω το χαρτί σ' ένα συρτάρι».

«Κι αυτό είναι όλο;»

«Ναι, αυτό είναι αρκετό!»

«Αυτό είναι διασκεδαστικό», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκιπας. «Και αρκετά ποιητικό. Δεν είναι και πολύ σοβαρό».

Για σοβαρά θέματα, ο μικρός πρίγκιπας είχε ιδέες πολύ διαφορετικές από τις ιδέες των μεγάλων.

«Εγώ» συνέχισε, «έχω ένα λουλούδι που το ποτίζω κάθε μέρα. Έχω τρία ηφαιστεια που τα καθαρίζω κάθε βδομάδα. Καθαρίζω και το σβησμένο. Ποτέ δεν ξέρεις. Είναι χρήσιμο για τα ηφαιστειά μου και είναι χρήσιμο για το λουλούδι μου το ότι μου ανήκουν. Όμως εσύ, δεν είσαι χρήσιμος για τ' αστέρια...»

Ο επιχειρηματίας άνοιξε το στόμα του, μα δεν βρήκε τίποτε να πει, και ο μικρός πρίγκιπας έφυγε.

«Σίγουρα οι μεγάλοι είναι πολύ παράξενοι», σκέφτηκε απλά συνεχίζοντας το ταξίδι του.

Ο πέμπτος πλανήτης ήταν πολύ παράξενος. Ήταν ο πιο μικρός απ' όλους. Μόλις που χωρούσε ένα φανάρι του δρόμου και έναν φανοκόρο. Ο μικρός πρίγκιπας δεν μπορούσε να καταλάβει σε τι θα χρησίμευε κάπου στον ουρανό, σ' έναν πλανήτη χωρίς κανένα σπίτι, χωρίς κανέναν κάτοικο, ένα φανάρι του δρόμου κι ένας φανοκόρος. Ωστόσο, σκέφτηκε:

«Ίσως ο άνθρωπος αυτός να είναι παράλογος. Ωστόσο, είναι λιγότερο παράλογος από τον βασιλιά, από τον ματαιόδοξο, από τον επιχειρηματία και από τον μεθύστακα. Τουλάχιστον η δουλειά του έχει κάποιο νόημα. Όταν ανάβει το φανάρι του δρόμου, είναι σαν να δίνει ζωή σ' ένα αστέρι ακόμα ή σ' ένα λουλούδι. Όταν σβήνει το φανάρι του δρόμου, είναι σαν να αποκοιμίζει το λουλούδι ή το αστέρι. Είναι μια πολύ όμορφη απασχόληση. Είναι αληθινά χρήσιμη, αφού είναι όμορφη».

Μόλις έφτασε στον πλανήτη, χαιρέτησε με ευγένεια τον φανοκόρο:

«Καλημέρα. Γιατί μόλις τώρα έσβησες το φανάρι σου;»

«Τέτοια εντολή έχω», απάντησε ο φανοκόρος. «Καλημέρα».

«Τι πάει να πει εντολή;»

«Εντολή είναι να σβήνω το φανάρι του δρόμου. Καλησπέρα».

Και το άναψε ξανά.

«Μα γιατί το ανάβεις πάλι;»

«Είναι η εντολή», απάντησε ο φανοκόρος.

«Δεν καταλαβαίνω», είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Δεν χρειάζεται να καταλαβαίνεις», είπε ο φανοκόρος. «Η εντολή είναι εντολή. Καλημέρα».

Κι έσβησε το φανάρι του δρόμου.

Ύστερα σκούπισε το μέτωπό του μ' ένα καρό κόκκινο μαντίλι.

«Το επάγγελμά μου είναι τρομερό. Είχε νόημα κάποτε. Το έσβηνα

το πρωί και το άναβα το βράδυ. Είχα το υπόλοιπο της μέρας, για να ξεκουράζομαι και το υπόλοιπο της νύχτας, για να κοιμάμαι...»

«Και από τότε η εντολή άλλαξε;»

«Η εντολή δεν άλλαξε», είπε ο φανοκόρος. «Ακριβώς αυτό είναι το δράμα! Από χρόνο σε χρόνο ο πλανήτης άρχισε να περιστρέφεται όλο και πιο γρήγορα και η εντολή δεν άλλαξε!»

«Και λοιπόν;» είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Ναι, τώρα που κάνει μία περιστροφή το λεπτό, δεν έχω ούτε δευτερόλεπτο για ξεκούραση. Ανάβω και σβήνω μία φορά το λεπτό!»

«Αυτό είναι πολύ αστείο! Οι μέρες στον πλανήτη σου διαρκούν ένα λεπτό!»

«Δεν είναι καθόλου αστείο», είπε ο φανοκόρος. «Έχει περάσει κιόλας ένας μήνας από τότε που μιλάμε.»

«Ένας μήνας;»

«Ναι. Τριάντα λεπτά. Τριάντα μέρες! Καλησπέρα.»

Και άναψε ξανά το φανάρι του.

Ο μικρός πρίγκιπας τον κοίταξε κι ένωσε αγάπη γι' αυτόν τον φανοκόρο που ήταν τόσο πολύ πιστός στην εντολή. Θυμήθηκε τα ηλιοβασιλέματα που επιθυμούσε κάποτε να δει και ο ίδιος, κουνώντας την καρέκλα του. Θέλησε να βοηθήσει τον φίλο του:

«Πρόσεξε... ξέρω έναν τρόπο να ξεκουράζεσαι, όταν το θέλεις...»

«Πάντα το θέλω», είπε ο φανοκόρος.

«Μπορεί να είναι κανείς ταυτόχρονα και πιστός και τεμπέλης.»

Ο μικρός πρίγκιπας συνέχισε:

«Ο πλανήτης σου είναι τόσο μικρός, που μπορείς να κάνεις τον γύρο του με τρεις δρασκειλιές. Το μόνο που χρειάζεται είναι να βαδίζεις αρκετά αργά, έτσι ώστε να παραμένεις πάντα στον ήλιο. Όταν θα θέλεις να ξεκουραστείς, θα βαδίζεις... και η μέρα θα διαρκεί όση ώρα θέλεις.»

«Αυτό δεν μου προσφέρει μεγάλη αλλαγή», είπε ο φανοκόρος. «Εκείνο που μ' αρέσει στη ζωή, είναι ο ύπνος.»

«Είσαι άτυχος», είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Είμαι άτυχος», είπε ο φανοκόρος. «Καλημέρα.»

Κι έσβησε το φανάρι του.

«Αυτόν εδώ», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκιπας, ενώ συνέχιζε το ταξίδι του, «θα τον περιφρονούσαν όλοι οι άλλοι, ο βασιλιάς, ο

ματαιόδοξος, ο μεθύστακας και ο επιχειρηματίας. Ωστόσο, είναι ο μόνος που δεν μου φαίνεται γελοίος. Ίσως επειδή δεν ασχολείται αποκλειστικά και μόνο με τον εαυτό του».

Αναστέναξε λυπημένος και ξανασκέφτηκε:

«Αυτός είναι ο μόνος που θα μπορούσε να γίνει φίλος μου. Όμως, ο πλανήτης του είναι υπερβολικά μικρός. Δεν υπάρχει χώρος για δύο...»

Αυτό που ο μικρός πρίγκιπας δεν τολμούσε να ομολογήσει ήταν ότι -πάνω απ' όλα- νοσταλγούσε τον ευλογημένο εκείνο πλανήτη με τα χίλια τετρακόσια σαράντα ηλιοβασιλέματα το εικοσιτετράωρο.

Ο έκτος πλανήτης ήταν ένας πλανήτης δέκα φορές μεγαλύτερος. Σ' αυτόν κατοικούσε ένας ηλικιωμένος κύριος που έγραφε τεράστια βιβλία.

«Για δεσ! Να ένας εξερευνητής!» φώναξε μόλις είδε τον μικρό πρίγκιπα.

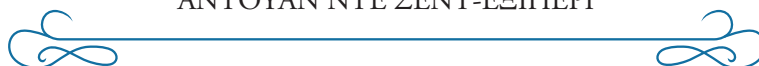
Ο μικρός πρίγκιπας κάθισε πάνω στο τραπέζι για να πάρει μια ανάσα. Είχε ήδη ταξιδέψει τόσο πολύ!

«Από πού έρχεσαι;» τον ρώτησε ο ηλικιωμένος κύριος.

«Τι είναι αυτό το χοντρό βιβλίο;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας. «Τι κάνετε εδώ πέρα;»

«Είμαι γεωγράφος», απάντησε ο γέρος κύριος.

«Τι είναι γεωγράφος;»

«Είναι ένας σοφός που γνωρίζει πού βρίσκονται οι θάλασσες, τα ποτάμια, οι πόλεις, τα βουνά και οι έρημοι.»

«Αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον», είπε ο μικρός πρίγκιπας. «Αυτό είναι, επιτέλους, ένα πραγματικό επάγγελμα!»

Κι έριξε μια ματιά γύρω του, στον πλανήτη του γεωγράφου. Ποτέ ως τότε δεν είχε δει έναν τόσο μεγαλοπρεπή πλανήτη.

«Είναι πολύ όμορφος ο πλανήτης σας. Έχει μήπως ωκεανούς;»

«Δεν μπορώ να το ξέρω», απάντησε ο γεωγράφος.

«Ααα!» ο μικρός πρίγκιπας απογοητεύτηκε. «Και βουνά;»

«Δεν μπορώ να το ξέρω», απάντησε ο γεωγράφος.

«Και πόλεις και ποτάμια και ερήμους;»

«Ούτε κι αυτό μπορώ να το ξέρω», είπε ο γεωγράφος.

«Μα αφού είστε γεωγράφος!»

«Αυτό είναι ακριβές», είπε ο γεωγράφος, «αλλά δεν είμαι εξερευνητής. Δεν έχω ούτε έναν εξερευνητή. Δεν είναι δουλειά του γεωγράφου να μετράει τις πόλεις, τα ποτάμια, τα βουνά, τις θάλασσες, τους ωκεανούς και τις ερήμους. Είναι πολύ σημαντικό πρόσωπο ο γεωγράφος, για να κάνει βόλτες. Δεν φεύγει από το γραφείο του. Σ' αυτό όμως δέχεται τους εξερευνητές. Τους θέτει υπόψη τους τις αμφιβολίες του και κρατάει σημειώσεις σχετικά με τις ταξιδιωτικές τους εμπειρίες. Κι αν οι ταξιδιωτικές εμπειρίες και οι διηγήσεις ενός απ' αυτούς του φαίνονται ενδιαφέρουσες, ο γεωγράφος κάνει μια έρευνα για το ήθος του εξερευνητή.»

«Γιατί το κάνει αυτό;»

«Γιατί ένας εξερευνητής που λέει ψέματα, θα προκαλούσε καταστροφές στις πληροφορίες που περιέχουν τα βιβλία της Γεωγραφίας. Το ίδιο κι ένας εξερευνητής που μεθάει.»

«Και γιατί αυτό;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Γιατί οι μεθύστακες τα βλέπουν όλα διπλά. Κι έτσι ο γεωγράφος θα σημείωνε δύο βουνά εκεί όπου υπάρχει μονάχα ένα.»

«Ξέρω κάποιον», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «που θα ήταν κακός εξερευνητής.»

«Πιθανόν. Όταν ο εξερευνητής διαθέτει ήθος, γίνεται μια έρευνα γύρω από την ανακάλυψή του.»

«Πάνε να δουν;»

«Όχι! Αυτό είναι περίπλοκο. Όμως απαιτείται από τον εξερευνητή να προσκομίσει αποδείξεις. Όταν, για παράδειγμα, πρόκειται για την ανακάλυψη ενός μεγάλου βουνού, απαιτείται να φέρει αποκεί μεγάλες πέτρες».

Ξαφνικά ο γεωγράφος συγκινήθηκε.

«Αλλά εσύ έρχεσαι από μακριά! Είσαι ένας εξερευνητής. Θα μου περιγράψεις τον πλανήτη σου!»

Και ο γεωγράφος, αφού άνοιξε το χοντρό του κατάστιχο, έξυσε το μολύβι του. Οι γεωγράφοι γράφουν πρώτα τις διηγήσεις των εξερευνητών με μολύβι. Περιμένουν να τους παρουσιάσει αποδείξεις, για να τις γράψουν με μελάνι.

«Λοιπόν;» ρώτησε ο γεωγράφος.

«Ω! Ο δικός μου πλανήτης», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «είναι πολύ μικρός και δεν έχει πολύ ενδιαφέρον. Έχω τρία ηφαίστεια. Απ' αυτά δύο είναι ενεργά και ένα σβησμένο. Ωστόσο, ποτέ δεν ξέρει κανείς!»

«Ποτέ δεν ξέρει κανείς!» είπε ο γεωγράφος.

«Έχω κι ένα λουλούδι».

«Δεν σημειώνουμε τα λουλούδια», είπε ο γεωγράφος.

«Γιατί αυτό; Το λουλούδι είναι το πιο όμορφο!»

«Γιατί τα λουλούδια είναι εφήμερα».

«Τι σημαίνει “εφήμερο”»;

«Τα βιβλία της Γεωγραφίας», απάντησε ο γεωγράφος, «είναι τα πιο πολύτιμα απ' όλα τα βιβλία. Ποτέ δεν παλιώνουν. Πολύ σπάνια ένα βουνό αλλάζει θέση. Είναι πολύ σπάνιο να αδειάσει από το νερό του ένας ωκεανός. Γράφουμε πράγματα αιώνια».

«Όμως τα σβησμένα ηφαίστεια μπορεί να ξυπνήσουν», τον διέκοψε ο μικρός πρίγκιπας. «Τι πάει να πει “εφήμερο”»;

«Τα ηφαίστεια, λοιπόν, ενεργά ή σβησμένα, είναι για μας το ίδιο», είπε ο γεωγράφος. «Εκείνο που έχει σημασία για μας είναι το βουνό. Αυτό δεν αλλάζει».

«Μα τι πάει να πει “εφήμερο”»; ξαναρώτησε ο μικρός πρίγκιπας που σε όλη του τη ζωή ποτέ δεν ξεχνούσε μια ερώτηση που είχε κάνει.

«Σημαίνει “εκείνο που απειλείται να εξαφανιστεί σύντομα”».

«Το λουλούδι μου κινδυνεύει να εξαφανιστεί σύντομα;»

«Ασφαλώς».

«Το λουλούδι μου είναι εφήμερο», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκιπας, «και δεν έχει παρά τέσσερα μόνο αγκάθια, για να υπερασπιστεί τον εαυτό του από τον κόσμο! Και το άφησα ολομόναχο εκεί!»

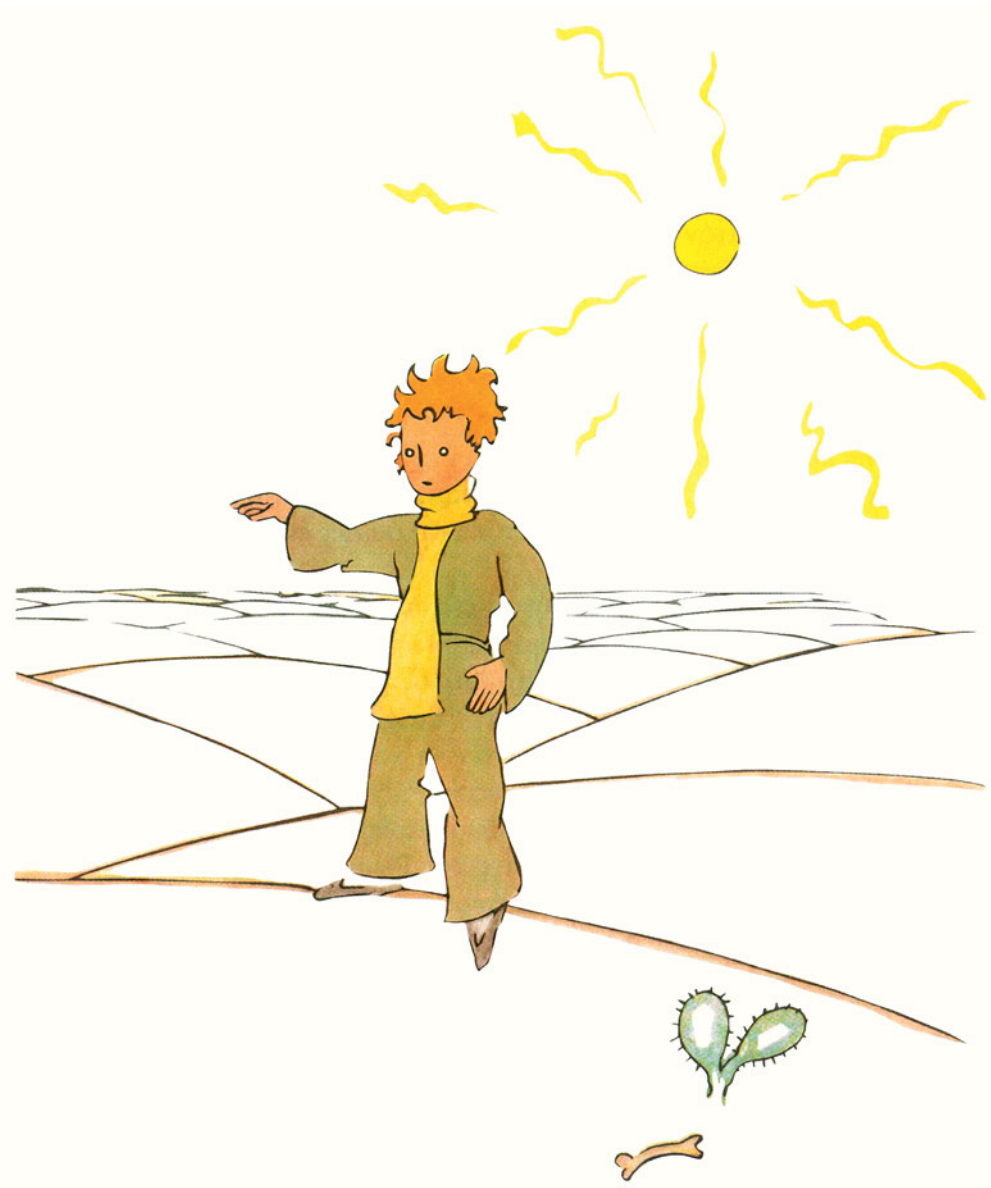
Για πρώτη φορά ένιωσε μετανιωμένος. Όμως, ξαναβρήκε το κουράγιο του:

«Ποιον με συμβουλεύετε να επισκεφτώ τώρα;» ρώτησε.

«Τον πλανήτη Γη», του απάντησε ο γεωγράφος. «Έχει πολύ καλή φήμη...»

Και ο μικρός πρίγκιπας έφυγε, με τη σκέψη του στο λουλούδι του.

Ο έβδομος πλανήτης ήταν λοιπόν η Γη.
Η Γη δεν είναι ένας οποιοσδήποτε πλανήτης! Υπολογίζεται
ότι έχει εκατόν έντεκα βασιλιάδες (χωρίς, βέβαια, να ξεχνάμε τους

νέγρους βασιλιάδες), επτά χιλιάδες γεωγράφους, εννιακόσιες χιλιάδες επιχειρηματίες, εφτάμισι εκατομμύρια μεθύστακες, τριακόσια έντεκα εκατομμύρια ματαιόδοξους, με άλλα λόγια περίπου δύο δισεκατομμύρια μεγάλους.

Για να σας δώσω μια ιδέα σχετικά με τις διαστάσεις της Γης, θα σας πω πως πριν από την ανακάλυψη του ηλεκτρισμού, έπρεπε να συντηρούν και για τις έξι συνολικά ηπείρους μια αληθινή στρατιά από τετρακόσιες εξήντα δύο χιλιάδες πεντακόσιους έντεκα φανοκόρους.

Αν κοίταζε κανείς από μακριά, το θέαμα ήταν υπέροχο. Οι κινήσεις της στρατιάς αυτής ήταν κανονισμένες όπως οι κινήσεις ενός μπαλέτου της Όπερας. Στην αρχή ξεκινούσαν οι φανοκόροι της Νέας Ζηλανδίας και της Αυστραλίας. Μετά, αφού άναβαν τα φανάρια τους, πήγαιναν να κοιμηθούν. Τότε έμπαιναν στον χορό οι φανοκόροι της Κίνας και της Σιβηρίας. Ύστερα κι αυτοί χάνονταν πίσω στα παρασκήνια. Μετά ερχόταν η σειρά των φανοκόρων της Ρωσίας και της Ινδίας. Έπειτα απ' αυτούς, της Αφρικής και της Ευρώπης. Έπειτα απ' αυτούς, της Νότιας Αμερικής. Έπειτα απ' αυτούς, της Βόρειας Αμερικής. Και ποτέ δεν μπερδεύονταν με ποια σειρά να βγουν στη σκηνή. Ήταν θέαμα μεγαλειώδες.

Μόνο ο φανοκόρος του μοναδικού φαναριού του Βόρειου Πόλου και ο συνάδελφός του του μοναδικού φαναριού του Νότιου Πόλου περνούσαν τις ζωές τους τεμπέλικα και βαριεστημένα: δούλευαν δύο φορές τον χρόνο.

Όταν θέλει κανείς να κάνει τον έξυπνο, πολλές φορές λέει και κανένα ψεματάκι. Δεν ήμουν πολύ ειλικρινής, όταν σας μίλησα για τους φανοκόρους. Κινδυνεύω να δώσω ψεύτικη εικόνα για τον πλανήτη μας σ' εκείνους που δεν τον ξέρουν. Οι άνθρωποι πιάνουν πολύ λίγο χώρο πάνω στη Γη. Αν τα δύο δισεκατομμύρια άνθρωποι που κατοικούν τη Γη στέκονταν όρθιοι και κάπως στριμωγμένοι, όπως σε μια συγκέντρωση, θα χωρούσαν άνετα σε μια δημόσια πλατεία με είκοσι μίλια μήκος και άλλα τόσα πλάτος. Θα μπορούσε κανείς να στοιβάξει την ανθρωπότητα πάνω στο πιο μικρό νησάκι του Ειρηνικού Ωκεανού.

Οι μεγάλοι, σίγουρα, δεν θα σας πιστέψουν. Φαντάζονται ότι καταλαμβάνουν πολύ χώρο. Θεωρούν τους εαυτούς τους σημαντικούς, όπως τα μπαομπάμπ. Συμβουλέψτε τους, λοιπόν, να κάνουν τον υπολογισμό. Λατρεύουν τους αριθμούς: Θα τους αρέσει. Όμως, μη χάνετε τον καιρό σας μ' αυτήν την αγγαρεία. Σε τίποτε δεν ωφελεί. Έχετε μου εμπιστοσύνη.

Φτάνοντας στη Γη, ο μικρός πρίγκιπας απόρησε, καθώς δεν είδε κανέναν. Μάλιστα φοβήθηκε πως είχε κάνει λάθος πλανήτη, όταν κάτι σαν βραχιόλι στο χρώμα του φεγγαριού σάλεψε πάνω στην άμμο.

«Καλησπέρα», είπε αδιάφορα ο μικρός πρίγκιπας.

«Καλησπέρα», είπε το φίδι.

«Σε ποιον πλανήτη έχω πέσει;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Στη Γη, στην Αφρική», απάντησε το φίδι.

«Ααα!... Και δεν υπάρχει κανείς πάνω στη Γη;»

«Εδώ είναι η έρημος. Και στις ερήμους δεν υπάρχει κανείς. Η Γη είναι μεγάλη», είπε το φίδι.

Ο μικρός πρίγκιπας κάθισε σε μια πέτρα και σήκωσε τα μάτια προς τον ουρανό:

«Αναρωτιέμαι», είπε, «αν τ' αστέρια φωτίζονται, για να μπορέσει

μια μέρα ο καθένας να βρει το δικό του. Κοίτα τον πλανήτη μου. Βρίσκεται ακριβώς από πάνω μας... Αλλά είναι τόσο μακριά!»

«Είναι όμορφος», είπε το φίδι. «Μα τι ήρθες να κάνεις εδώ;»

«Έχω δυσκολίες μ' ένα λουλούδι», είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Ααα!» είπε το φίδι.

Κι ύστερα σώπασαν.

«Πού είναι οι άνθρωποι;» συνέχισε μετά από λίγο ο μικρός πρίγκιπας. «Είναι πολύ μοναχικά στην έρημο...»

«Μοναχικά νιώθεις και ανάμεσα στους ανθρώπους», είπε το φίδι.

Ο μικρός πρίγκιπας το κοίταζε για αρκετή ώρα.

«Είσαι παράξενο ζώο», του είπε στο τέλος, «αδύνατο σαν ένα δάκτυλο...»

«Μα είμαι πιο δυνατό από το δάκτυλο ενός βασιλιά», είπε το φίδι.

Ο μικρός πρίγκιπας χαμογέλασε:

«Δεν είσαι δα και τόσο δυνατό... δεν έχεις ούτε καν πόδια... ούτε μπορείς να ταξιδέψεις...»

«Μπορώ να σε μεταφέρω πιο μακριά από ένα καράβι», είπε το φίδι.

Τυλίχτηκε γύρω από τον αστράγαλο του μικρού πρίγκιπα, σαν ένα χρυσό βραχιόλι:

«Όποιον αγγίζω, τον γυρνάω πίσω στη γη από την οποία βγήκε», πρόσθεσε. «Αλλά εσύ είσαι αγνός κι έρχεσαι από ένα αστέρι...»

Ο μικρός πρίγκιπας δεν απάντησε.

«Σε λυπάμαι, τόσο αδύναμο, πάνω σε τούτη τη γρανιτένια Γη. Αν ποτέ νοσταλγήσεις πάρα πολύ τον πλανήτη σου, μπορώ να σε βοηθήσω. Μπορώ...»

«Ω! κατάλαβα πολύ καλά», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «όμως γιατί μιλάς πάντα με αινίγματα;»

«Τα λύνω όλα», είπε το φίδι.

Και σώπασαν.

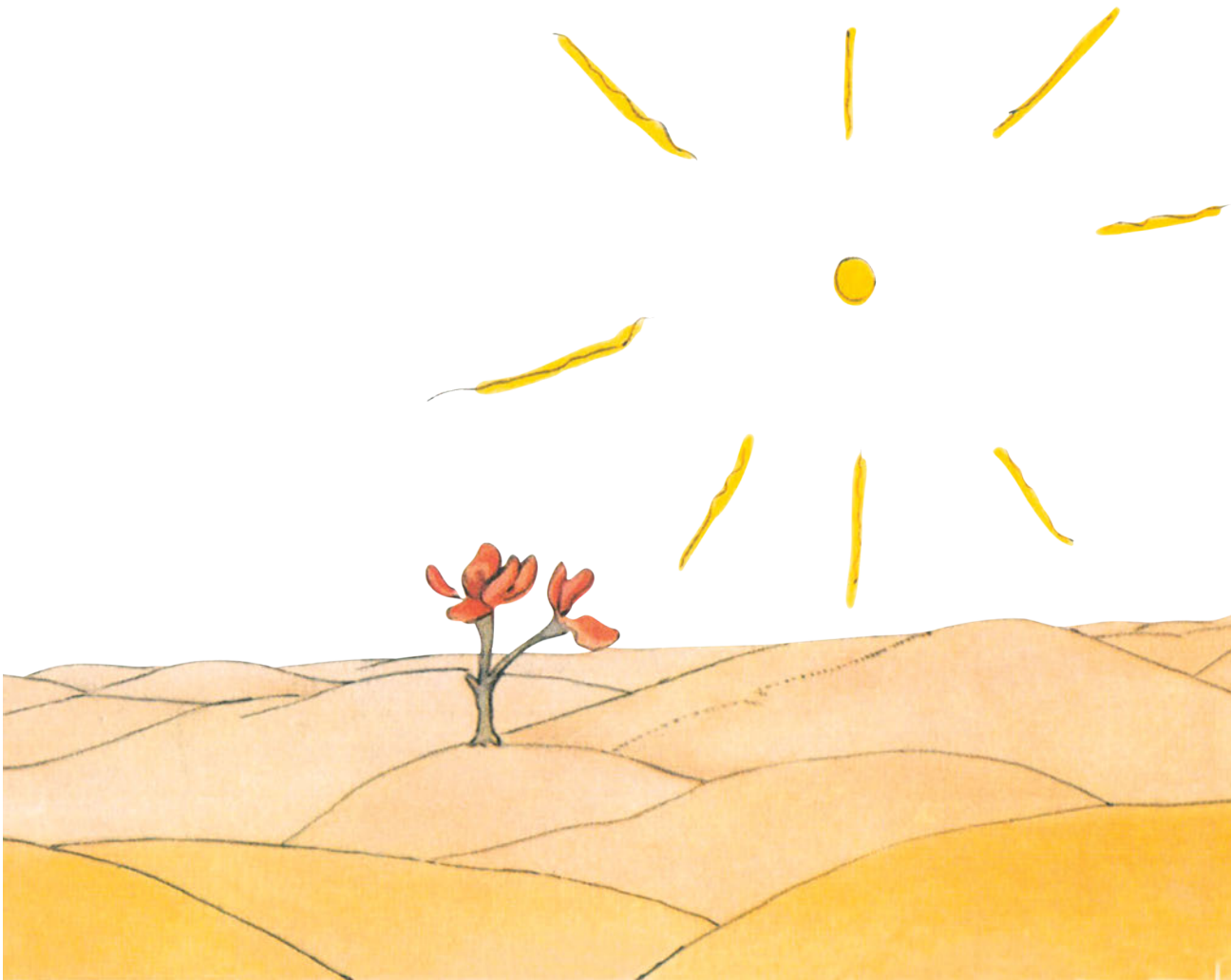
Ο μικρός πρίγκιπας διέσχισε την έρημο και δεν συνάντησε παρά μόνο ένα λουλούδι. Ένα λουλούδι με τρία πέταλα, ένα λουλούδι τελείως ασήμαντο...

«Καλημέρα», είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Καλημέρα», είπε το λουλούδι.

«Πού είναι οι άνθρωποι;» ρώτησε ευγενικά ο μικρός πρίγκιπας.

Το λουλούδι κάποτε είχε δει να περνά ένα καραβάνι.

«Οι άνθρωποι; Νομίζω πως υπάρχουν έξι ή επτά. Τους είχα δει πριν από χρόνια. Όμως ποτέ δεν ξέρει κανείς πού μπορεί να τους βρει. Τους παρασέρνει ο άνεμος. Δεν έχουν ρίζες κι αυτό τους ενοχλεί πολύ».

«Αντίο», είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Αντίο», είπε το λουλούδι.

Ο μικρός πρίγκιπας σκαρφάλωσε σ' ένα ψηλό βουνό. Τα μοναδικά βουνά που είχε ποτέ γνωρίσει, ήταν τα τρία ηφαίστεια που του έφταναν ως το γόνατο. Και χρησιμοποιούσε το σβησμένο ηφαίστριο σαν σκαμνί. «Από ένα τόσο ψηλό βουνό σαν αυτό, θα μπορέσω να δω με μια ματιά όλο τον πλανήτη και όλους τους ανθρώπους...» Αλλά το μόνο που αντίκρισε ήταν οι κοφτερές σαν βελόνες κορυφές των βράχων.

«Καλημέρα», είπε αδιάφορα.

«Καλημέρα... Καλημέρα... Καλημέρα...» απάντησε η νχώ.

«Ποιοι είστε;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Ποιοι είστε... ποιοι είστε... ποιοι είστε...» απάντησε η νχώ.

«As γίνουμε φίλοι, είμαι μόνος», είπε.

«Είμαι μόνος... είμαι μόνος... είμαι μόνος...» απάντησε η νχώ.

«Τι παράξενος πλανήτης!» σκέφτηκε τότε. «Είναι εντελώς ξερός, με μυτερές κορφές και όλο αλμύρα. Όσο για τους ανθρώπους, δεν έχουν καθόλου φαντασία. Ό,τι τους λες, σου το επαναλαμβάνουν... Στον πλανήτη μου είχα ένα λουλούδι: μιλούσε πάντα πρώτο...»

Κάποτε όμως ο μικρός πρίγκιπας, αφού περπάτησε πολύ μέσα από την άμμο, τα βράχια και τα χιόνια, ανακάλυψε τελικά έναν δρόμο. Και όλοι οι δρόμοι οδηγούν στους ανθρώπους.

«Καλημέρα», είπε.

Ήταν ένας ανθισμένος κήπος με τριαντάφυλλα.

«Καλημέρα», είπαν τα τριαντάφυλλα.

Ο μικρός πρίγκιπας τα κοίταξε. Όλα έμοιαζαν με το λουλούδι του.

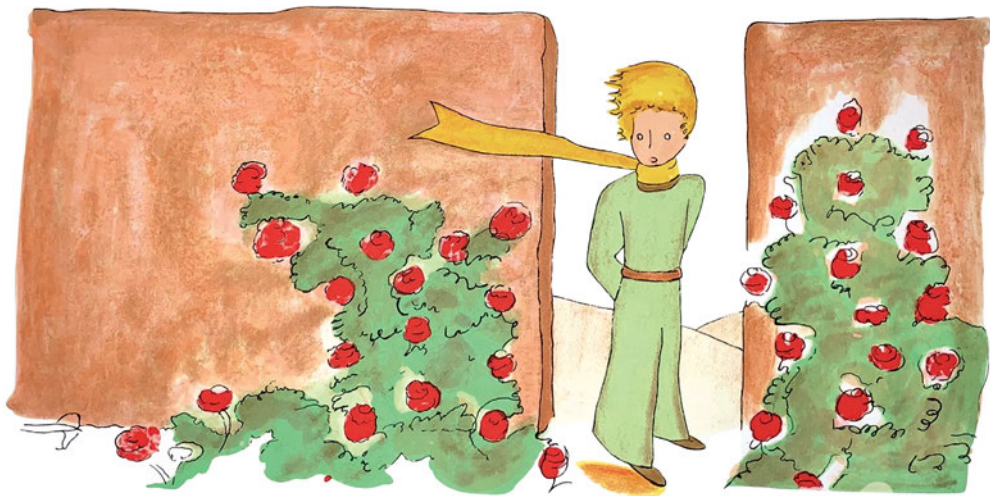
«Τι είσαστε;» τα ρώτησε έκπληκτος.

«Είμαστε τριαντάφυλλα», είπαν τα τριαντάφυλλα.

«Α!» είπε ο μικρός πρίγκιπας.

Και αισθάνθηκε πολύ δυστυχημένος. Το λουλούδι του του είχε πει ότι ήταν το μοναδικό από το είδος του σ' όλο το σύμπαν. Και να που βρίσκονταν σαν κι αυτό πέντε χιλιάδες, ολόδια, σ' έναν μόνο κήπο!

«Αν τα έβλεπε αυτά», σκέφτηκε, «θα το ενοχλούσε πολύ... θα έβηχε πολύ δυνατά και θα έκανε τάχα πως πεθαίνει, για να αποφύγει τη γελοιοποίηση. Κι εγώ θα ήμουν αναγκασμένος να κάνω τάχα πως

το φροντίζω, γιατί διαφορετικά, για να με ταπεινώσει κι εμένα, θ' άφηνε τον εαυτό του να πεθάνει στ' αλήθεια...»

Έπειτα, σκέφτηκε πάλι: «Πίστευα πως ήμουν πλούσιος, επειδή είχα στην κατοχή μου ένα λουλούδι μοναδικό σ' όλο το σύμπαν, ενώ δεν έχω παρά ένα κοινό τριαντάφυλλο. Αυτό και τα τρία μου ηφαίστεια, που μου φτάνουν ως το γόνατο και που απ' αυτά το ένα ίσως έχει σβήσει για πάντα, δεν με κάνουν και κανένα σημαντικό πρίγκιπα...»

Και, ξαπλώνοντας πάνω στο χορτάρι, έκλαψε.

Τότε ήταν που παρουσιάστηκε η αλεπού:

«Καλημέρα», είπε η αλεπού.

«Καλημέρα», απάντησε ευγενικά ο μικρός πρίγκιπας και γύρισε, αλλά δεν είδε τίποτα.

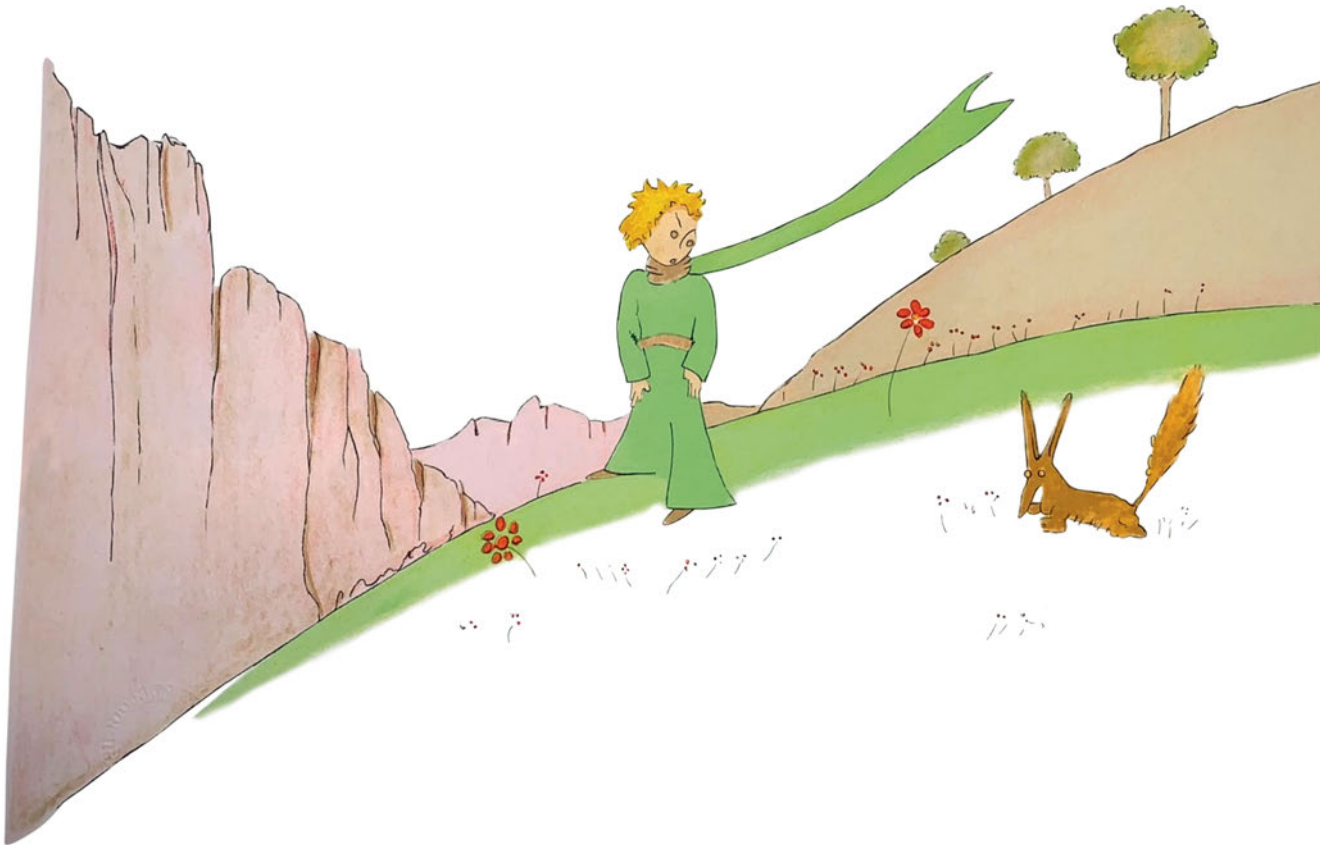
«Εδώ είμαι», είπε η φωνή κάτω από τη μηλιά...

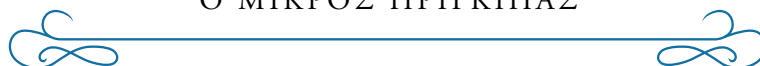
«Ποια είσαι;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας. «Είσαι πολύ όμορφη...»

«Είμαι μια αλεπού», είπε η αλεπού.

«Έλα να παίξεις μαζί μου», της πρότεινε ο μικρός πρίγκιπας. «Είμαι τόσο λυπημένος...»

«Δεν μπορώ να παίξω μαζί σου», είπε η αλεπού. «Δεν είμαι εξημερωμένη».

«Α! με συγχωρείς», είπε ο μικρός πρίγκιπας.

Όμως, αφού σκέφτηκε λίγο, πρόσθεσε:

«Τι πάει να πει “εξημερώνω”;»

«Εσύ δεν είσαι αποδώ», είπε η αλεπού. «Τι ψάχνεις να βρεις;»

«Ψάχνω τους ανθρώπους», είπε ο μικρός πρίγκιπας. «Τι σημαίνει “εξημερώνω”;»

«Οι άνθρωποι», είπε η αλεπού, «έχουν όπλα και κυνηγούν. Είναι πολύ ενοχλητικό! Εκτρέφουν και κότες. Είναι το μόνο που τους ενδιαφέρει. Μήπως ψάχνεις κότες;»

«Όχι», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «ψάχνω φίλους. Τι σημαίνει “εξημερώνω”;»

«Είναι κάτι σχεδόν ξεχασμένο τώρα πια», είπε η αλεπού. «Σημαίνει “δημιουργώ σχέσεις”».

«Δημιουργώ σχέσεις;»

«Φυσικά», είπε η αλεπού. «Για μένα δεν είσαι παρά ένα αγοράκι ακόμα, εντελώς ίδιο με εκατό χιλιάδες άλλα αγοράκια. Και δεν έχω την ανάγκη σου. Κι εσύ δεν έχεις την ανάγκη μου. Για σένα, δεν είμαι παρά μια αλεπού όμοια με εκατό χιλιάδες αλεπούδες. Μα, αν εσύ με εξημερώσεις, θα έχουμε ανάγκη ο ένας τον άλλο. Θα είσαι για μένα μοναδικός στον κόσμο. Θα είμαι για σένα μοναδική στον κόσμο...»

«Αρχίζω να καταλαβαίνω», είπε ο μικρός πρίγκιπας. «Υπάρχει ένα λουλούδι... νομίζω πως μ' εξημέρωσε...»

«Πιθανόν», είπε η αλεπού. «Πάνω στη Γη βλέπει κανείς κάθε λογής πράγματα...»

«Ω! Δεν είναι στη Γη», είπε ο μικρός πρίγκιπας.

Η αλεπού φάνηκε να παραξενεύεται.

«Σ' έναν άλλο πλανήτη;»

«Ναι».

«Υπάρχουν κυνηγοί σ' εκείνον εκεί τον πλανήτη;»

«Όχι».

«Αυτό είναι ενδιαφέρον! Και κότες;»

«Όχι».

«Τίποτε δεν είναι τέλει», αναστέναξε η αλεπού.

Όμως, η αλεπού ξαναγύρισε στην προηγούμενη σκέψη της:

«Η ζωή μου είναι μονότονη. Εγώ κυνηγώ τις κότες και οι άνθρωποι κυνηγούν εμένα. Όλες οι κότες μοιάζουν μεταξύ τους κι όλοι

οι άνθρωποι μοιάζουν μεταξύ τους. Γι' αυτό, λοιπόν, φιλοβαριέμαι. Όμως, αν μ' εξημερώσεις, η ζωή μου θα μοιάζει ηλιόλουστη. Θα αναγνωρίζω έναν θόρυβο από βήματα που θα είναι διαφορετικός απ' όλους τους άλλους. Τα βήματα των άλλων θα με κάνουν να κρύβομαι κάτω από τη γη. Τα δικά σου σαν μουσική θα με καλούν έξω από τη φωλιά μου. Και ύστερα, κοίτα! Βλέπεις εκεί κάτω τα χωράφια που είναι σπαρμένα με σιτάρι; Δεν τρώω ψωμί. Για μένα, το σιτάρι δεν χρησιμεύει σε τίποτε. Τα χωράφια που είναι σπαρμένα με σιτάρι δεν μου θυμίζουν τίποτα. Και αυτό είναι θλιβερό! Όμως εσύ έχεις χρυσαφένια μαλλιά. Θα είναι υπέροχα, λοιπόν, όταν θα μ' έχεις εξημερώσει! Το σιτάρι, που είναι χρυσαφένιο, θα μου θυμίζει εσένα. Και θα μου αρέσει ο ήχος του ανέμου μέσα στα στάχυα...»

Η αλεπού σώπασε και κοίταξε για πολλή ώρα τον μικρό πρίγκιπα: «Σε παρακαλώ..., εξημέρωσέ με!» είπε.

«Το θέλω πολύ», απάντησε ο μικρός πρίγκιπας, «μα δεν έχω πολύ χρόνο. Έχω φίλους ν' ανακαλύψω και πολλά πράγματα να γνωρίσω».

«Δεν γνωρίζουμε παρά μονάχα τα πράγματα που εξημερώνουμε», είπε η αλεπού. «Οι άνθρωποι δεν έχουν πια καιρό να μάθουν τίποτα. Αγοράζουν πράγματα έτοιμα, από τους εμπόρους. Και καθώς δεν υπάρχουν έμποροι που να πουλάνε φίλους, οι άνθρωποι δεν έχουν πια φίλους. Αν θέλεις έναν φίλο, εξημέρωσέ με!»

«Τι πρέπει να κάνω;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Πρέπει να είσαι πολύ υπομονετικός», απάντησε η αλεπού. «Στην αρχή θα καθίσεις λίγο μακριά μου, έτσι, στο χορτάρι. Θα σε κοιτάζω με την άκρη του ματιού μου και συ δεν θα λες τίποτα. Η κουβέντα πολλές φορές γίνεται αιτία παρεξηγήσεων. Όμως, κάθε μέρα, θα μπορείς να κάθεται λίγο πιο κοντά...»

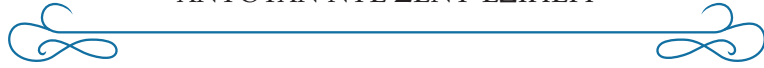
Την επόμενη μέρα, ο μικρός πρίγκιπας ξαναγύρισε.

«Θα ήταν καλύτερα να έρχεσαι πάντα την ίδια ώρα», είπε η αλεπού. «Αν, για παράδειγμα, έρχεσαι στις τέσσερις το απόγευμα, εγώ από τις τρεις η ώρα θ' αρχίζω να είμαι ευτυχισμένη. Όσο προχωράει η ώρα, τόσο πιο ευτυχισμένη θα αισθάνομαι. Στις τέσσερις η ώρα ήδη θ' αρχίσω να ανυπομονώ και ν' ανησυχώ. Έτσι, θα ανακαλύψω την αξία της ευτυχίας! Αλλά όταν έρχεσαι ό,τι ώρα να 'ναι, δεν θα ξέρω ποτέ τι ώρα θα αρχίσει η καρδιά μου να χτυπά πιο δυνατά... Χρειάζεται κάποια τελετουργία».

«Τι είναι τελετουργία;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Είναι κι αυτό κάτι σχεδόν ξεχασμένο από πολύ καιρό», είπε η αλεπού. «Κάτι που κάνει κάποια μέρα να είναι διαφορετική από τις άλλες ημέρες, μια ώρα διαφορετική από τις άλλες ώρες. Για παράδειγμα, υπάρχει μια τελετουργία στους κυνηγούς του τόπου μου. Χορεύουν την Πέμπτη με τις κοπέλες του χωριού. Έτσι, η Πέμπτη είναι μια υπέροχη μέρα! Πάω μια βόλτα ως τον αμπελώνα. Αν οι κυνηγοί χόρευαν οποτεδήποτε, όλες οι μέρες θα έμοιαζαν ίδιες κι εγώ δεν θα είχα ποτέ διακοπές».

Έτσι, ο μικρός πρίγκιπας εξημέρωσε την αλεπού. Κι όταν πλησίασε η ώρα του αποχωρισμού:

«Αχ!» είπε η αλεπού... «Θα βάλω τα κλάματα».

«Δικό σου είναι το λάθος», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «εγώ δεν ήθελα το κακό σου. Αλλά εσύ θέλησες να σε εξημερώσω...»

«Έχεις δίκιο», είπε η αλεπού.

«Μα εσύ θα κλάψεις!» είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Σωστά», είπε η αλεπού.

«Τελικά δεν κέρδισες τίποτα!»

«Κέρδισα», είπε η αλεπού, «χάρη στο χρώμα του σιταριού».

Ύστερα πρόσθεσε:

«Πήγαινε να ξαναδείς τα τριαντάφυλλα. Θα καταλάβεις ότι το δικό σου είναι μοναδικό στον κόσμο. Θα ξανάρθεις να με αποχαιρέτήσεις κι εγώ θα σου κάνω δώρο ένα μυστικό».

Ο μικρός πρίγκιπας πήγε να ξαναδεί τα τριαντάφυλλα.

«Δεν είσαστε όμοια με το δικό μου τριαντάφυλλο, δεν είσατε ακόμα τίποτα», τους είπε. «Κανείς δεν σας έχει εξημερώσει και εσείς δεν έχετε εξημερώσει κανέναν. Είσαστε όπως ήταν η αλεπού μου. Δεν ήταν παρά μία αλεπού ίδια με άλλες εκατό χιλιάδες. Όμως την έκανα φίλη μου και είναι τώρα μοναδική στον κόσμο».

Και τα τριαντάφυλλα ενοχλήθηκαν.

«Είσαστε όμορφα, αλλά είσαστε άδεια», πρόσθεσε. «Κανέναν δεν θα πέθαινε για σας. Σίγουρα, όμως, κάποιος τυχαίος περαστικός βλέποντας το δικό μου το τριαντάφυλλο θα πίστευε ότι σας μοιάζει. Αλλά αυτό από μόνο του είναι πιο σημαντικό από όλα εσάς, γιατί είναι εκείνο που πότισα. Αφού είναι εκείνο που έβαλα κάτω από τη γυάλα. Αφού είναι εκείνο που προστάτευσα με το παραβάν. Αφού είναι εκείνο στο οποίο σκότωσα τις κάμπιες (εκτός από δυο ή τρεις για να γίνουν πεταλούδες). Αφού είναι εκείνο που το άκουσα να παραπονιέται, να περηφανεύεται ή, ακόμα μερικές φορές, να σωπαίνει. Αφού είναι το δικό μου τριαντάφυλλο».

Και ξαναγύρισε στην αλεπού.

«Αντίο», της είπε...

«Αντίο», είπε η αλεπού. «Θα σου αποκαλύψω το μυστικό μου. Είναι πολύ απλό: Μόνο με την καρδιά βλέπεις καλά. Την ουσία τα μάτια δεν τη βλέπουν».

«Την ουσία τα μάτια δεν τη βλέπουν», επανέλαβε ο μικρός πρίγκιπας, για να μην το ξεχάσει.

«Είναι ο χρόνος που ξόδεψες για το τριαντάφυλλό σου, που το κάνει τόσο σημαντικό».

«Είναι ο χρόνος που ξόδεψα για το τριαντάφυλλό μου...» είπε ο μικρός πρίγκιπας, για να μην το ξεχάσει.

«Οι άνθρωποι έχουν ξεχάσει αυτήν την αλήθεια», είπε η αλεπού. «Όμως εσύ δεν πρέπει να την ξεχάσεις. Γίνεσαι υπεύθυνος για πάντα για ό,τι έχεις εξημερώσει. Είσαι υπεύθυνος για το τριαντάφυλλό σου...»

«Είμαι υπεύθυνος για το τριαντάφυλλό μου...» επανέλαβε ο μικρός πρίγκιπας, για να μην το ξεχάσει.

«Καλημέρα», είπε ο μικρός πρίγκιπας
 «Καλημέρα», είπε ο σταθμάρχης.

«Τι κάνεις εδώ;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Κατανέμω τους επιβάτες σε πακέτα των χιλίων», είπε ο σταθμάρχης. «Κανονίζω την κυκλοφορία των τρένων που τους μεταφέρουν, πότε να πάνε δεξιά και πότε αριστερά».

Και, βροντώντας σαν κεραυνός, μια κατάφωτη ταχεία αμαξοστοιχία έκανε το σταθμαρχείο να τρέμει.

«Είναι πολύ βιαστικοί», είπε ο μικρός πρίγκιπας. «Τι ψάχνουν;»

«Ούτε και ο ίδιος ο οδηγός της αμαξοστοιχίας δεν ξέρει», είπε ο σταθμάρχης.

Κι από την αντίθετη κατεύθυνση, ακούστηκε το μουγκρητό μιας δεύτερης κατάφωτης ταχείας αμαξοστοιχίας.

«Γυρίζουν κιόλας;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας...

«Είναι άλλοι», απάντησε ο σταθμάρχης, «είναι άλλοι που γυρίζουν πίσω».

«Δεν ήταν ευχαριστημένοι εκεί που βρίσκονταν;»

«Ποτέ κανένας δεν είναι ευχαριστημένος εκεί που βρίσκεται», είπε ο σταθμάρχης.

Και ακούστηκε το μουγκρητό μιας τρίτης κατάφωτης ταχείας αμαξοστοιχίας.

«Ακολουθούν τους πρώτους ταξιδιώτες;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Τίποτε δεν ακολουθούν», είπε ο σταθμάρχης, «κοιμούνται εκεί μέσα ή χασμουριούνται. Μονάχα τα παιδιά κολλάνε τις μύτες τους πάνω στα τζάμια».

«Μονάχα τα παιδιά ξέχουν τι ψάχνουν. Σπαταλάνε τον χρόνο τους με μια πάνινη κούκλα και γίνεται πολύ σπουδαία γι' αυτά, κι αν τους την πάρεις, κλαίνε...» είπε ο μικρός πρίγκιπας.

«Τα παιδιά είναι τυχερά», είπε ο σταθμάρχης.

«Καλημέρα», είπε ο μικρός πρίγκιπας.
 «Καλημέρα», είπε ο έμπορος.

Ήταν ένας έμπορος τελειοποιημένων χαπιών που καταπολεμούν τη δίψα. Αν έπινες ένα κάθε βδομάδα, δεν ένιωθες πια την ανάγκη να πιείς νερό.

«Γιατί τα πουλάς αυτά;» ρώτησε ο μικρός πρίγκιπας.

«Για οικονομία χρόνου», είπε ο έμπορος. «Οι ειδικοί έχουν κάνει τους υπολογισμούς. Μπορεί να κερδίσει κανείς πενήντα τρία λεπτά της ώρας κάθε βδομάδα».

«Και τι μπορεί να τα κάνει κανείς αυτά τα πενήντα τρία λεπτά;»

«Μπορεί να τα κάνει ό,τι θέλει...»

«Εγώ», σκέφτηκε ο μικρός πρίγκιπας, «αν είχα πενήντα τρία λεπτά της ώρας για ξόδεμα κάθε βδομάδα, θα πήγαινα σιγά σιγά σε μια πηγή...»

Βρισκόμασταν στην όγδοη μέρα της βλάβης του κινητήρα μου στην έρημο, και είχα ακούσει την ιστορία του εμπόρου, πίνοντας την τελευταία γουλιά του πόσιμου νερού που είχε απομείνει.

«Α!» είπα στον μικρό πρίγκιπα, «είναι πολύ όμορφες οι αναμνήσεις σου, μα δεν έχω ακόμη επισκευάσει το αεροπλάνο μου, δεν έχω μίτη μια γουλιά νερό να πιω και θα ήμουν κι εγώ ευτυχισμένος, αν μπορούσα να περπατήσω αργά αργά προς μια πηγή!»

«Η φίλη μου η αλεπού μου είπε...»

«Μικρούλη μου, δεν έχει σημασία πια η αλεπού!»

«Γιατί;»

«Γιατί θα πεθάνουμε από τη δίψα...»

Δεν κατάλαβε τον συλλογισμό μου και μου απάντησε:

«Είναι ωραίο να έχεις έναν φίλο, ακόμα κι αν πρόκειται να πεθάνεις. Εγώ είμαι πολύ χαρούμενος που είχα φίλη μια αλεπού...»

«Δεν υπολογίζει τον κίνδυνο», σκέφτηκα. «Ούτε πεινάει ούτε διψάει ποτέ. Του φτάνει λίγος ήλιος...»

Όμως εκείνος με κοίταξε και απάντησε στη σκέψη μου:

«Διψάω κι εγώ... ας ψάξουμε κανένα πηγάδι...»

Έκανα μια χειρονομία που έδειχνε κούραση: είναι παράλογο να ψάχνεις ένα πηγάδι στην τύχη μέσα στην απεραντοσύνη της ερήμου. Ωστόσο ξεκινήσαμε να περπατάμε.

Αφού περπατήσαμε για ώρες, σιωπηλά, έπεσε η νύχτα και τ' αστέρια άρχισαν να λάμπουν. Τα έβλεπα σαν σε όνειρο, καθώς εξαιτίας της δίψας μου είχα λίγο πυρετό. Τα λόγια του μικρού πρίγκιπα χόρευαν στο μυαλό μου:

«Μήπως, νιώθεις κι εσύ δίψα;» τον ρώτησα.

Όμως δεν απάντησε στην ερώτησή μου. Μου είπε απλά:

«Το νερό μπορεί να είναι καλό και για την καρδιά...»

Δεν κατάλαβα την απάντησή του, μα δεν είπα τίποτα... Ήξερα πως δεν έπρεπε να τον ρωτάω συνεχώς.

Ήταν κουρασμένος. Κάθισε. Κάθισα κι εγώ δίπλα του. Και ύστερα από αρκετή ώρα σιωπής, είπε πάλι:

«Τ' αστέρια είναι όμορφα, γιατί υπάρχει ένα λουλούδι κάπου εκεί που δεν μπορούμε να το δούμε...»

«Φυσικά», του απάντησα και κοίταξα, χωρίς να μιλώ, τις κυματοειδείς πτυχές της άμμου κάτω από το φως του φεγγαριού.

«Η έρημος είναι όμορφη», πρόσθεσε...

Κι αυτό ήταν αλήθεια. Μου άρεσε πάντα η έρημος. Κάθεσαι πάνω σ' έναν αμμόλοφο. Δεν βλέπεις τίποτα. Δεν ακούς τίποτα. Κι όμως, κάτι ακτινοβολεί μέσα στη σιωπή...

«Αυτό που ομορφαίνει την έρημο», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «είναι ότι κάπου κρύβει ένα πηγάδι...»

Έμεινα έκπληκτος καταλαβαίνοντας ξαφνικά αυτή τη μυστηριώδη ακτινοβολία της άμμου. Όταν ήμουν μικρό αγόρι, κατοικούσα σ' ένα παμπάλαιο σπίτι, όπου σύμφωνα μ' έναν θρύλο, βρισκόταν θαμμένος εκεί ένας θησαυρός. Βέβαια, ποτέ κανένας δεν μπόρεσε να τον ανακαλύψει ούτε, ίσως, ποτέ κανένας δεν τον είχε αναζητήσει. Όμως, έκανε μαγευτικό όλο αυτό το σπίτι. Το σπίτι μου έκρυβε ένα μεγάλο μυστικό στα βάθη της καρδιάς του...

«Ναι», είπα στον μικρό πρίγκιπα, «είτε πρόκειται για το σπίτι, είτε για τ' αστέρια, είτε για την έρημο, εκείνο που τα κάνει όμορφα είναι αόρατο!»

«Είμαι ευχαριστημένος», είπε, «που συμφωνείς με την αλεπού μου».

Καθώς αποκοιμιόταν ο μικρός πρίγκιπας, τον πήρα στην αγκαλιά μου και συνέχισα τον δρόμο μου. Ήμουν συγκινημένος. Ένωθα πως κουβαλούσα έναν εύθραυστο θησαυρό. Ένωθα, μάλιστα, πως δεν υπήρχε τίποτα πιο εύθραυστο πάνω στη Γη. Κοίταξα στο φεγγαρόφωτο αυτό το χλομό μέτωπο, αυτά τα κλειστά μάτια, αυτές τις μπούκλες των μαλλιών του που τρεμόπαιζαν στον άνεμο, και σκεφτόμουν: «Αυτό που βλέπω δεν είναι παρά ένας φλοιός. Το πιο σημαντικό είναι αόρατο...»

Καθώς στα μισάνοιχτα χείλη του διαγραφόταν ένα απαλό χαμόγελο, σκέφτηκα ακόμα: «Αυτό που με συγκινεί τόσο πολύ σ' αυτόν τον κοιμισμένο μικρό πρίγκιπα είναι η πίστη του σ' ένα λουλούδι, είναι η εικόνα ενός τριαντάφυλλου που ακτινοβολεί μέσα του, σαν

τη φλόγα μιας λάμπας, ακόμα κι όταν κοιμάται...» Και συνειδητοποίησα ότι ήταν ακόμα πιο εύθραυστος. Πρέπει να προστατεύουμε καλά τις λάμπες: ένα φύσημα του ανέμου μπορεί να τις σβήσει...

Και προχωρώντας έτσι, με το χάραμα της μέρας, ανακάλυψα το πηγάδι.

«Οι άνθρωποι», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «στριμώνονται μέσα στις ταχείες αμαξοστοιχίες, αλλά δεν ξέρουν καθόλου τι ψάχνουν. Βρίσκονται συνεχώς σε ανησυχία και γυρίζουν πέρα δώθε...»

Και πρόσθεσε:

«Δεν αξίζει τον κόπο...»

Το πηγάδι που είχαμε βρει δεν έμοιαζε καθόλου με τα πηγάδια της Σαχάρας. Τα πηγάδια της Σαχάρας είναι απλές τρύπες σκαμμένες μέσα στην άμμο. Αυτό έμοιαζε με το πηγάδι ενός χωριού. Όμως, εκεί γύρω δεν υπήρχε κανένα χωριό και πίστευα πως ονειρεύομαι.

«Είναι παράξενο», είπα στον μικρό πρίγκιπα, «όλα είναι έτοιμα: το μαγκάνι, ο κουβάς και το σχοινί...»

Εκείνος γέλασε, έπιασε το σχοινί, γύρισε το μαγκάνι.

Και το μαγκάνι έτριξε, όπως τρίζει ένας παλιός ανεμοδείκτης, όταν ο άνεμος έχει κοπάσει για πολλή ώρα.

«Ακούς;» είπε ο μικρός πρίγκιπας, «ξυπνάμε αυτό το πηγάδι και τραγουδάει...»

Δεν ήθελα να κουραστεί:

«Άφησε να το κάνω εγώ», του είπα, «είναι υπερβολικά βαρύ για σένα».

Ανέβασα τον κουβά αργά αργά ως το χείλος του πηγαδιού. Τον ακούμπησα σταθερά. Στ' αυτιά μου αντηχούσε ακόμη το τραγούδι του μαγκανιού και μέσα στο νερό που τρεμόπαιζε ακόμα, έβλεπα τον ήλιο να τρεμοπαίζει.

«Διψάω», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «δώσε μου να πιω απ' αυτό το νερό...»

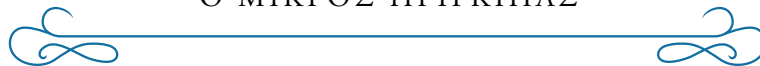
Και κατάλαβα τι έψαχνε!

Σήκωσα τον κουβά μέχρι τα χείλη του. Ήπια με τα μάτια κλειστά. Το ευχαριστήθηκε με την καρδιά του. Αυτό το νερό ήταν κάτι πολύ διαφορετικό από τα συνηθισμένα. Είχε γεννηθεί από την πο-

ρεία κάτω απ' τ' αστέρια, το τραγούδι του μαγκανιού, την προσπάθεια των χεριών μου. Έκανε καλό στην καρδιά, σαν ένα δώρο. Όταν ήμουν μικρό αγόρι, τα φώτα του χριστουγεννιάτικου δέντρου, η μελωδία της λειτουργίας, τα γλυκά χαμόγελα δημιουργούσαν την ακτινοβολία του χριστουγεννιάτικου δώρου που έπαιρνα.

«Οι άνθρωποι στον πλανήτη σου», είπε ο μικρός πρίγκιπας, «καλλιεργούν πέντε χιλιάδες τριαντάφυλλα μέσα στον ίδιο κήπο... και δεν βρίσκουν εκεί αυτό που ψάχνουν...»

«Δεν το βρίσκουν», απάντησα...

«Κι ωστόσο, αυτό που ψάχνουν θα μπορούσε να βρεθεί μέσα σ' ένα μόνο τριαντάφυλλο ή σε λίγο νερό...»

«Σωστά», απάντησα.

Και ο μικρός πρίγκιπας πρόσθεσε:

«Όμως τα μάτια είναι τυφλά. Πρέπει να ψάχνεις με την καρδιά».

Ήπια. Ανάσαινα βαθιά. Με το χάραμα, η άμμος έπαιρνε το χρώμα του μελιού. Ήμουν ευτυχισμένος και γι' αυτό το μελένιο χρώμα. Γιατί όμως μέσα μου ένιωθα θλίψη...

«Πρέπει να κρατήσεις την υπόσχεσή σου», μου είπε σιγανά ο μικρός πρίγκιπας που είχε καθίσει ξανά κοντά μου.

«Ποια υπόσχεση;»

«Ξέρεις... ένα φίμωτρο για το αρνί μου. Είμαι υπεύθυνος για εκείνο το λουλούδι!»

Έβγαλα από την τσέπη μου τα σχέδιά μου. Βλέποντάς τα ο μικρός πρίγκιπας είπε γελώντας:

«Τα μπαιομπάμπ σου μοιάζουν λίγο με λάχανα...»

«Ω!»

Κι εγώ που ήμουν τόσο περήφανος για τα μπαιομπάμπ μου!

«Η αλεπού σου... τ' αυτιά της... μοιάζουν λίγο με κέρατα... και είναι υπερβολικά μακριά!»

Και συνέχισε να γελάει.

«Είσαι άδικος, μικρούλη μου. Εγώ δεν ήξερα να σχεδιάζω παρά μονάχα βόες απέξω κι από μέσα».

«Ω! είναι εντάξει», είπε, «τα παιδιά ξέρουν».

Σχεδιάσα, λοιπόν, ένα φίμωτρο. Και του το έδωσα με σφιγμένη καρδιά:

«Σκοπεύεις να κάνεις κάτι που αγνοώ...»

Μα δεν μου απάντησε. Μου είπε:

«Ξέρεις, για την πτώση μου στη Γη... αύριο θα είναι η επέτειος...»

Ύστερα, αφού έμεινε για λίγο σιωπηλός, πρόσθεσε:

«Είχα πέσει κάπου εδώ κοντά...»

Και κοκκίνισε.

Και ξανά, χωρίς να ξέρω το γιατί, ένιωσα μια παράξενη θλίψη. Ωστόσο, μου ήρθε να τον ρωτήσω:

«Δεν ήταν τυχαίο, όταν το πρωί που σε γνώρισα, πριν οκτώ μέρες,

περπατούσες ολομόναχος, χίλια μίλια μακριά από κάθε κατοικημένη περιοχή! Ξαναγύριζες στο μέρος όπου είχες πέσει;»

Ο μικρός πρίγκιπας κοκκίνισε πάλι.

Κι εγώ πρόσθεσα διστάζοντας:

«Ίσως γιατί πλησιάζει η επέτειος;»

Ο μικρός πρίγκιπας ξανακοκκίνισε. Δεν απαντούσε ποτέ σε ερωτήσεις, μα όταν κοκκινίζει κανείς αυτό σήμαινε «ναι», έτσι δεν είναι;

«Αχ!» του είπα, «φοβάμαι...»

Όμως εκείνος μου απάντησε:

«Τώρα θα πρέπει να δουλέψεις. Πρέπει να γυρίσεις πάλι στη μηχανή σου. Θα σε περιμένω εδώ. Έλα ξανά αύριο βράδυ...»

Όμως, δεν ήμουν σίγουρος. Θυμόμουν την αλεπού. Κινδυνεύει κανείς να βάλει τα κλάματα αν αφήσει να τον εξημερώσουν...

Δίπλα στο πηγάδι βρίσκονταν τα ερείπια ενός παλιού πέτρινου τοίχου. Όταν το επόμενο βράδυ γύρισα απ' τη δουλειά μου, είδα από μακριά τον μικρό πρίγκιπα να κάθεται εκεί ψηλά, με τα πόδια του κρεμασμένα. Και τον άκουσα που μιλούσε.

«Δεν θυμάσαι, λοιπόν;» έλεγε. «Δεν είναι ακριβώς εδώ!»

Μια άλλη φωνή σίγουρα του απάντησε, γιατί ξανάπε:

«Ναι! Ναι! Είναι ακριβώς αυτή η μέρα, αλλά δεν είναι εδώ η περιοχή...»

Συνέχισα να προχωρώ προς τον τοίχο. Ούτε έβλεπα ούτε άκουγα κανέναν. Ωστόσο, ο μικρός πρίγκιπας είπε πάλι:

«... Βέβαια. Θα δεις πού αρχίζουν τα ίχνη μου πάνω στην άμμο. Δεν έχεις παρά να με περιμένεις εκεί. Θα έρθω απόψε τη νύχτα».

Βρισκόμουν είκοσι μέτρα μακριά από τον τοίχο κι ακόμα δεν έβλεπα τίποτα.

Ύστερα από μερικές στιγμές σιωπής, ο μικρός πρίγκιπας συνέχισε:

«Έχεις καλό δηλητήριο; Είσαι σίγουρος ότι δεν θα με κάνεις να υποφέρω για πολλή ώρα;»

Σταμάτησα απότομα με την καρδιά σφιγμένη, μα εξακολουθούσα να μην καταλαβαίνω.

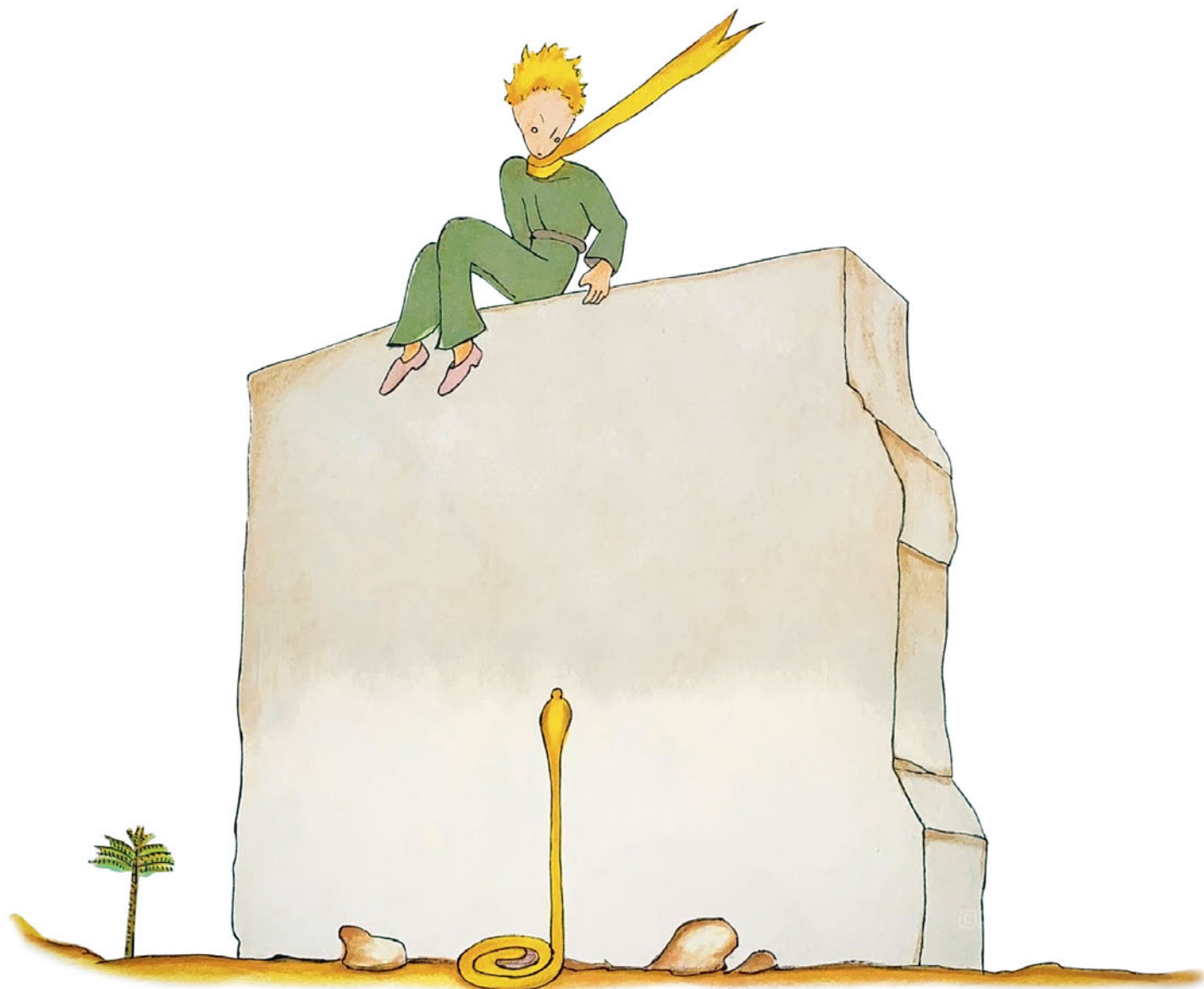
«Τώρα, φύγε», είπε... «Θέλω να κατέβω!»

Χαμηλώνοντας τα μάτια μου προς τη βάση του τοίχου, τινάχτηκα προς τα πάνω! Ήταν εκεί κάτω, ανασηκωμένο προς τη μεριά του μικρού πρίγκιπα, ένα από εκείνα τα κίτρινα φίδια που σε σκοτώνουν μέσα σε τριάντα δευτερόλεπτα. Ψάχνοντας στην τσέπη μου για να τραβήξω το περιστροφό μου, έτρεξα προς τα εκεί, όμως με τον θόρυβο που έκανα, το φίδι σύρθηκε απαλά πάνω στην άμμο, σαν ένα αυλάκι από νερό που στερεύει και χωρίς καθόλου να βιάζεται, τρύπωσε ανάμεσα στις πέτρες, μ' έναν ελαφρύ μεταλλικό θόρυβο.

Έφτασα στον τοίχο πάνω στην ώρα, για να πάρω αγκαλιά τον μικρό μου ανθρωπάκο, τον μικρούλι μου πρίγκιπα, που ήταν άσπρος σαν το χιόνι.

«Τι σημαίνουν όλα αυτά! Τώρα μιλάς και με τα φίδια;»

Του χαλάρωσα το χρυσαφένιο κασκόλ, που ποτέ δεν έβγαζε. Του έβρεξα τους κροτάφους και του έδωσα να πει νερό. Και τώρα πια δεν τολμούσα να τον ρωτήσω τίποτα. Με κοίταξε με ύφος σοβαρό και μ' αγκάλιασε, τυλίγοντας τα χέρια του γύρω από τον λαιμό μου. Ένιωσα την καρδιά του να χτυπά σαν του πουλιού που πεθαίνει, χτυπημένο από καραμπίνα. Μου είπε:

«Χαίρομαι που βρήκες αυτό που έλειπε από τη μηχανή σου. Θα μπορέσεις να ξαναγυρίσεις στον τόπο σου...»

«Πώς το ξέρεις!»

Ετοιμαζόμουν να του πω ότι, παρόλο που δεν το περίμενα, τα είχα καταφέρει!

Δεν απάντησε στην ερώτησή μου, αλλά πρόσθεσε:

«Κι εγώ σήμερα γυρίζω στον πλανήτη μου...»

Ύστερα, πρόσθεσε μελαγχολικά:

«Είναι πάρα πολύ πιο μακριά... είναι πολύ πιο δύσκολο...»

Ένιωθα ότι είχε συμβεί κάτι εξαιρετικό. Τον έσφιγγα στην αγκαλιά μου σαν μικρό παιδί, και όμως μου φαινόταν πως γλιστρούσε κατακόρυφα σε μια άβυσσο, χωρίς να μπορώ να κάνω τίποτα για να τον συγκρατήσω...

Το βλέμμα του ήταν σοβαρό, χαμένο στην απεραντοσύνη:

«Έχω το αρνί σου. Έχω και το κασόνι για το αρνί. Ακόμη έχω και το φίμωτρο...»

Κι εκείνος χαμογέλασε μελαγχολικά.

Περίμενα για πολλή ώρα. Ένιωθα πως σιγά σιγά ξαναζεσταινόταν:

«Φοβήθηκες, μικρούλη μου...»

Σίγουρα είχε φοβηθεί! Μα γέλασε απαλά.

«Θα φοβηθώ απόψε το βράδυ ακόμα πιο πολύ...»

Αισθάνθηκα για άλλη μια φορά να παγώνω από την αίσθηση του αναπόφευκτου. Και κατάλαβα πως δεν θα άντεχα στην ιδέα πως ποτέ πια δεν θα ξανάκουγα αυτό το γέλιο. Ήταν για μένα μια πηγή μέσα στην έρημο.

«Μικρούλη μου, θέλω πάλι να σ' ακούσω να γελάς...»

Εκείνος όμως μου είπε:

«Απόψε τη νύχτα συμπληρώνεται ένας χρόνος. Το αστέρι μου θα βρεθεί ακριβώς πάνω από την περιοχή που είχα πέσει πέρυσι...»

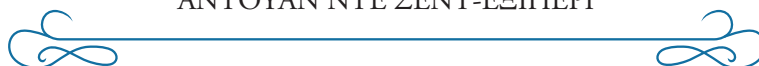
«Μικρούλη μου, πες μου πως είναι ένα κακό όνειρο αυτή η ιστορία με το φίδι, το ραντεβού και τ' αστέρι...»

Μα δεν απάντησε στην ερώτησή μου. Μόνο μου είπε:

«Ό,τι είναι σημαντικό δεν φαίνεται...»

«Και βέβαια...»

«Είναι όπως και με το λουλούδι. Αν αγαπάς ένα λουλούδι που βρίσκεται σε κάποιο αστέρι, είναι ευχάριστο τη νύχτα να κοιτάξεις τον ουρανό. Όλα τ' αστέρια είναι ανθισμένα.»

«Και βέβαια...»

«Είναι όπως με το νερό. Αυτό που μου έδωσες να πιω ήταν σαν μουσική, εξαιτίας του ήχου που έκανε το μαγκάνι και το σχοινί... Θυμάσαι... ήταν πολύ ωραίο».

«Και βέβαια...»

«Θα κοιτάξεις τη νύχτα τ' αστέρια. Το δικό μου είναι πολύ μικρό, για να σου δείξω πού βρίσκεται. Έτσι είναι καλύτερα. Το αστέρι μου θα είναι για σένα ένα ανάμεσα στ' άλλα αστέρια. Έτσι, θα σου αρέσει να κοιτάξεις όλα τ' αστέρια... Θα είναι όλα φίλοι σου. Και ύστερα, θα σου κάνω ένα δώρο...»

Γέλασε πάλι.

«Α! Μικρούλη, μικρούλη, πόσο μου αρέσει να ακούω το γέλιο σου!»

«Ακριβώς αυτό θα είναι το δώρο μου... θα είναι όπως με το νερό...»

«Τι θέλεις να πεις;»

«Για όλους τους ανθρώπους τ' αστέρια δεν είναι τα ίδια. Για εκείνους που ταξιδεύουν, τ' αστέρια είναι οδηγοί. Για άλλους δεν είναι παρά μικρά φωτάκια. Για άλλους, που είναι σοφοί, είναι προβλήματα. Για τον επιχειρηματία μου, ήταν από χρυσάφι. Αλλά όλα τούτα τ' αστέρια σωπαίνουν. Εσύ θα έχεις αστέρια που δεν θα έχει κανένας άλλος...»

«Τι θέλεις να πεις;»

«Όταν τη νύχτα θα κοιτάξεις τον ουρανό, αφού εγώ θα κατοικώ σ' ένα απ' αυτά, αφού εγώ θα γελάω σ' ένα απ' αυτά, για σένα θα είναι σαν να γελούν όλα τ' αστέρια. Εσύ θα έχεις αστέρια που ξέρουν να γελάνε!»

Και γέλασε πάλι.

«Κι όταν θα έχεις παρηγορηθεί (πάντα παρηγοριέται κανείς), θα είσαι ευχαριστημένος που με γνώρισες. Θα είσαι πάντα ο φίλος μου. Πάντα θα θέλεις να γελάς μαζί μου. Και θ' ανοίγεις μερικές φορές το παράθυρό σου, έτσι, για το κέφι σου... Κι οι φίλοι σου θα απορούν να σε βλέπουν να γελάς, κοιτάζοντας τον ουρανό. Τότε θα τους λες: "Ναι, τ' αστέρια με κάνουν πάντα να γελάω!" Και θα σε περνούν για τρελό. Θα σου έχω σκαρώσει ένα πονηρό παιχνίδι...»

Και γέλασε ξανά.

«Θα είναι σαν να σου έχω δώσει αντί γι' αστέρια, μικρές καμπανούλες που ξέρουν να γελούν...»

Και γέλασε πάλι. Ύστερα σοβάρεψε ξανά:

«Απόψε τη νύχτα... ξέρεις... μην έρθεις».

«Δεν θα σ' εγκαταλείψω».

«Θα φαίνομαι σαν άρρωστος... Θα μοιάζω σαν να είμαι ετοιμοθάνατος. Έτσι είναι. Μην έρθεις να το δεις αυτό, δεν αξίζει τον κόπο...»

«Δεν θα σ' εγκαταλείψω».

Αλλά εκείνος ήταν σκεφτικός και ανήσυχος.

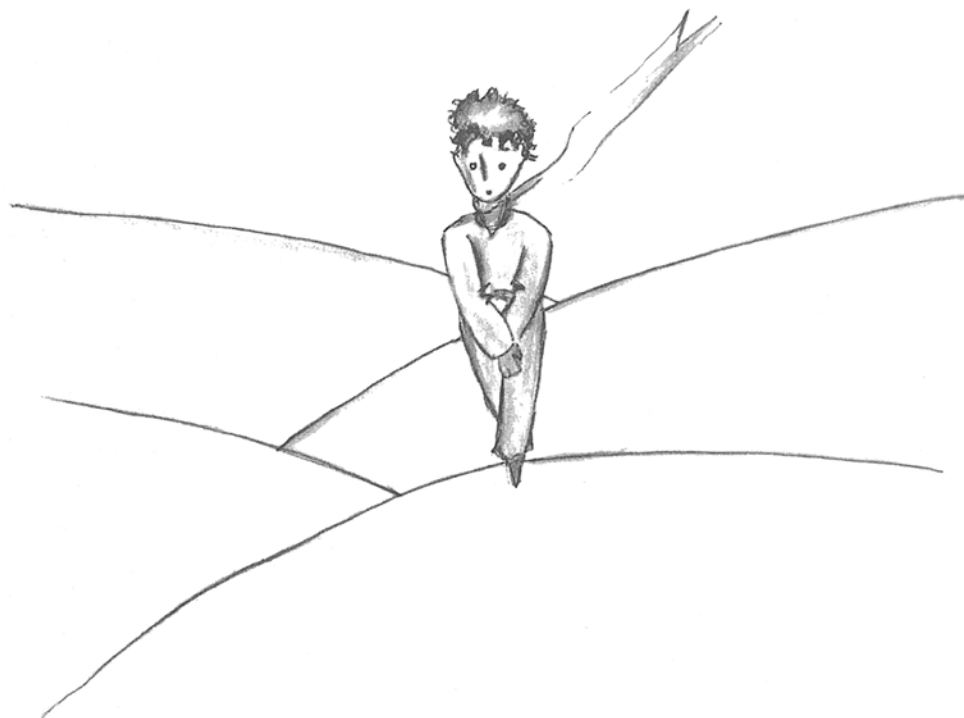
«Αν σου το λέω αυτό... είναι εξαιτίας ακόμα και του φιδιού. Δεν πρέπει να σε δαγκώσει... Τα φίδια είναι μοχθηρά. Δαγκώνουν απλά και μόνο για ευχαρίστηση...»

«Δεν θα σ' εγκαταλείψω».

Όμως κάτι τον καθησύχασε:

«Είναι αλήθεια πως δεν τους μένει δηλητήριο για δεύτερο δάγκωμα...»

Εκείνη τη νύχτα δεν τον είδα να ξεκινάει. Απομακρύνθηκε αθόρυβα. Όταν κατάφερα να τον προφτάσω, περπατούσε αποφασισμένος, με γρήγορο βήμα».

Μου είπε μονάχα:

«Α! εδώ είσαι...»

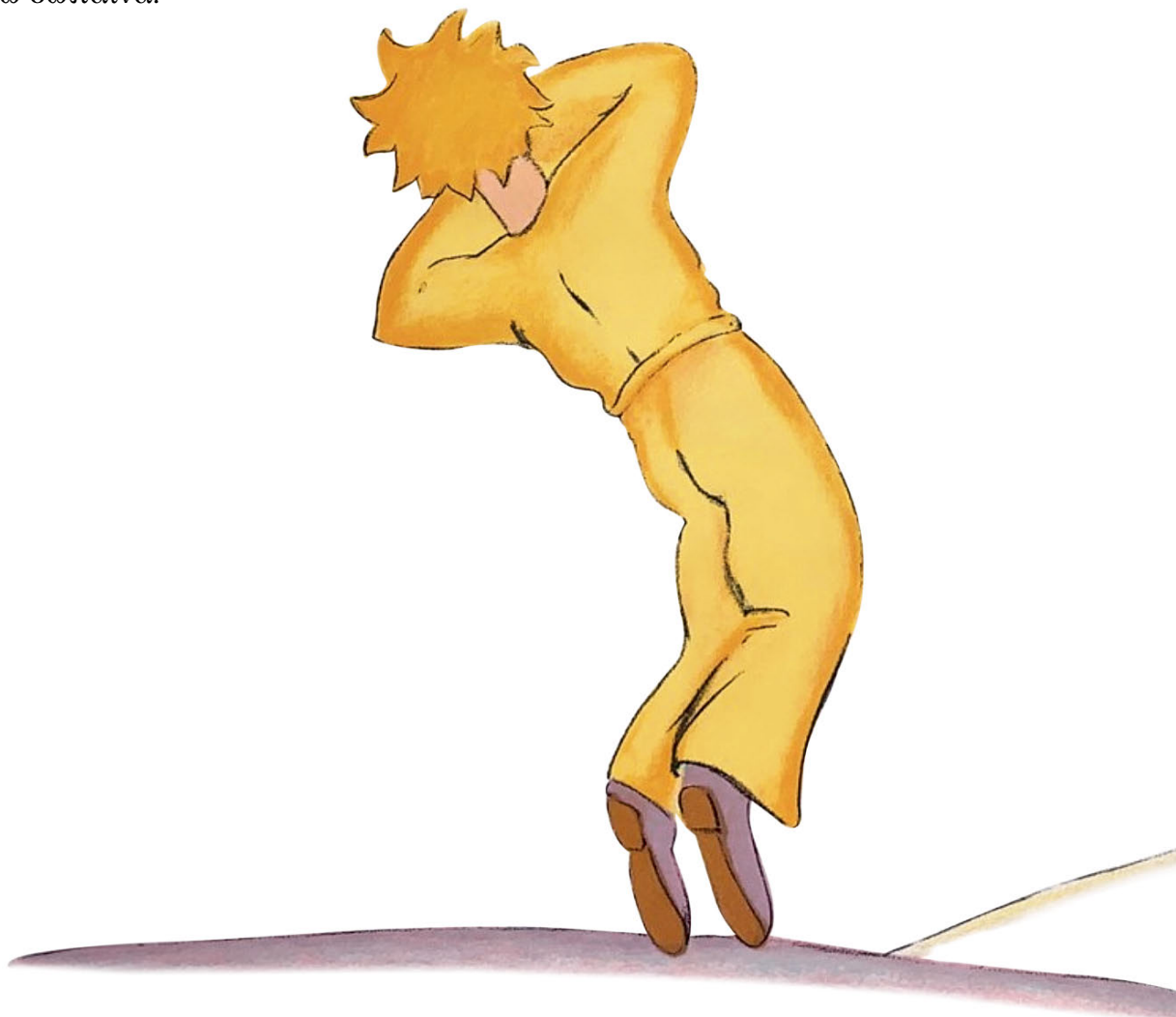
Και μ' έπιασε απ' το χέρι. Όμως κάτι τον βασάνιζε ακόμα:

«Έκανες λάθος. Θα στεναχωρηθείς. Θα μοιάζω σαν πεθαμένος, μα δεν θα είναι αλήθεια...»

Εγώ σώπαινα.

«Καταλαβαίνεις. Είναι υπερβολικά μακριά. Δεν μπορώ να κουβαλάω αυτό το σώμα. Είναι υπερβολικά βαρύ!»

Εγώ σώπαινα.

«Όμως, θα είναι σαν μια παλιά παρατημένη φλούδα. Οι παλιές φλούδες δεν προξενούν λύπη».

Εγώ σώπαινα.

Για μια στιγμή έχασε το κουράγιο του. Όμως έκανε ακόμη μια προσπάθεια:

«Θα είναι καλά, ξέρεις. Κι εγώ επίσης θα κοιτάζω τ' αστέρια. Όλα τ' αστέρια θα είναι πηγάδια μ' ένα σκουριασμένο μαγκάνι... Όλα τ' αστέρια θα μου δίνουν νερό να πιω...»

Εγώ σώπαινα.

«Θα είναι τόσο διασκεδαστικό! Εσύ θα έχεις πεντακόσια εκατομμύρια κουδουνάκια, εγώ θα έχω πεντακόσια εκατομμύρια πηγές...»

Και σώπασε κι εκείνος, γιατί έκλαιγε...

«Εκεί είναι. Άφησέ με να προχωρήσω μονάχος μου».

Και κάθισε γιατί φοβόταν.

Είπε ακόμα:

«Ξέρεις... το λουλούδι μου... είμαι υπεύθυνος γι' αυτό! Είναι τόσο αδύναμο. Κι είναι τόσο αθώο. Έχει τέσσερα αγκάθια, που δεν αξίζουν τίποτα, για να προστατεύεται από όλο τον κόσμο...»

Εγώ κάθισα, γιατί δεν μπορούσα πια να στέκομαι όρθιος. Είπε:

«Να... Αυτό είναι όλο...»

Δίστασε για μια στιγμή ακόμα, και ύστερα σηκώθηκε. Έκανε ένα βήμα. Εγώ ήταν αδύνατο να κουνηθώ.

Το μόνο που είδα ήταν μια κίτρινη λάμψη κοντά στον αστράγαλό του. Για μια στιγμή έμεινε ακίνητος. Δεν φώναξε. Έπεσε απαλά, όπως πέφτει ένα δέντρο. Δεν έκανε ούτε καν θόρυβο, εξαιτίας της άμμου...

Τώρα, βέβαια, έχουν περάσει από τότε έξι χρόνια... Δεν είχα διηγηθεί ως τώρα αυτήν την ιστορία. Οι σύντροφοί μου που με είδαν, χάρηκαν που ήμουν ζωντανός. Ήμουν λυπημένος, μα τους έλεγα: «Είναι από την κούραση...»

Τώρα κάπως έχω παρηγορηθεί... όχι όμως εντελώς. Ξέρω πολύ καλά πως έχει ξαναγυρίσει στον πλανήτη του γιατί, με το χάραμα της μέρας, δεν βρήκα εκεί το σώμα του. Και δεν ήταν ένα σώμα τόσο βαρύ... Και τη νύχτα μ' αρέσει ν' ακούω τ' αστέρια. Είναι σαν πεντακόσια εκατομμύρια κουδουνάκια... Μα να που συνέβη κάτι υπέροχο. Στο φίμωτρο που είχα σχεδιάσει για τον μικρό πρίγκιπα, ξέχασα να προσθέσω το δερμάτινο λουρί! Δεν θα μπορέσει ποτέ να το βάλει στο αρνί. Κι έτσι αναρωτιέμαι: «Τι να έγινε στον πλανήτη του; Ίσως το αρνί να έφαγε το λουλούδι...»

Μα αμέσως σκέφτομαι: «Σίγουρα όχι! Κάθε νύχτα ο μικρός πρίγκιπας κλείνει το λουλούδι του στη γυάλα και προσέχει πάρα πολύ το αρνί του...» Και τότε νιώθω ευτυχισμένος. Κι όλα τ' αστέρια γελούν γλυκά.

Άλλοτε σκέφτομαι: «Μια φορά να ξεχαστεί φτάνει! Ξέχασε ένα βράδυ τη γυάλα ή το αρνί βγήκε αθόρυβα, τη νύχτα...» Τότε τα κουδουνάκια αρχίζουν να κλαίνε!...

Και εδώ είναι το μεγάλο μυστήριο. Για εσάς που αγαπάτε, όπως κι εγώ, τον μικρό πρίγκιπα, τίποτε στο σύμπαν δεν είναι το ίδιο, αν κάπου, κανείς δεν ξέρει πού, ένα αρνί που δεν το γνωρίζουμε, έφαγε ή όχι ένα τριαντάφυλλο...

Κοιτάξτε τον ουρανό. Αναρωτηθείτε: «Το αρνί έφαγε το λουλούδι, ναι ή όχι;» Και τότε θα δείτε πως όλα αλλάζουν.

Και κανένας μεγάλος δεν θα καταλάβει ποτέ γιατί αυτό έχει τόσο μεγάλη σημασία!

Αυτό είναι, για μένα, το πιο όμορφο και το πιο μελαγχολικό τοπίο του κόσμου. Είναι το ίδιο με το τοπίο της προηγούμενης σελί-

δας, αλλά το σχεδίασα ακόμη μια φορά, για να το δείτε καλύτερα. Εδώ είναι το μέρος όπου εμφανίστηκε στη Γη ο μικρός πρίγκιπας και ύστερα εξαφανίστηκε.

Κοιτάξτε προσεχτικά τούτο το τοπίο, ώστε να είσαστε σίγουροι πως θα το αναγνωρίσετε αν κάποια μέρα ταξιδέψετε στην Αφρική, στην έρημο. Κι αν τύχει να περάσετε αποκεί, σας ικετεύω, μη βιαστείτε, περιμένετε λίγο κάτω από το αστέρι! Αν τότε σας πλησιάσει ένα παιδί, αν γελάει, αν έχει χρυσαφένια μαλλιά, αν δεν απαντάει στις ερωτήσεις σας, θα καταλάβετε αμέσως ποιος είναι. Να είστε ευγενικοί! Μη μ' αφήσετε να συνεχίσω να είμαι τόσο λυπημένος: γράψτε μου γρήγορα πως ξαναγύρισε...

Ο υποκόμης και ο (μικρός) πρίγκιπας

Όταν η Πάμελα Λίντον Τράβερς έγραψε το πρώτο βιβλίο με πρωταγωνίστρια τη Μαίρη Πόπινς, το οποίο εκδόθηκε το 1934 στο Λονδίνο, οι εκδότες άρχισαν να ψάχνουν το παιδικό βιβλίο που θα μπορούσε να σταθεί με επιτυχία απέναντι στο φαινόμενο «Μαίρη Πόπινς». Τα δύο πρώτα βιβλία της σειράς με τη Μαίρη Πόπινς (1934: *Μαίρη Πόπινς* και 1935: *Η Μαίρη Πόπινς επιστρέφει*) είχαν σαρώσει.

Το 1942, λίγο αφότου η Γαλλία υπέκυψε στις δυνάμεις του Άξονα, ο αεροπόρος και βραβευμένος συγγραφέας Αντουάν ντε Σεντ-Εξιπερί βρέθηκε στην Αμερική. Μετά την περιοδεία του στον Καναδά, η σύζυγος ενός από τους εκδότες του, επειδή έβλεπε την κατάσταση της υγείας του και την κακή ψυχολογία του, του πρότεινε να γράψει ένα παιδικό βιβλίο. Λίγους μήνες αργότερα ο Σεντ-Εξιπερί παρέδωσε στους εκδότες του Reynald & Hitchcock το χειρόγραφο του *Μικρού πρίγκιπα*, με δικά του σκίτσα. Ο *Μικρός πρίγκιπας* κυκλοφόρησε στην Αμερική τον Απρίλιο του 1943, την εποχή που ο Σεντ-Εξιπερί έφυγε από την Αμερική, ακολουθώντας ένα αμερικανικό στρατιωτικό κομβόι με προορισμό την Αλγερία, για να πετάξει με την Ελεύθερη Γαλλική Αεροπορία στο πλευρό των Συμμάχων. Έναν χρόνο αργότερα δεν θα επέστρεφε ποτέ από μια αναγνωριστική πτήση με το αεροπλάνο του.

Ο υποκόμης Αντουάν Μαρί Ζαν-Μπαμπίστ ντε Σεντ-Εξιπερί γεννήθηκε το 1900 στη Λιόν και ήταν το τρίτο από τα πέντε παιδιά των Σεντ-Εξιπερί. Είχε την πρώτη του επαφή με τα αεροπλάνα σε ηλικία 12 ετών, όταν πέταξε από το αεροδρόμιο του Αμπερνέ με τον διάσημο αεροπόρο της εποχής, Βεντρίν. Είχε ήδη χάσει τον πατέρα του σε ηλικία 4 ετών – γεγονός που είχε επιδεινώσει την οικονομική κατάσταση της οικογένειάς του. Η εμπειρία εκείνης της πτήσης

τον επηρέασε σε τέτοιο βαθμό, που μετά δοκίμαζε να προσαρμόσει φτερά στο ποδήλατό του.

Λίγα χρόνια αργότερα, το 1917, ο μικρός του αδελφός, ο Φρανσουά, αρρώστησε από ρευματικό πυρετό και ο Αντουάν ξενυχτούσε δίπλα του για να τον φροντίσει. Όμως, παρά τη φροντίδα του μεγάλου του αδελφού, ο 15χρονος νεαρός με τις χρυσές μπούκλες άφησε την τελευταία του πνοή και ο Σεντ-Εξιπερί περιγράφει εκείνη τη στιγμή με μια φράση βγαλμένη από το χειρόγραφο του *Μικρού προγκίπα*: «... έμεινε ακίνητος για ένα λεπτό. Δεν φώναξε. Έπεσε απαλά όπως ένα νεαρό δέντρο».

Η παιδική και νεανική του ηλικία σκιαγραφούν έναν χαρακτήρα που συνδυάζει την ευαισθησία ενός ποιητή με την επινοτικότητα ενός μηχανικού. Η μητέρα τους περιγράφεται ως μια εξαιρετικά αφοσιωμένη και τρυφερή γυναίκα, αν και κάποιες μαρτυρίες αναφέρουν πως δεν επέβαλε καμία πειθαρχία στα παιδιά της. Δεν διαμαρτυρήθηκε ποτέ όταν ο νεαρός Αντουάν ξυπνούσε μέσα στη νύχτα τα αδέρφια του και πήγαιναν όλα μαζί στο δωμάτιό της για να ακούσουν το καινούριο του ποίημα· η συνήθεια αυτή τον ακολούθησε και στη μετέπειτα ζωή του, καθώς πολλοί γνωστοί του ανέφεραν πως τους τηλεφώνουσε αργά το βράδυ ή τα ξημερώματα, για να τους διαβάσει τα καινούρια του κεφάλαια.

Μεγαλώνοντας ο νεαρός Σεντ-Εξιπερί αγωνιζόταν να βρει τη θέση του στον κόσμο και την αληθινή του ταυτότητα. Απέτυχε δύο φο-

Με τα αδέρφια του σε μικρή ηλικία, δεύτερος από δεξιά.

ρές στις εισαγωγικές εξετάσεις για τη Ναυτική Ακαδημία, ενώ στη συνέχεια παρακολούθησε για έναν χρόνο τη Σχολή Καλών Τεχνών ως ακροατής, με σκοπό να γίνει αρχιτέκτονας. Τα παράτησε, αλλά είχε μάθει αρκετά – κρίνοντας από τα μετέπειτα σκίτσα του για τον *Μικρό πρίγκιπα*. Στη συνέχεια αποφάσισε να υπηρετήσει τη στρατιωτική του θητεία, κατά τη διάρκεια της οποίας έμαθε να πιλοτάρει, κι έτσι μετατάχθηκε στη γαλλική πολεμική αεροπορία. Ο δρόμος για τους αιθέρες είχε επιτέλους ανοίξει! Τίποτα πια δεν θα τον κρατούσε προσγειωμένο στη γη.

Μετά τη θητεία του στην αεροπορία, εντάχθηκε στο δυναμικό της *Aéropostale*, μιας γαλλικής εταιρείας αερομεταφορών που θα αποτελούσε τον πρόδρομο της *Air France* και πρωτοπορούσε στον τομέα των αερομεταφορών, δεδομένου ότι εκείνα τα χρόνια τα αεροπλάνα δεν είχαν κερδίσει ακόμη τη σημερινή τους αξιοπιστία.

Τα καθήκοντά του στην εταιρεία περιλάμβαναν, μεταξύ άλλων, και το να οργανώνει αποστολές διάσωσης για τους αεροπόρους που χάνονταν τα ίχνη τους, ακόμη και να διαπραγματεύεται με τις τοπικές φυλές όταν αιχμαλώτιζαν κάποιον συνάδελφό του. Οι διασώσεις που πραγματοποίησε, όταν υπηρετούσε στη Δυτική Σαχάρα, έχουν μείνει θρυλικές, όπως μας βεβαιώνουν οι βιογράφοι του. Οι πιλότοι εκείνης της εποχής πετούσαν με ελάχιστα και υποτυπώδη όργανα και περηφανεύονταν πως ήταν περισσότερο τολμηροί εξερευνητές παρά τεχνικοί.

Στο πιλοτήριο του αεροπλάνου του.

Το 1926 δημοσιεύτηκε η πρώτη του νουβέλα *Ο αεροπόρος (L'aviateur)* και το 1929 κυκλοφόρησε το πρώτο βιβλίο του με τίτλο *Το ταχυδρομείο του Νότου (Courrier Sud)* από τον Gallimard. Μετατέθηκε στην Αργεντινή, όπου συνεργάστηκε με τους περίφημους αεροπόρους Jean Mermoz και Henri Guillaumet. Οι συνάδελφοί του τον περιγράφουν ως «αφηρημένο πιλότο» (distracted flier) καθώς είχε αναπτύξει τη συνήθεια να διαβάζει κατά τη διάρκεια των πτήσεών του και να κρατά σημειώσεις. Κάποιοι εξιστορούν πως ο Σεντ-Εξιπερί μερικές φορές αρνιόταν να προσγειωθεί κι έκανε κύκλους πάνω από το αεροδρόμιο, μέχρι να τελειώσει αυτό που διάβαζε – όλα αυτά βέβαια ίσως είναι και αφηγήσεις που στοχεύουν να αναδείξουν τον ιδιόμορφο χαρακτήρα του Σεντ-Εξιπερί. Στην Αργεντινή γνώρισε και τη μέλλουσα γυναίκα του Κονσουέλο Σούνκιν. Το επόμενο βιβλίο του ήταν το δεύτερο μυθιστόρημά του, *Νυχτερινή πτήση (Vol de nuit)*, το 1931, ενώ ο συγγραφέας βρισκόταν μεταξύ Αργεντινής και Παρισιού. Το μυθιστόρημα είναι εμπνευσμένο από τις νυχτερινές πτήσεις πάνω από τις ερημιές της Παταγονίας και τους παγετώνες των Άνδεων· αποτίει φόρο τιμής στον ηρωισμό των αεροπόρων. Το βιβλίο είχε μεγάλη απήχηση στο κοινό και κέρδισε το σημαντικό βραβείο Prix Femina.

Με τη στολή του πιλότου στη βάση του Πατσέκο στην Αργεντινή.

Το 1935, στην προσπάθειά του να διεκδικήσει ένα σημαντικό έπαθλο 150.000 φράγκων, αυτός και ο μηχανικός του έπεσαν με το αεροπλάνο τους στη λιβυκή έρημο. Τα μόνα τους εφόδια ήταν σταφύλια, δύο πορτοκάλια, ένα θερμός με ζεστό καφέ, σοκολάτα, λίγα κράκερ και λίγο κρασί – εννοείται ότι οι προμήθειές τους εξαντλήθηκαν από την πρώτη μέρα. Τη δεύτερη και την τρίτη μέρα βίωσαν και οι δύο διαδοχικές οπτικές και ακουστικές παραισθήσεις, μέχρι που από την αφυδάτωση σταμάτησαν και να ιδρώνουν. Τους έσωσε ένα καραβάνι Βεδουίνων, που τους μετέφερε στον κοντινότερο γαλ-

*Η γυναίκα του Σεντ-Εξίπερί, Κονσουέλο,
με καταγωγή από το Ελ Σαλβαδόρ.
Από αυτήν εμπνεύστηκε το τριαντάφυλλο
στον Μικρό πρίγκιπα.*

λικό σταθμό. Το επεισόδιο αυτό θα περιγράψει, μερικά χρόνια αργότερα και στον *Μικρό πρίγκιπα*. Ωστόσο, αυτό δεν ήταν το πρώτο του ατύχημα, ούτε καν το δεύτερο.

Το 1938, αναρρώνοντας από το πέμπτο κατά σειρά αεροπορικό του ατύχημα στη Γουατεμάλα, γράφει το *Terre des Hommes* που θα κυκλοφορήσει στα αγγλικά με τίτλο *Wind, Sand and Stars*. Το βιβλίο βραβεύτηκε με το Grand Prix du Roman της Γαλλικής Ακαδημίας.

Με τον μηχανικό του, Αντρέ Πρεβό, στο αεροδρόμιο του Μπουρζέ στο Παρίσι, μπροστά από το αεροπλάνο του τύπου Caudron C 630 Simoun (πάνω). Στην έρημο της Σαχάρας μετά την πτώση του αεροσκάφους (κάτω).

Η φήμη του είχε απογειωθεί, παρ' όλα αυτά ο Σεντ-Εξιπερί παρέμενε εκπρόσωπος ενός παράξενου είδους: οι λογοτέχνες δεν τον θεωρούσαν δικό τους, καθώς εκείνος, ως γνήσιος άνθρωπος της δράσης, προτιμούσε τις επικίνδυνες αεροπορικές αποστολές από τις λογοτεχνικές συναθροίσεις και συζητήσεις· οι αεροπόροι, από την πλευρά τους, αντιμετώπιζαν με κάποια καχυποψία τον πιλότο που μοίραζε τον χρόνο του στα μπροέμ καφέ του Παρισιού και τα πολυτελή γραφεία των εκδόσεων Γκαλιμάρ. Ήταν ένας μεγαλόσωμος τύπος που μισούσε το περπάτημα και κάθε είδους άσκηση και ήταν ο αγαπημένος τόσο των ταξιτζήδων του Παρισιού, όσο και των πιλότων που συντρίβονταν σε κάθε γωνιά της γης.

Ο Αντουάν ντε Σεντ-Εξιπερί πιθανότατα θα ένιωθε σαν εξωγήινος· ένας καλοπροαίρετος, αθώος εξωγήινος, που ήταν παράξενος μόνο στα μάτια των άλλων...

Κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1930 η πόλωση στη γαλλική πολιτική σκηνή μεταξύ Αριστεράς και Δεξιάς οξύνθηκε και κορυφώθηκε με το ξέσπασμα του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ο Σεντ-Εξιπερί παρέμεινε ουδέτερος, ένας αγνωστικιστής της πολιτικής. Η κοινότητα των Γάλλων εξόριστων, κυρίως στην Αμερική, ήταν διαιρεμένη, αποπροσανατολισμένη και εύκολη στους χαρακτηρισμούς – κι αυτό βέβαια έκανε τους Αμερικανούς να πιστεύουν πως ήταν αδύνατη η επίτευξη ομόνοιας μεταξύ των Γάλλων. Ο Σεντ-Εξιπερί, από την άλλη, εκτιμούσε κι αποθέωνε σε λυρικές περιγραφές τη συναδελφικότητα και την αυτοθυσία για την πατρίδα· αυτό όμως δεν σήμαινε ότι θα συμφωνούσε σε όλα με τον Ντε Γκολ ή ότι θα συναινούσε στις διακηρύξεις του. Παράλληλα ο ίδιος ήταν σε κακή κατάσταση εξαιτίας των πόνων –κατάλοιπο των αεροπορικών συντριβών που είχε βιώσει–, ενώ τα παυσίπονα δεν φαίνονταν αποτελεσματικά. Την κακή του ψυχολογία επέτεινε η επίγνωση ότι οι μισοί συμπατριώτες του τον θεωρούσαν ηττοπαθή και οι άλλοι μισοί υποστηρικτή του Βισί ή και των Γερμανών.

Αν και η ψυχολογική του κατάσταση δεν ήταν καλή, ολοκλήρωσε και δημοσίευσε το *Πιλότος πολέμου*, που εκδόθηκε το 1942 με τον τίτλο *Πτήση στο Αράς* στ' αγγλικά (*Pilot de Guerre – Flight to Arras*), το οποίο βρέθηκε στην κορυφή των μπεστ σέλερ για αρκετούς μήνες. Στη συνέχεια έγραψε, το 1943, τον *Μικρό πρίγκιπα* –το μοναδικό παιδικό

βιβλίο του- και το *Γράμμα σε έναν όμηρο* (*Letter to a hostage – Lettre à un otage*). Τον Απρίλιο του 1943, όταν ο *Μικρός πρίγκιπας* είχε κυκλοφορήσει στην Αμερική, ο Σεντ-Εξιπερί αναχώρησε, έχοντας καταφέρει, ύστερα από επίμονες αιτήσεις, να ενταχθεί σε αμερικάνικο κομβόι που κατευθυνόταν προς το Αλγέρι.

Κουβαλούσε μαζί του αντίτυπο του *Μικρού πρίγκιπα* και οι μαρτυρίες έλεγαν πως το επιδείκνυε περήφανα σαν ένα είδος μανιφέστου. Ήξερε πως ήταν μεγάλος σε ηλικία για να του επιτραπεί να πετάξει, αλλά ήταν αποφασισμένος να πολεμήσει.

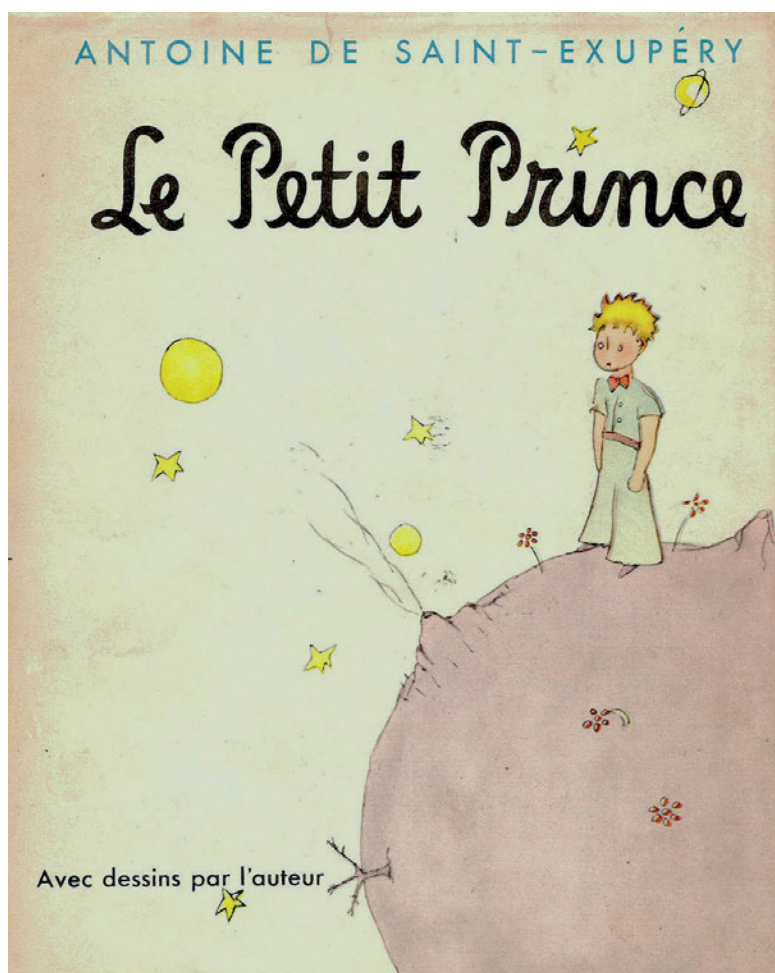
Τα αεροπλάνα είχαν εξελιχθεί στο μεταξύ και το κόκπιτ ήταν πλέον γεμάτο με πολύ πιο περίπλοκα συστήματα και όργανα, με τα οποία ο Σεντ-Εξιπερί δεν ήταν εξοικειωμένος· η αεροπλοΐα είχε γίνει επιστήμη και δεν επαφιόταν στην εφευρετικότητα και την περιπετειώδη διάθεση του πιλότου. Τα P-38 Lightning ήταν πολύ διαφορετικά από τα αεροπλάνα που πετούσε εκείνος, ήταν πιο γρήγορα αλλά και πιο αξιόπιστα. Πέρασε μια υποχρεωτική μετεκπαίδευση, η οποία όμως δεν ήταν αρκετή για να μετατρέψει έναν αεροπόρο που πετούσε αεροσκάφη χωρίς φρένα και αναρτήσεις, και προσα-

Στο δημαρχείο του Μόντρεαλ στον Καναδά το 1942.

νατολιζόταν βάσει φυσικών ορόσημων, σε αξιόπιστο μαχητικό πιλότο του Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου. Ύστερα από δύο ατυχήματα, ο διοικητής του τον υποχρέωσε να μείνει στο έδαφος, αλλά ο πληγωμένος του εγωισμός δεν το δεχόταν. Τελικά του δόθηκε η άδεια για να πραγματοποιήσει πέντε αναγνωριστικές πτήσεις.

Χρειαζόταν βοήθεια για να φορέσει τη στολή του, ενώ δεν μπορούσε να στρέψει το κεφάλι του προς τα αριστερά για να ελέγξει εάν υπήρχε δίπλα του εχθρικό αεροσκάφος. Κατανάλωνε μεγάλες ποσότητες αλκοόλ για να ξεπεράσει τους πόνους που δεν κάλυπταν τα παυσίπονα και τα βράδια συχνά δεν κατάφερνε να κοιμηθεί. Ήταν, όμως, άνθρωπος της δράσης και στρατιώτης και ήθελε να πολεμήσει για την πατρίδα του. Στις 31 Ιουλίου 1944 απογειώθηκε από τη βάση στην Κορσική για μία αναγνωριστική πτήση στην κοιλάδα

Το εξώφυλλο μιας από τις πρώτες εκδόσεις του Μικρού πρίγκιπα.

Στο πιλοτήριο του πολεμικού αεροσκάφους P-38 Lightning (πάνω). Με τη στολή της μονάδας του (κάτω).

του Ροδανού και δεν επέστρεψε ποτέ. Χάθηκε χωρίς ίχνος – ακριβώς όπως ο Μικρός Πρίγκιπας...

Το 1998 βρέθηκε στον βυθό της θάλασσας, νότια της Μασσαλίας, μια μεταλλική ταυτότητα στερεωμένη σε υπολείμματα υφάσματος, που έφερε το όνομα του Σεντ-Εξιπερί, της γυναίκας του και των Αμερικανών εκδοτών του, ενώ δύο χρόνια αργότερα εντοπίστηκαν τμήματα ενός αεροσκάφους που η έρευνα προσδιόρισε ότι ήταν τελικά εκείνο του Σεντ-Εξιπερί, ένα Lockheed F-5B, μία μετεξέλιξη του P-38 Lightning. Οι εικασίες για την εξαφάνισή του σίγησαν· ο Αντουάν ντε Σεντ-Εξιπερί κέρδισε μια ξεχωριστή θέση τόσο ως εθνικός ήρωας όσο και ως σπουδαίος συγγραφέας.

Μετά την πληθώρα των αναλύσεων για τον εκκεντρικό χαρακτήρα και τις ιδιαιτερότητες του Σεντ-Εξιπερί, καθώς και για τις πολιτικές του θέσεις, παραθέτουμε εδώ τα λόγια της συγγραφέα της *Μαίρη Πόπινς*, Πάμελα Λ. Τράβερς, σε ένα άρθρο της στη *New York Herald* (11/4/1943) για τον *Μικρό πρίγκιπα* και το εάν είναι τελικά παιδικό βιβλίο: «Ο *Μικρός πρίγκιπας* σίγουρα διαθέτει τα τρία απαραίτητα

Στις 18 Ιουνίου 1944 μαζί με τους πιλότους της μονάδας της Πολεμικής Αεροπορίας των ΗΠΑ στην οποία είχε ενταχθεί (τρίτος από αριστερά στη δεύτερη σειρά).

συστατικά ενός παιδικού βιβλίου: είναι αληθινό με τη βαθύτερη έννοια, δεν δίνει εξηγήσεις και έχει ηθικό δίδαγμα».

Σίγουρα τα λόγια της εξηγούν εν μέρει την τεράστια επιτυχία που γνώρισε και γνωρίζει ο *Μικρός πρίγκιπας*, καθώς είναι το δεύτερο σε αριθμό μεταφράσεων βιβλίο μετά τη Βίβλο. Και συνεχίζει στο άρθρο της η Π.Α. Τράβερς:

«Αλλά το συγκεκριμένο ηθικό δίδαγμα εντάσσει το βιβλίο μάλλον στον κόσμο των ενηλίκων παρά σε εκείνον των παιδιών. Για να γίνει κατανοητό, χρειάζεται να διαθέτει κανείς μια καρδιά που έχει γνωρίσει τον υπέρτατο πόνο και την αγάπη, τέτοια καρδιά που ευτυχώς δεν συναντά κανείς συχνά σε παιδιά».

Η μεταλλική του ταυτότητα.

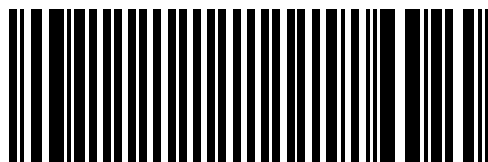
Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία.

Το παρόν βιβλίο σύμφωνα με τις Υπουργικές Αποφάσεις 142611/ΓΔ4 – 28/11/2024 και 145275/ΓΔ4 – 04/12/2024 θα διανεμηθεί δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία της χώρας.

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, άνευ γραπτής άδειας σύμφωνα με τη νομοθεσία περί προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων.

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0249
ISBN 978-960-06-6494-2

(01) 000000 0 10 0249 2